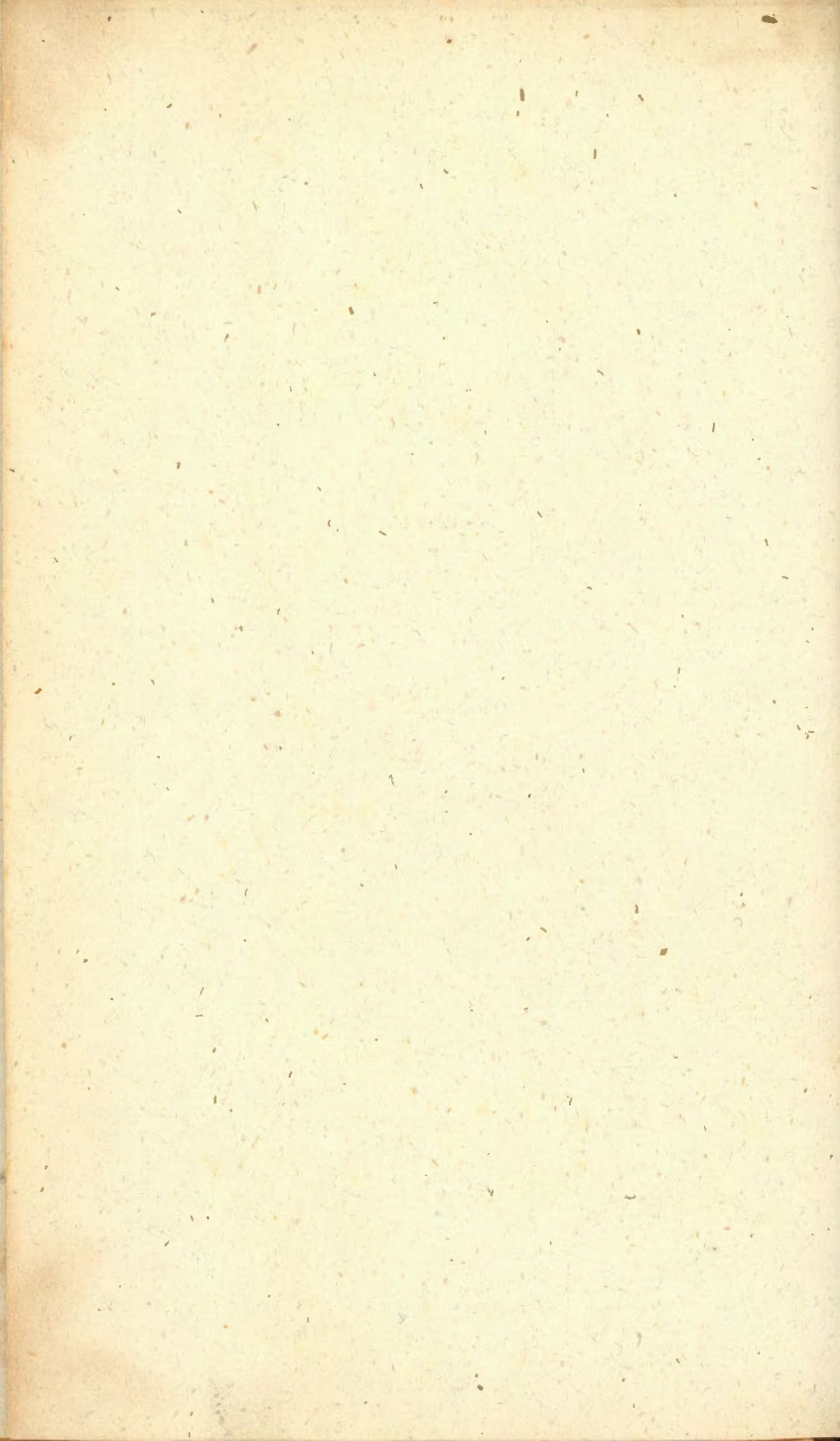

D. 197. 4.
8

N° 1264.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURA
HELSINGISSÄ.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURAN
HELSINGISSÄ

Suomalaisen
Kirjallisuuden
Seuran

Toimituksia.

3 Osa.

3 Luku.

Helsingissä, 1840.

Präntäty J. Simeliuksen kesken tykönä.

Ergebnisse

der Untersuchungen

über

die

1871
1872

Verlag von
H. W. Schmidt, Leipzig

Kanteletar

taikka

Suomen Kansan

Wanhoja

Lauluja ja Wirsiä.

3 Kirja.

Noita laulan, joita talan,
Ennen kuultuja fujierran,
Ennen saatuja sanoja,
Oyituita ongelmoita,
Taaton saamia sanoja,
Wanhemman warustamia.

Helsingissä, 1840.

Präntätty J. Simeliuksen Lesken tykönä.

20191020

1840

Imprimatur

1840

Imprimatur.

J. M. af Tengström.

1840

1840
1840
1840
1840
1840
1840
1840

1840

1840

Alkulause.

To 1:mäisen kirjain alussa olemaa lausuneet, mitä luu-
limma näihin Kantelettaren lauluhin ja wirsihin yh-
teisesti koskewan. Nyt erittäin muutamia sanoja näistä
3:mannen kirjain wirsistä. Wirret 5, 7, 8, 9, 32 owat
Hämeen ja Satakunnan puolesta; Wenäjänpuolisesta Kar-
jalasta (erittäimki Wuokkiniemen, Paanajärwen ja Re-
polan pitäjistä) owat wirret 2, 3, 6, 10, 12, 19—23,
25, 27, 28, 39, 52, 53, 59; Suomenpuolisesta Karja-
lasta 1, 4, 11, 13—18, 29, 34, 36, 37, 40—45,
47—50, 54—58; wirsiä 24, 26, 30, 31, 33, 35, 38,
46, 51, 60 lauletaan niin Suomen, kun Wenäjänki pito-
lella Karjalassa. Tämä erottaminen näiden wirsien koti-
paikoista on sitä myöten toimitettu, kun niitä meille on
kuskafi paikassa laulettu; mahdollisesti saatettaisi erältä
nimitaki wirsiä yhteisesti laulaa, kun mitä sillä nimellä e-
rittäin osottaneet olemaa, jonka rhessta myös tulee nimit-
tää muutamia, Suomen Karjalasta saatuja, Sawosfafi
laulettawan. Myös tulee meidän tässä osasta, mitä 1:mäi-
sen kirjain alkulauseessa, siwulla VII 1:mäinittimma, "näitä
wirsia enenimtu Wenäjän, kun Suosinen Karjalassa lau-
lettawan," koska wasta osotettu niiden erottaminen koti-
paikkohinsa näyttää toisitt. Se erehdyttävä lauseemme tu-

li siitä, ettempe sillou oikein tulleet ajatuksesamme erotta-
maan näitä wirsiä wanhoista runoista, joita tyllä enem-
min Wenäjän puolella lauletaan.

Wirret 5, 9, 32 owat Ritualan Helkawirsiä. Rituala on eräs iso kylä Sääksmäen pitäjässä Hämeessä, ja näistä Helkawirsisistä, kun myöski itsestä Helkajuhlasta, jota tytöt siellä alkupuolella kesää sunnuntai-iltapuolina wiet-
tävät, on Herra Akademian Lehtori E. A. Gottlundi, Otawa-nimisen kirjansa 2:ssessa osassa taitawasti kirjoit-
tanut.

Piispa Henricki, jonka surmasta 7:männessä wirressä ferrotaan, oli Englantiasta syntynin ja tuli w. 1156 eli 1157 (kumpankaan vuonna, siitä ei ole vielä tarkkaa tietoa saa-
tu) Ruotsin kuninkaan Gerikki IX: sännen, lüältä nimel-
tä Pyhän, kanssa Suomeen. Hän oli ensimmäinen Kristin
uskon saarnaja Suomessa, ja tuli muuttaki tietoja myöten
Suomen pakanoilta (Röyliöjärwen senduilla) surmatuksi.
Hänen poikkioin peukalonsa on wieläki Turun Tuomio-ka-
pitulin sinetissä kuwattuna, ja Henrickin päivä Annakoissa
on hänen muistoksensa säädetty.

Elinan surma, josta 8:ksännessä wirressä ferrotaan,
kuuluu myösk olewan tosi, tapahtunut asia. Klaus Kur-
ki, niinkuin hänen esikanssa ja jälkeisensäki olivat Laukon
kartinon ja muiden laajoin tilusten hallitsijoita Westlahdes-
sa ja rajapitäjissä. Ustampi Kurkeista olivat Laamanne-
ja, joiden alle siihen aikaan kuuluivat isot piirit Suomes-
sa, ja niin näyttää olleen Klaus Kurkiki, sillä hänen kerä-
jämatkansa Pohjanmaalle lienee sillä mielellä ymmärrettä-
wä. Suomela, Elina neitsyen entinen asuntopaikka, on
eräs kylä Westlahdesa, neljä Wenäjän wirstaa Laukosta.

Tämän kirjan 6:dennetta wirttä lauletaan Wenäjän Karjalassa, ja eiö lieneeki pian paras tieto, mitä heillä Kristin uskosta siellä tienoin on. Sillä waikka armollinen esivalta heille lähettää opettajia sinne, kun muuallenski alakuulumaan maahansa; niin riippuwat he uppiniskaisesti wanhoissa taioisissaan, eli siinä niin kutsutussa wanhaassa wierossa (uskossa), eiwättä huoli opettajista mitänä. Kuinka surkiaan pimeyteen he tämän uppiniskaisuusa ja opettajiensa ylenkatseen kautta ovat joutuneet, sen asian mahtaa nyhynenki Neitsy Maarian wirsi osottaa. Melkein koko wirsi on tyhjää juornua, jolla Raamatussa ei ole pienintäkään perää. Neitsy Maaria ei siinnyyt puolukasta eli muusta marjasta, waan Pyhästä Hengestä; tähdistä, jonka Kuotuksen (Herodeksen) tallirenki Tahwanus, eli repo, eli paimen, olisiwat hawanneet, ei wirketä Raamatussa, waan kyllä siitä tähdistä, joka johdatti wiisaat miehet itäiseltä maalta; Wapahatajan heräjäminen haudasta tapahui peräsi toiseen laatuun; hänen wirressä mainittu wiekkautensa eli kawaluutensa Suutasta kohti on koko hänen Jumaluuttansa vastaan pitävä asia, niinkuin se myös muutenki on wälet, muuta nimittämättä. Mutta niin tuhma ja perätön kun tämä wirsi yhdeltä puolelta on, niin on se toiselta puolelta sanarakentonsa suhten soma ja kaunis; josta on nähtävä, että asia itse ja sanarakento owat eriasioita, waikka yksinkertaset niitä aina ei erota toisestan. Vielä on tästä wirrestä muistuteltawa, että Tahwanuksen seikkosa wärsyistä 256 wärsyyn 449 asti lauletaan myös Hämeessä ja Sawonki maalla.

Wiipurin linnan häwityksestä ja Kaarlon sodasta, wirsissä 10 ja 12, olemma jo ennen, mitä tarwin

nee, maininneet 1836 vuosikerran Mehiläisessä Tammi- ja Kesäkuulta. Jaakko Puntus, wirressä 11, Suomessa oleva sotaväen senaikainen päällysmies, muuten tavallisesti Eaiska-Jaakoksi kutsuttu, syntyi w. 1583, kuoli w. 1655, ja oli hänen oikia nimensä Jacob De la Gardie.

Mitä historiallisia perustuksia muihin tässä kirjassa löytyviin wirsiin saattaisi olla ja mitä osuittoja niistä olisi saatava muinaisten aikain tietoon, sen nyt heittä-
mä silleen.

Syy siihen, että Hämeen puolesta saaduissa wirrissä d, l, eli r, kuin kussaki paikassa sananvarren muuttuvata keraketta t äännettään, on tullut peräti pois jätetyksi, on se, että emme ole niiden harvalukuisesten, sieltä kotoisten wirsien tähden lulleet sopivan, tässä kokouksessa muuten yleensä seurattavata kirjoituslaatua muuttua. Se joka ylen siitä meille pahastuu, pitääköön kun muinaki kirjoitus- eli pranttivirheinä ne poisjääneet kerakkeet ja oikaskoon sanat mieltänsä myöten.

Mitä 1:mäisen kirjan alkulauseessa, siyulla LXXX, toivoimma, tämän kirjan lopulla saattavamme toimittaa jonkunlaisen selwityksen oudommista sanjoista, se nyt on jäänyt keskoseksi, ja täytyy niin jäädä, ellemme tahdo ylen kauan tämän viimeisen kirjan prantista ulostäyhtyä wiivdyttellä. Mutta mainittu sanaselwitys kyllä sopii erit-
täinki jälkeupain toimitettaa, ja sillä toivolla, että kuit-
tenki niin saada lupauksemme täytetyksi, otamma tällä ker-
taa lukialta jäähyväiset.

Mattalla Sotkamon pitäjässä

9 päivä Lokakuuta 1840.

Elias Lönnrot.

Linehisto.

Wirsi-Lauluja.

I. Muinas-uskosta.

	Sivu
1. Suomettaren kossat	1.
2. Lyylikin hiihanta	4.
3. Katrin parannus	9.
4. Wiron orja ja isäntä	10.
5. Matalleenan wesimatka	15.
6. Neitsy Maarian wirsi	18.

II. Historiallissa.

7. Piispa Henrikin surma	47.
8. Elinan surma	51.
9. Inferin sulhot	64.
10. Wiipurin linnan häwitys	67.
11. Puntuksen sota	72.
12. Kaarion sota	74.
13. Turusen neiti	77.
14. Anterun surma	80.
15. Riion poika	83.
16. Hannus Pannus	88.
17. Marketta ja Anterus	89.
18. Riikan lapset	93.
19. Tuiretuksen lapset	95.
20. Wienan neiet	99.
21. Kalewalan neiti	101.

	Eivu
22. Neien rosmo	106.
23. Weenkantaja Anni	111.
24. Kojosen poika	119.
25. Joukosen nainen	122.
26. Lunastettava neiti	131.
27. Lunastettava neiti (toisin)	137.
28. Neiti lepetissä	142.
29. Kolmet kossiat	146.
30. Kullerwon sotaan lähtö	147.
31. Neien hanhi	154.

III. Tarnjetasia.

32. Kestin lahja	161.
33. Wähätowottu sulho	163.
34. Katri neito	167.
35. Saaren neito	169.
36. Meren kylpijä	171.
37. Helka paimeneesa	173.
38. Meren kossiat	174.
39. Aholla itkijä	178.
40. Pahasulhollinen	180.
41. Sairastaja neiti	182.
42. Marjatiellä kaonnut	185.
43. Hukkunut weli	187.
44. Rankahan kutoja	190.
45. Katrin kossiat	191.
46. Nimitettävä poika	193.
47. Rangastawa sulho	194.
48. Ukänen sulho	196.
49. Sulhonsa kylwettäjä	198.

— VII —

	Sivu
50. Sulhon walitsia	202.
51. Kuffien tarwes	204.
52. Neiti omenapuussa	206.
53. Raonnut poika	208.
54. Suen wiwulla käynyt	210.
55. Wirosfa possja	211.
56. Kosisfa käynyt	213.
57. Komun tytär	215.
58. Waimon saanut	219.
59. Wiifastunut	221.
60. Hihtäjä surma	227.

Loisintoja	233—294.
----------------------	----------

200	Salmon trout	100
201	Salmon trout	101
202	Salmon trout	102
203	Salmon trout	103
204	Salmon trout	104
205	Salmon trout	105
206	Salmon trout	106
207	Salmon trout	107
208	Salmon trout	108
209	Salmon trout	109
210	Salmon trout	110
211	Salmon trout	111
212	Salmon trout	112
213	Salmon trout	113
214	Salmon trout	114
215	Salmon trout	115
216	Salmon trout	116
217	Salmon trout	117
218	Salmon trout	118
219	Salmon trout	119
220	Salmon trout	120
221	Salmon trout	121
222	Salmon trout	122

223	Salmon trout	123
224	Salmon trout	124
225	Salmon trout	125
226	Salmon trout	126
227	Salmon trout	127
228	Salmon trout	128
229	Salmon trout	129
230	Salmon trout	130
231	Salmon trout	131
232	Salmon trout	132
233	Salmon trout	133
234	Salmon trout	134
235	Salmon trout	135
236	Salmon trout	136
237	Salmon trout	137
238	Salmon trout	138
239	Salmon trout	139
240	Salmon trout	140
241	Salmon trout	141
242	Salmon trout	142
243	Salmon trout	143
244	Salmon trout	144
245	Salmon trout	145
246	Salmon trout	146
247	Salmon trout	147
248	Salmon trout	148
249	Salmon trout	149
250	Salmon trout	150

Wirsi Lauluja.

1. Suomettaren kofiat.

Oli ennen neiti nuori,
Läksi lehmien ajohon,
Njo lehmät suota myöten,
Löysi suolta forsalinun,

5. Lamin rannalta tapasi.

Kanto forsansa kotihin,
Syötti juotti forsaistånsa,
Sorsa suoriwi pefåsen,
Muni kultafen munafen.

10. Hierelawi, hautelawi, Muna muuttu neitoseksi, Mitå neielle nimeksi — Sorsatarfo, Suometarfo? Ei ole Sorsatar soria,

15. Suometar nimi soria.

Oli aika wåhåsen,
Kulu kuuta wiisi, kuusi
Neiti kårwo kaunihiksi,
Mleni ylen hywåksi,

20. Kolmet sulhaset kåtesi, Pheksiset ylkåmiehet:

- Kulki Kuu, ajeli Päiwä,
Kulki kolmas Pohjantähti
Tuli ensin Kuu kofia,
25. Tuli kullassa kulistien,
Hopiaassa helkkäellen:
"Tule'pas minulle neiti,
Lähe pois talosta tästä,
Hopiaisihin tupihin,
30. Kultasihin kammioihin!"
Eipä neiti mennytkänä,
Tuon neiti sanoiksi wirkki:
"Tot' en Kuulle menne'känä,
Kuull' on kumma katsantonsa,
35. Muotonsa monemäkönen:
Millon kaita kaswoiltansa,
Millon liiaaksi lewiä;
Dill' on kurja kulkemassa,
Päiwällä lepeämässä,
40. Ei taia taloa tulla."
Tuli toinen Päiwä poika,
Tuli kullassa kulistien,
Hopiaassa helkkäellen:
"Tule'pas minulle neiti,
45. Lähe pois talosta tästä,
Hopiaisihin tupihin,
Kultasihin kammioihin!"
Eipä neiti mennytkänä,
Tuon neiti sanoiksi wirkki:
50. "Emmä Päiwälle menisi,
Päiwä se pahantapanen

- Kesän waiwawi warilla,
Talwen paahto pakkasella;
Heliällä hein'ajalla
55. Unto ainoiset satehet,
Kallihilla kaur'ajoilla
Teki pouat ponnettomat."
- Tuli poika Pohjantähti
Kullassa kulisematta,
60. Hopiasa helkkimättä:
"Tule'pas minulle neiti,
Lähe pois talosta tästä,
Kultasihin kammioihin,
Hopiasihin tupihin!"
65. Neiti wasten waस्ताeli:
"Laiampa Lähelle mennä,
Tähti se hyväntapanen,
Talossansa aina tarkka,
Koisahan ylen foria,
70. Otawaisten olkapäillä,
Seitsentähtisen selällä."
- Wieähän tähän hewonen,
Tallihin talutetahan,
Hienot heinät heitetähän,
75. Kaurawakka kannetahan;
Tähti tuoahan tupahan,
Päähän pöyän laitetahan;
Tuoppi tuoahan olutta,
Mettä kannu kannetahan:
80. "Syö'pä, juo'pa Tähti kulta!"

"En taho syöä, enkä juoa,
Kun en nähne neitoani;
Missäp' on minun omani,
Kussa Suometar soria?"

85. Suometar soria neiti

Itse aitašta sanowi:

"Sulhoseni suotuseni,

Ylkäni ylimäiseni!

Anna aikoa wähäsen,

90. Aikoa isottomalle,

Emottomalle enempi;

Ei mua emoni auta,

Oma wanhin walmistele,

Uttawat kyläset eufot,

95. Kylän waimot waatehtiwat,

Kylmä on kylänen toimi,

Walju mieron waatehtima."

2. Lyylikin hiihanta.

Lyylikki lylhjen seppä,

Kauppi kalhujen tekiä,

Wuoen wuoli uutta susta,

Talwen kalhua kawerti

3. Sai lylhyn lyfittäwäksi,

Kalhun kannan lyötäwäksi,

Sauan warren wuolleheksi,

Sompansa sowitzetuksi,

- Sauton makso saunanwarssi,
10. Compa rustian repositen.
 Lyyliikki lylujen seppä,
 Rauppi kalhujen tekiä,
 Läpsi rangan karsintahan,
 Puum sorian sorrantahan,
15. Lyyttäsi lylun lumelle,
 Dlas pohjan ottamahan,
 Sanowi sanalla tuolla,
 Lausu tuolla lausehella:
 "Ei sitä salossa liene
20. Jalan neljän juoksewata,
 Tahi siwin sukowata,
 Kut' en taitaisi tavata,
 Näillä yksillä yönulilla,
 Myöhäsiällä walkioilla."
25. Päätty Hiitet kuulemasa,
 Suuttahat tähytämässä;
 Hiitet hirwiä rakenti,
 Suuttahat poroja laati,
 Noin he neuo hirwiänsä,
30. Porojansa suin puheli:
 "Nyt sie juokse Hiitten hirwi,
 Jalkoa jalo tewanti,
 Poron poikima sivilla,
 Lapin lastutanterilla,
35. Jitetä Lapiista immet,
 Haukuta Lapiista koirat!"
 Siitä juoksi Hiitten hirwi,
 Jalkesi jaloton wilja,

- Lapin lastutanteritse,
40. Poropeltojen peritse,
Potkasi koasta korvon,
Kaato kattilat tulelta,
Keitot tuhkahan tuherti;
Kalat lieteheh lewitti;
44. Sillon siellä haukku koirat,
Sillon siellä itki immet,
Sillon siellä nauro naiset.
 Lyyliikki lyllyjen seppä,
 Rauppi kalhujen tekiä,
50. Kuuli melkosen metelin,
Kuuli koirat haukkuwaksi,
Lapin immet itkewäksi,
Lapin naiset naurawaksi.
 Heitti rangan karsintansa,
55. Puun sorian sorrantansa,
Itse seisottu lyllylle,
Lapin lastutanterilla:
"Mitä täällä immet itki,
Kuta täällä koirat haukku?"
60. "Suoksi tästä Hiitten hirwi,
Takkasi jaloton wilja,
Potkasi koasta korwan,
Kaato kattilat tulelta,
Keitot tuhkahan tuherti,
65. Kalat lieteheh lewitti."
 Lyyliikki lyllyjen seppä,
 Rauppi kalhujen tekiä,
 Tuosta suuttu, sekä syänty,

- Kovin suuttu ja vihastu,
70. Pyrkäsi lylyn lumelle,
Kuni kyyn kulonalasen,
Solahutti suopetäjän,,
Kuni käärmehen elävän.
Niinkun kerran potkasihen,
75. Silmän siitämättömähän,
Kerran toisen kuopasihen,
Korman kuulemattomahan,
Kolmannen kohenteleksen,
Lautasille Hiitten hirwen,
80. Poropetran potkasille.
Gop' on taljoa taputti,
Siwua silitlewi:
"Dispa tuossa ollakseni,
Saispa tuossa maatakseni,
85. Sopiisi eelläkseni,
Nuoren neitosen keralla,
Kanssa kaswaman kanasen,
Impyen ylenewäisen."
Dtti waajan waahterisen,
90. Raksin koinusen rakenti,
Hirweänsä kytkemähän.
Katselwi, kääntelwi:
Pää oli pantu mättähästä,
Silmät lammin pulpukoista,
95. Korwat lammin lumpehista,
Sarwet raiian haarukasta,
Suonet kiiwista kuloista,
Sääret aian seipähistä,

- Selkä aian aiakfiista,
100. Muu runko lahosta puusta,
Tolja kuusen koskuesta.
Lyyliikki lylujen seppä,
Kauppi kalhujen tekiä,
Jo kohti kotia lähti,
105. Portasewi enskerran,
Lylly lenti pälkähästä,
Lenti poikki pälkähästä,
Kalhu kantapään tafoa,
Sawa sompasen siasta.
110. Lyyliikki lylujen seppä,
Kauppi kalhujen tekiä,
Alla päin, pahoilla mielin,
Kaiten kallella tyyärin,
Wärkkiähän katselewi,
115. Sompia sowitzelewi,
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"En tieä polonen poika,
Polosina päiwinäni,
Miten olla, kuin eleä;
120. Palaneeko, paistuneeko,
Lappalaisen ruokotenta,
Luiikkaneeko, laikkaneeko,
Lappalaisen kalhunjohja? —
Elköhön sinä itänä,
125. Kuuna kullan walfiana,
Mentö toinen miehiämme
Hiitten hirweä ajohon,

Sai pahan lahva puuta,
Senki suurella surulla.”

3. Katrin parannus.

- Katri kangasta kutowi,
Helma hieno helkkytteli;
Niin sen sulkki sukulainen,
Kun kärppä kiven kolossa,
5. Niin sen piukki pirran ääni,
Kun kiwisen kirkon kello.
Katri kangasta kutowi,
Helma hieno helkkytteli;
Ei suku sikein matoa,
10. Rylä tyllin uinaele,
Katrin kankahan kuulta,
Helman hienon helkkeheltä.
Luli mies merentakainen,
Uros umpisausihin,
15. Piltko puita pikkaraisen,
Halfo halfoja vähäsen,
Kolmekymmentä rekiä,
Ne kaitti tulehen työnti,
Kai kanto Katrin tulehen,
20. Helman hienon heltehesen.
Katri laski äänen kaihun,
Parksasi pahan säwelen;
Ääni kuulu kuusialle,
Kajahhti kahetsialle.

25. Neitsy Maaria emonen,
Kakas äiti armollinen,
Pian juoksi matkat pitkät,
Wälehen wälit samosi,
Koprin helmansa koki,
30. Käsän kääri waattehensa,
Nokkot nousi, waarat waipu,
Kaikki sai matkat tasaset.
Tempasi tulesta Katrin,
Helman hienon heltehestä,
35. Kanto Katrisen kylyhyn,
Itse loi parahan löyllyn,
Hyvän löyllyn löyhäytti,
Hyvän lämpösen lähetti,
Läpi kiufoan kiwisen;
40. Teki Katrin terweheksi,
Paransi paranneheksi.

4. Wiron orja ja Isäntä.

- Minä laulan kaksi wirttä,
Kun parasta seinähirttä,
Isännille, emännille,
Orjille osattomille,
5. Oli ennen Wirossa orja,
Pajarissa karjapaimen,
Pahoin palkka maksettihin,

- Pahoin palkka, wäärin waiwat,
Pyhimmällä kynärällä,
10. Saralla märännehellä,
Pienimmällä kappasella,
Kuumenisillä jywillä.
Lupa orjan annettihin,
Lupa orjan, walta wangin,
15. Suosta jouluna kotihin,
Pääpyhille päästäksensä;
Orja suiistuwi suwehen,
Kuin suwehen, päin sawchen,
Koyrin ilmahan kowahan,
20. Perin päswehen paha'an.
Sihen mupu orja rukka,
Kuoli kurja käskyläinen,
Paljahilla paioilahan,
Niwan aiwinattomilla.
25. Tuli kolme Tuonen neittä,
Kerättihin kuollehia,
Löyettihin orjan sielu,
Ottettihin orjan sielu,
Taluttihin taimahasen,
30. Saatettiin ilosalihin.
Uwettiin hopia-uksi,
Kultaportti päästettihin,
Orjan saahessa sisälle.
Tuotihin hopiatuoli,
35. Kultakammi kannettihin:
"Jstu tuolle orja raukka!"
Kyll' oot saanut, orja raukka,

- İstua pahemmalla,
Drjuessa ollessasi,
40. Käyessäsi käskyläisnä —
İstua kowalla puilla,
Sekä muuten seisoa'ki."
Tuotihin hopiatuoppi,
Kultakannu kannettihin,
45. Mettä, hunnaa sisässä,
Slutta hyvännäöstä:
"Juo'pas tästä orja rukka!
Kyll' oot saanut, orja rukka,
Juoa wettäki joesta,
50. Drjuessa ollessasi,
Käskyläisnä käyessäsi —
Juoa suolta suowessa,
Laetwettä tanhuista."
Oli aikoa wähäsen,
55. Kuoli tuo iso isäntä,
Tuli kolme Tuonen neittä,
Kerättihin kuollehia;
Löyettiin isännän sielu,
Otettiin isännän sielu,
60. Wietihin surutupahan,
Heitettihin helwettihin,
Viinapaikkahan paha'an,
Awettiin tulinen ukki,
Terwaportti temmastihin:
65. "Seiso siin' iso isäntä!
Kyll' oot saanut istua'ki,
İsäntänä olessasi,

- Käsäkiänä käyessäsi —
Istua salituwisä,
70. Kaunehisä kammariisä.”
Tuotihin tulinen tuoppi,
Terwatuoppi temmastihin,
Kulta, terwoa sisäsä,
Sissiliskoja, matoja:
75. ”Suopä täst' isä isäntä!
So oot juonut parempiäki,
Isäntänä ollessäsi,
Käsäkiänä käyessäsi —
Suonut kyllä oluttaki
80. Päässä pöyän pöyhkeänä.”
”Mintähen tämä minulle,
Kun on kurjalle pojalle?”
”Sentähenpä se sinulle:
Pahoin maissit orjan palkan,
85. Weralla wirannehella,
Saralla epäpäöllä,
Lyhyillä kynnärillä,
Kaitasilla pietimillä,
Pienimmillä kappasilla,
90. Ruumenisilla jyvillä.”
Käweli isännän sielu,
Käweli kiwikatua,
Kiwitetä telläjäwi,
Pitkä aršina käessä,
95. Sarkatorwi kainalossa,
Hopia piosta piuffi,
Kulta tuiffi kuffarosta:

- "Tule tänne orja raukka!
Maksan palkkasi paraite;
100. Ota tästä orja raukka!"
"En ota isäntä raukka."
"Ota, ota orja raukka,
Berkoa saran tilasta,
Kynneniä kynnärästä!"
105. "En ota isäntä raukka."
"Ota, ota orja raukka,
Behniä rukehivistä,
Karpio kapan werošta!"
"En ota isäntä raukka."
110. "Ota, ota orja raukka,
Paras lehmä läävästäni,
Katsjo paras karjastani!"
"En ota isäntä raukka,
Kun et anta't aikoinasi."
115. Mahot maksella mailla,
Kostella ison kotona;
Mahot sillon palkan panna,
Kun ma juotin lehmäjuonen,
Katsoin lammasatratstasi;
120. Kun ma sotkin sotkujasi,
Käiskytin räpähiäsi;
Kun mä riihessä rimusin,
Ulla parssen pamusin,
Olin olkihuonehessa,
125. Pyyhin hiemalla hikiä.
Luulit riihen ripsawaksi,
Kun mun ripsi rintaluuni;

- Kuulit orren ohkawaksi,
Kun mun ohki olkapääni;
130. Kuulit parren paukkawaksi,
Kun mun paukko pallioni;
Piron pitkän wierewäsi,
Kun minun wereni wieri,
Orjuudessa ollessani,
135. Käskyläisä käyessäni."

5. Mataleenan wesi matka.

- Mataleena neito nuori
Kauan se kotona kaswo,
Kauan kaswo, kauas kuulu,
Tykönä hywän isänsä,
5. Hänä armahan emonsa.
Palkin polki permannosta
Hänen korokengillänsä,
Hirren kynnystä kulutti
Hänen hienohelmällänsä,
10. Toisen hirren päänsä päältä
Hänen kultaruumullansa;
Kultasen rahin kulutti
Istioita pestessänsä,
Kulman pöyästä kulutti
15. Hopiapäällä weitsellänsä.
Mataleena neito nuori
Meni wettä lähteheltä,

- Kultakiulunen käessä,
Kultakorwa kiuluseessa.
20. Katseli kuwan sioa:
"Ohoh minua neito parka!
Pois on muoto muuttunutta,
Kannis karwani katonut;
Eipä tiillä rintakisko,
25. Eitä hohta päähopia,
Niinkun tiilti toiskesänä,
Wielä hohti mennä vuonna."
Kiesus paimenna pajuessa,
Karjalaisa kaskimaisa,
30. Uno wettä juoaksensa:
"Annas wettä juoakseni!"
"Ei oo mulla astiata,
Eit' oo kannuni kotona;
Pikarit pinona pieri,
35. Kannut halkona kalisi."
"Pistäspä piwosi täysi,
Kahmalossa kanniksella!"
"Mitäs puhut Suomen sulha,
Suomen sulha, maiten orja,
40. Isäni ikuinen paimen,
Kuotiruowoilla elänyt;
Kalanpäillä kaswaellut,
Karjalaisa kaskimaisa!"
"Eis mä lienen Suomen sulha,
45. Suomen sulha, maiten orja.
Isäsi ikuinen paimen,
Kuotiruowoilla elänyt,

- Kalanypäillä kaswoellut,
Karjalaisfa kasfiömaisfa;
50. Ellen etkesi sanelen.”
”Sano kaiikki, minkä tieät!”
Rusfas kolme poikalastas? —
Nhen tuiskasit tulehen,
Toisin wetkasit wetehen,
55. Kolmannen kaiwoit karkeesehen,
Sen kun tuiskasit tulehen,
Siit’ olis Ruotsisfa ritari;
Sen kun wetkasit wetehen,
Siit’ olis herra täällä maalla;
60. Sen kun kaiwoit karkeesehen,
Siit’ olis Pappi paras tullut.”
Mataleena neito nuori
Rupes waästa itkemähän,
Itki wettä kulin täysi,
65. Kiesuksen jalat pesemi,
Hiuksillansa kuiwoawi:
”Itsepä lienet Herra Kiefus,
Kun mun etkeni sanelit;
Pane minua Herra Kiefus,
70. Pane minua, minnes tahot,
Soihin, maihin portahiksi,
Porttojen polettamaksi,
Saloin päällä täytäwäksi!
Pane minua Herra Kiefus,
75. Pane minua, minnes tahot,
Silloitfi meren sekälle,
Lahopuitfi lainehille,

Joka tuulen turjotella,
Laajan lainehen laella!

80. Pane minua Herra Kieſus,
Pane minua, minnes tahot,
Tunge hiiſiksi tulehen,
Kekäleiksi waltiahan,
Joka tulen tuikutella,
85. Waltiaisen waiſutella!"

6. Neitsy Maarian wirsi.

- Neitsy Maaria emonen,
Rakas äiti armollinen,
Wiitiseksen, waatiseksen,
Pääsomille suor'itsen,
5. Wasſkipaulohin paneksen,
Linawöihin telkitäksen,
Läſſi pirtistä pihalle,
Kaapsahellen kartanolle.
Katselowi kartanolla,
10. Kuunteli kujan perällä,
Jopa marja maalta huuti,
Puolufainen kankahalta:
"Tule neiti noppimahan,
Punaposki poimimahan,
15. Linarinta riipimähän,
Wyöwasſki walitsemahan,

- Eminentun etona syöpi,
Mato musta muikkoami!
Sat' on saanut katsomahan,
20. Tuhat ilman istumahan,
Sata neittä, tuhat naista,
Lapsia epäluksin;
Ei ken koskisi minuhun,
Poimisi minun polosen.”
25. Maaria matala neiti,
Pyhä piika pikkarainen,
Läksi marjan katsantahan,
Punapuolan poimintahan,
Hyppisillähän hymillä,
30. Kätösillä kaunehilla.
Meni mäen, meni toisen,
Niin mäellä kolmannella,
Keksi marjasen mäeltä,
Punapuolan kankahalta.
35. Niin meni mäen nis'alle,
Itse tuon sanoiksi wirkki:
”On marja näkemiähän,
Puola ilmon luomiahan,
Nälähäkö maasta syöä,
40. Nälähäkö puuhun nosta.”
Lempo kartun kankahalta,
Mäeltä rasakan männyn,
Sillä marjan maahan sorto,
Marja maahan seisataksen.
45. Niinpä marja maasta nousi
Kaunosille kauloille,

- Kaunosilta kantoloilta
Polosille polwiloille,
Polosilta polwiloilta
50. Helewille helmoillehen.
Koussi siitä wyöriwoille,
Wyöriwoilta ryntähille,
Ryntähiltä leuollehen,
Lenoiltahan huulillehen.
55. Huulilla hypertelihen,
Siitä suuhun pyörähytti,
Keikahutti kielellehen,
Kieleltä kerukssihin,
Siitä watsahan walahti.
60. Maaria matala neitti,
Pyhä piika pikkarainen,
Siitä tyyty, siitä täyty,
Siitä paksuksi panihen.
Kanto kohtua kowoa,
65. Watsan täyttä waihiata,
Kuuta seitsemän kahesän,
Ympäri yhesän kuuta,
Waimon wanh'an lukunni,
Kuuta puolen hymmenettä.
70. Emo tuosta arwelewi:
"Mi on meidän Marjatalla,
Ku meidän kotikanalla,
Kun se pauloitta asuwi,
Uina wyöttä wöllehtiwi,
75. Hamehetta höllehtiwi?"

- Niin kuulla kymmenentellä
Impi tuskalle tuterwi,
Kohtu kääntywi kowaksi,
Watsantäysi waitiaksi.
80. Kysy kylpyä emolta:
"Anna kylpyä emoni,
Jossa huono hoiwan saisin,
Uun ange tarwitseisin!"
Emo warsin wastoawi:
85. "On kyly kytömäellä,
Johon portto pojat saapi,
Tulen lautta lapsen luopi,
Tuonne pentujen pesähän,
Sorajouhen soimen päähän."
90. Jo on piika pintehissä
Minne mennä, kunte käyä,
Kusta kylpyä kysellä.
Sanan wirkko, noin nimesi:
"Piltti pienin piikojani,
95. Paras palkkalaisiani!
Käy'pä kylpyä kylästä,
Saunoa Sarajalasta,
Jossa huono hoiwan saisin,
Uun ange tarwitseisin —
100. Käy pian, wälehen jouwu,
Wälehemmin tarwitahan."
Piltti pienin piikojahan
Sanan wirkko, noin nimesi,
"Keltäpä kysyn kylyä,
105. Keltä aihelen apua?"

- "Kysy Ruotuksen kylyä,
Saunoa Sarajansuista!"
Piltti pienin piikojahan,
Paras palkkalaisihahan,
110. Hyvä kietas käskemättä,
Kehumattaki kopia,
Koprin helmansa kokosi,
Käsin kääri waattehensa,
Sekä juoksi, jotta joutu,
115. Juoksi Ruotuksen kotihin.
Mäet mätty mennessähän,
Waarat notku noustessähän,
Kämyt hyppi kankahalla,
Someret hajosi suolla,
120. Tuli Ruotuksen tupahan,
Sai sisähän salwoksehen.
Kuma Ruotus Paitulainen
Syöpi, juopi, festoami,
Päässä pöyän paioillahan,
125. Niwan aiwinaisillahan,
Syöpi, juopi suurten lailla,
Eläwi hywän tawalla.
Lausu Ruotus ruoaltansa,
Liusko tiskinsä nojalta:
130. "Mitä sie sanot katala,
Kuta kurja juoksentelet?"
Piltti pienin piikasia,
Sanan wirkko, noin nimesi:
"Käsin kylpyä kylästä,
135. Saunoa Sarajalasta,

- Jossa huono hoiwan saisi,
Uunin ange tarwitseisi.
Ruma Ruotuksen emäntä
Pieho sillan liitoksella,
140. Laaho keskilattialla,
Sanan wirkko, noin nimesi:
"Kellen kylpyä kylselet,
Kellen aihelet apua?"
Sano Piltti, pieni piika:
145. "Kysyn meidän Marjatalle."
Ruma Ruotuksen emäntä
Käet puuskahan panevi,
Kupehelle kummallaki,
Itse wirkki, noin nimesi:
150. "Ei kyltyt kylähän jona,
Ei saunat Sarajan suulta;
On talli Tapiomäellä,
Hepohuone hongikossa,
Sohon lautta lapset luopi,
155. Tuliportto poiat saapi —
Kun heponen hengännewi,
Niinp' on sinä kylpeöte!"
Piltti pieniä piikasia
Sefä juoksi, jotta joutu,
160. Ruman Ruotuksen k'osta,
Sano taatse tultuansa:
"Eule kylpyä kylässä,
Saunoa Sarajalassa:
Ruma Ruotus Paitulainen
165. Söip' on, joip' on pöyän päässä,

- Päässä pöyän paioillahan,
Uivan aiwinaisillahan,
Sanan wirkko, noin nimesi:
”Mitä sie sanot katala,
170. Kuta kurja juokfentelet?”
Mie sanoin sanalla tuolla:
”Läksin kylpyä kylästä,
Saunoa Sarajalasta,
Jossa huono hoiwan saisi,
175. Uuun ange tarwitseisi.”
Kuma Kuotuksen emäntä
Pieho sillan liitoksella,
Laaho keskilattialla,
Sanan wirkko, noin nimesi:
180. ”Kellenpä kysyt kylä,
Kellen aihelet apua?”
Mie sanoin sanalla tuolla:
”Kysyn meiän Marjatalle.”
Kuma Kuotuksen emäntä
185. Pani puuskahan kätensä,
Kupehelle kummallentki,
Sanan wirkko, noin nimesi:
”Ei kylyt kylähän jousa,
Ei saumat Sarajan suulta;
190. On talli Tapiomäellä,
Hepohuone hongikossa,
Johon lautta lapsset luopi,
Luliportto poiat saapi —
Kun heponen hengännemi,
195. Niinp’ on siinä kylpeöte!”

Niinp' on, niin sano mokomit,
Niinpä wainen wastaeli." —

Maaria matala neiti,
Pyhä piika pikkarainen,

200. Aina tuskansa tulesa,
Watsan waiwoissa kowissa,
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"Lähteä minun tulewi,
Niinkun muinenki kasakan,

205. Eli orjan palikkalaisen,
Lähteä Tapiomäelle,
Känä hongikkoelle!"

Otti wastian warjossensa,
Astua alottelewi,

210. Koufewi kipumäkeä,
Kipuwuorta kiipuoli,
Huonehesen hongikolle,
Tallihin Tapiomäelle.

Sitte sinne saatuaansa,

215. Toki päästyä perille,
Sanowi sanalla tuolla:
"Henkeäs hywä heponen,
Huokoas wetäjä warsa,
Watsan kautta waiwaloisen!

220. Kyhylöyly löyhäytä,
Sauna lämpönen lähetä,
Jossa huono hoiwan saisin,
Awun ange tarwitseisin."

Henkäsi hywä heponen,
225. Huokasi wetäjä warsa,

- Watsan kautta wainwalloisen.
Min heponen hengähtäwi,
Se on luotu saunanlöyly,
Wesi wiskattu wiaton;
230. On kun löyly lyötäessä,
Wiskattaessa wetonen.
Maaria matala neiti,
Pyhä piika pikkurainen,
Kylpi kyllyn kylältänsä,
235. Watsan löylyn wallaltansa;
Saip' on tuonne poikunsa
Heinille kesäteoille —
Synty poika polwillehen,
Lapsi lantehuisillehen.
240. Jouluna Jumala synty,
Paras poika pakkasella,
Hewon heinähuonehesen,
Sorajouhen soimen päähän.
Härkä olkia lewitti,
245. Sika penko pehkuloita,
Poian pienen peitteheksi,
Katteheksi kaiffiwallan.
Jouluna Jumala synty,
Paras poika pakkasella;
250. Nousi kuu, yleni päivä,
Armas aurinko hawatti,
Tähet tainwon tanssaeli,
Dtawat yiti iloa,
Syntyessä suuren luojan,
255. Oli armon auetessa.

Tahwanus on tallirenti
Nunan Nuotuksen talossa,
Nuoffi Nuotuksen hevoista,
Kaitsi tallikonkaria.

260. Wei hän juomalle hevosen,
Kaiwolle katetun ruiman,
Voimiselän lähtehelle;
Lähe läikky, hepo kuorsu.

Tahwanus on tallirenti

265. Kässi maahan ratsahilta,
Katsi maasia maan wifoja,
Katsi weestä ween wifoja;
Nähnyt ei maassa maan wifoja,
Eikä weessä ween wifoja.

270. ”Mitä kuorsut korpin ruoka,
Hirnut Hiisien heponen!
Ei ole maassa maan wifoja,
Eikä weessä ween wifoja.”

”Sitä kuorsun korpin ruoka,

275. Hirnun Hiisien heponen:
Uus’ on tähti taiwahalla,
Pilkku pilwien raossa.”

Tahwanus on tallirenti

Iski silmänsä itähän,

280. Katsi päin luotehesen,
Katsi kaiken ilman rannan;
Näki tähän taiwahalla,
Pilkun pilwien lomasssa.

Niin repo etehen juoksi:

285. ”Repo rukka, raukka poika!

- Sie olet kengältä kexiä,
Sekä liukas liikunnalta;
Näy nyt tuota katsomahan
Baaran waskisen takoa,
290. Mistä meille tähti synty,
Kusta uusi kuu kumotti!"
Repo juoksi, jotta joutu,
Pian juoksi matkat pitkät,
Wälehen wälit samosi,
295. Baaran waskisen ta'aksi.
Paimen wastahan tulewi,
Niin repo sanoiksi wirkki:
"Di sie rukka paimoseni!
Lokko tietäisit sanoa,
300. Mistä meille tähti synty,
Uusi tähti taiwahalle."
Tuon paimo sanoiksi wirkki:
"Jopa tieän, jotta tunnen;
Sittä meille tähti synty,
305. Uusi tähti taiwahalle,
Kun on syntynyt Jumala,
Miarmo auennunna."
"Miss' on syntynyt Jumala,
Yli armo auennunna?"
310. "Tuoll' on syntynyt Jumala,
Miarmo auennunna,
Weitlihimaassa *) wähässä;
Syntynyt Jumalan poika
Hewon heinähuonehesen,

*) Berlehemissä.

315. Sorajouhen soimen päähän,
Bihwiläisille saroille,
Kakaroille kylmenneille.
Sinne synnytti Jumala,
Pani luoja poikunsa;

320. Ei vaihtaisi poiuttansa
Waskeihin walettawihin,
Hopioihin hohtawihin,
Kultihin kumottawihin,
Eikä kuuheen, päiwyehen,

325. Nurinkoisehen hywähän.”
Repo rukka, raukka poika,
Jo tuli takasin tuolta,
Baaran waskisen takoa,
Toi sanoman tullesansa:

330. ”Siitä meille tähti nousi,
Uusi tähti taiwahalle,
Kun synty Jumalan poika,
Aufesi ylinen armo.
Pannut on luoja poikunsa

335. Heinille hewoisten luoksi,
Bihwiläisille saroille,
Kakaroille kylmenneille;
Ei vaihtaisi poiuttansa
Waskeihin walettawihin,

340. Hopioihin hohtawihin,
Kultihin kumottawihin,
Eikä kuuheen, päiwyehen,
Nurinkoisehen hywähän.”

Tahwanus on tallirenki

345. Weip' on tallihin hewosen,

- Heitti heiniä etehen,
Lewitteli werfalointa,
Siotteli silkkivöitä.
Meni Nuotuksen tupahan,
350. Seisatteli owen suussa,
Pysähteli partten päässä.
Kuma Nuotus Paitulainen
Syöpi, juopi, kestoawi,
Päässä pöyän paioillahan,
355. Niwan aiwinaiisillahan.
Lausu Nuotus ruoaltansa,
Tiusko tiskinsä nojasta:
Pese kättä, käy ruoalle.
Nuoki Nuotuksen hewošta!"
360. Tahwanus on tallirenki,
Hämpä tuon sanoiksi wirkki:
"En sinä pitkänä ikänä,
Kuuna kullan walfiana,
Nuoki Nuotuksen hewoista,
365. Kaitse kiwan konkaria;
Itse Nuotus ruokkifohon
Tämän päiwyen perästä —
So synty parempi synty,
Kaswo walta kaunihimpi.
370. Jopa on syntynyt Sumala,
Mliarmo auemunna,
Näin mä tähän taimahalla,
Pilkun pilwien lomassa."
Lausu Nuotus ruoaltansa,
375. Tiusko tiskinsä nojasta:

- "Äsken on toet totesi,
Walehettomat walasi,
Kun tuo härkä ammonewi,
Pääpönttä pölöttänewi,
380. Jof' on luina lattiassa,
Liha syöty, luu kaluttu,
Kesi kenkinä pietty,
Tälwikausi tallaeltu."
Kousipa härkä ammomahan,
385. Pääpönttä pölöttämähän,
Kousi hännin häilymähän,
Sorkin maata sotkemahan.
Tahwanus on tallirentki,
Hämpä tuon sanoiksi wirkki:
390. "Dnko jo toet toteni,
Walehettomat walani?
"Joko on syntynyt Jumala,
Miarmo auemmunna? —
Kousipa härkä ammomahan,
395. Pääpönttä pölöttämähän."
Lausu Ruotus ruoaltansa,
Tiusko tiskinsä nojasta:
"Äsken on toet totesi,
Walehettomat walasi,
400. Kun tuo kukko laulanewi,
Kananpoika kaiffunewi,
Jof' on paistina waisfa,
Liha woilla woieltuna,
Höyhenillä höykenneillä,
405. Säsenillä jäykenneillä."

- Nousipa kukkan, laulamahan,
Kananpoika kaikkumahan,
Kuillansa luhisemahan,
Höyhenillä höykimähän.
410. Tahwanus on tallirenki,
Hämpä tuon sanoiksi wirkki:
”Onko jo toet toteni,
Walehettomat walani?
Joko on syntynyt Jumala,
415. Miarmo auennunna? —
Nousipa kukkan laulamahan,
Kananpoika kaikkumahan.”
Kuma Ruotus Paitulainen
Wisko weitsen lattiahan,
420. Sanowi sanalla tuolla,
Tiusto tiolla tiustehella:
Äsken on toet totesi,
Walehettomat walasi,
Kun weitsi wesottunewi,
425. Jonka siltahan siwalsin,
Jot’ on wuosi wuoliskeltu,
Kaksi kannettu tupessa —
Weitsenpää wesottunewi,
Ja wesat lehittynewi.”
430. Mikso weitsenpää wesota,
Wesat lehtiä lykätä;
Wesosi weso kuusi,
Kultalehen kunki päähän.
- Tahwanus on tallirenki,
435. Hämpä tuon sanoiksi wirkki:

- ”Dnko jo toet toteni,
Walehettomat walani?
Joko on syntynyt Jumala,
Yliarmo auennunna? —
440. Jopa on weitsenpää wesonna,
Jonka siltahan siwallit,
Sekä kukko laulalunna,
Jok’ oli paistina waisa.
Wiel’ on härkä ammonunna,
445. Jok’ oli luina lattialla.
Jo nyt luowun Nuotuksesta,
Pakenen pakanan wäistä,
Dtan uskon Kiesuksesta,
Kastin kaikkiwaltiaista.”
450. Tuosta suuttu suuri miesi,
Nuotus julmaksi rupefi,
Suoritti soan tulisen,
Päälle kaulan kaikkiwallan;
Sata miestä miekallista,
455. Tuhat rauaista urosta,
Luojan surmaksi sufesi,
Katomaksi kaikkiwallan.
Maaria matala neiti,
Pyhä pika pikkarainen,
460. Piilletteli piinttansa,
Kaswatteli kaunoistansa,
Alla jauhawan kiuosen,
Alla juoksewan jalaksen,
Alla seulan seulottawan,
465. Alla korwon kannettawan,

- Sylisfahan syöttelewi,
Käsisfahan kääntelewi.
Laske poian polwillensa,
Lapsen lantehuisillensa,
470. Ulko päätänsä sukia,
Happiansa harjaella,
Hopiaisella sualla,
Kultawarsi harjasella;
Suastansa pii pirahhti,
475. Taimen taittu harjastansa.
Kapassihen etsimähän,
Taimenta tavottamahan,
Kato poika polwitahan,
Lapsi lanne'puoliltahan.
480. Tuossa hirnu Hiitten ruuna,
Päräsi pahan heponen.
"Mitä hirnut Hiitten ruuna,
Päräjät pahan heponen?" —
"Sitä hirnuu Hiitten ruuna;
485. Päräjän pahan heponen,
Wiety on poika polwiltasi,
Lapsi lanne'puoliltasi."
Maaria matala neiti,
Pyhä piika pikkarainen,
490. Tuosta tuskille tulewi,
Tikeä tujertelewi.
Kapassihen etsimähän,
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaišta omenuttansa,
495. Hopiaista sauoansa,

- Alta jauhaman kivosen,
 Alta juoksevan jataksen,
 Alta seulan seulottawan,
 Alta kormon kannettawan,
 500. Puiten puut, jaellen ruohet,
 Hajotellen hienot heinät,
 Et si pientä poiuttansa,
 Eipä löyää poiuttansa,
 Kullaišta omenuttansa,
 505. Hopiaista sauoansa.
 Et si mäiltä, männikoilta,
 Kannoilta, kanarwikoilta,
 Katsowi joka katajan,
 Joka warwikon watowi,
 510. Katsowi kanarwajuuret,
 Djenteli puien oksat.
 Ustua ajattelewi,
 Käyää kääpärottelewi;
 Tiehyt wastahat tulewi,
 515. Niin tielle kumarteleksen:
 ”Di tiehyt Jumalan luoma!
 Etkö nähnyt poiuttani,
 Kullaišta omenuttani,
 Hopiaista sauoani?
 520. Noin se tiehyt lausueli:
 ”Disin nähnyt, en sanoisi;
 Poikasipa loi minunki,
 Loi pahoille, ei hywille,
 Rowan kengän käntäwäksi,
 525. Kannan karstuteltawaksi,

Joka koiran juostawaksi,
Katsahan ajeltawaksi.”

Ustua ajattelewi,

Käyä kääpärvöittelewi;

530. Tähti wastahan tulewi,

Tähelle kumarteleksen:

”Di tähyt Jumalan luoma!

Etkö nähnyt poiuttani,

Kullaišta omenuttani,

535. Hopiaista sanoani?”

Noin se tähti lausueli:

”Disin nähnyt, en sanoisi;

Poikasipa loi minunki,

Loi paholle, ei hywille,

540. Kesäksi katoamahan,

Sykyssyllä syntymähän,

Kylmillä kimaltamahan,

Pimehillä pilkkumahan.”

Ustua ajattelewi,

545. Käyä kääpärvöittelewi;

Kuuhut wastahan tulewi,

Miin kuulle kumarteleksen:

”Di kuuhut Jumalan luoma!

Etkö nähnyt poiuttani,

550. Kullaišta omenuttani,

Hopiaista sanoani?”

Noin se kuuhut lausueli:

Disin nähnyt, en sanoisi;

Poikasipa loi minunki,

555. Loi paholle, ei hywille,

- Alamulla alenemahan,
Yllalla ylenemähän,
Yksin öillä kulkemahan,
Pakkasella paistamahan.”
560. Astua ajattelewi,
Käyä kääpäröitlelewi;
Päivä wastahan tulewi,
Päiwälle kumarteleksen:
”Di päinyyt Jumalan luoma!
565. Etkö nähnyt poiuttani,
Kullaista omenuttani,
Hopiaista sauoani?
Päivä taiten wastaeli:
”Sekä näin, jotta kuulin;
570. Poikasipa loi minunki,
Loi hyville, ei paholle,
Alamulla ylenemähän,
Yllalla alenemahan,
Yön aian lepeämähän,
575. Päiwän aian paistamahan.
Topa näinki poikuesi
Woi polonen poiuttasi!
To on poikasi polosen
Kaotettu, kuoletettu,
580. Pantu luoja painon alle,
Herra hautahan hakattu.” —
Niinpä me pojat poloset
Aina muuta muistelemma,
Jouwittelemma jotaki,
585. Tuot emme tofahikana,

- Suuren surmoa Jumalan,
Katomusta kaiffiwallan,
Kuin on luoja kuoletettu,
Kaotettu kaiffiwalta,
590. Kun on hautahan hakattu,
Pantu luoja painon alle.
 Virulaiset piinattihiin, *)
Paha walta waiwattihiin, *)
Saan keihään kärellä,
595. Tuhannen terällä miekan.
Luoja puuhun puntattihiin,
Ristihiin ripustettihiin,
Siinä häntä surmattihiin,
Kuollut puusta laschettihiin,
600. Hakattihiin, hauattihiin,
Kahen kallion lomahan.
Nuoret päälle waattihiin,
Kivet päälle kiusattihiin;
Sata miestä miekallista,
605. Tuhat rauaista urosta,
Ne weti weressä silmin,
Luojan hauan partahalle;
Sata miestä miekallista,
Tuhat kilwenkantajoa,
610. Luojan hauan paimenena,
Wartiana kaiffiwallan.
 Neitsy Maaria emonen,
 Rakas äiti armollinen,
 Itkiä kujertelewi,

*) Piinasivat, waiwasivat.

615. Walitella waitertawi,
Käppi tietä astelemi
Luojan hauan partahalle:
”Nouse luoja kuolemasta,
Herkeä uneksimasta;
620. Nouse muorra kuolemasta,
Kaunisna katoamasta!
Kun et nouse, et heränne,
So kohta tulen minäki,
Kerallasi kuolemahan,
625. Kansasi katoamahan.”
Herra hauasta hawatsi,
Lausu Luoja, noin nimesi:
”Ei ole täältä nouseminen,
Kun siellä käkeäminen;
630. Kivet alla, paaet päällä,
Kupehilla kummallaki,
Someret syäntä wästen,
Wästen hieta hartioita.”
Neitsy Maarria emonen,
635. Rakas äiti armollinen,
Päiwälle kumarteleksen:
”Di päiwyt Jumalan luoma,
Luoma luojan wakkiamme!
Paista hetki heltehesti,
640. Toinen himmesti hioista,
Kolmansi koto terältä,
Paaet paista pehmiäksi,
Kivet suolaksi sulata,
Someret weä we’eksi,

645. Hieta waaheksi waluta,
Päästä luoja fuolemasta,
Herra hauasta herätä?"
Tuo päiwyt Jumalan luoma,
Päiwyt armas aurinkoinen,
650. Lenti päätönnä kanana,
Siipipuonna suotteli,
Luojan hauan partahalle,
Rammiosle kaiffiwallan.
Sat' on miestä miekallista,
655. Luvat kilwenkantajoa,
Pantu luojan paimeneksi,
Kaiffiwallan wartiaksi;
Nuopa päiwältä kysywät,
Anelewat auringolta:
660. "Päiwä armas aurinkoinen,
Mitäpä sie tänne läksit?"
Päiwä taiten waštaeli,
Armas aurinko saneli:
"Läksin luota katsomahan,
665. Kifeltä tähytämähän,
Kuin on luoja fuoletettu,
Herra hautahan hakattu."
Niin päiwyt Jumalan luoma,
Luoma luojan walktamme,
670. Paisto hetken heltehesti,
Toisen himmesti hiošti,
Kolmannen koto terältä,
Nufutteli nuivan kansan,
Paineli wäen pakanan,

675. Nuoret miekkojen nojahan,
Wanhat wästen sauojansa,
Keskiiän keihäille.
Paišto paaet pehmiäksi,
Kiwet suolaksi sulatti,
680. Someret weti wäeksi,
Hiejan waaheksi walutti,
Päästi luojan kuolemasta,
Katomasta kaittiwallan.
Luoja hauasta hawatti,
685. Herra herkesi unesta,
Pääsi hauran partahalle,
Ylös kuopasta kohosti.
Kiwet sillon kielin laulo,
Paateret sanoia pakasi,
690. Joet joitu, järwet järkky,
Wuoret wäskiset wawahiti,
Lullessa Jumalan tunnin,
Herran armon auetesfa.
Noussi luoja kuolemasta,
695. Herkesi uneksimästä,
Wetihen weskiiwelle,
Watsallehen waiwoaksen,
Weriään wiruttamahan,
Hurmehia huuhtomahan.
700. Niin päiwyt Jumalan luoma,
Luoma luojan wälkiamme,
Lenti taiten taimahalle,
Siallensa entiselle,

- Päästi miehet nukkumasta,
705. Pahat unta ottamasta.
Pahat kahletta takovat,
Nauloja varustelevat,
Lyöä luoja kahleisiin,
Kautaluffkoihin luffia,
710. Ettei päässi pakohon,
Kulkemahan kumekana,
Hakatasta hauastansa,
Kuopastansa kaimetuusta.
Luoja käypi, astelewi,
715. Kului mattoa vähäsen,
Kului paukkinan pajasta,
Meni köyhänä pajahan,
Ryhyjänä hynnykselle;
Täällä rautiot takovat,
720. Sepät Hiitten hillkasevat.
Meni seppojen pajahan;
"Mitäs rautiot takovat,
Sepät Hiitten hillkuttawat?"
Se on julma Juuttahainen,
725. Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
Sanan wirkko, noin nimesi:
"Laon luojalle kyttyttä,
Jumalalle kahlistöyttä;
730. Waan en mitätänut mitellä,
Kuin on paksu luoja kanta,
Kuin on paksu, kuin on pitta,
Kuin on poikelta lewia.

Niin kuulu Jumalan poika

735. Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Sen on paksu luojan kaula,

Sen on paksu, seppä pitkä,

Senki poifelta lewiä,

Kun on kaulasi omasi."

740. Sano julma Suuttahainen,

Pahin poikia pahoja,

Ilkein isän aloja:

"Mistäs tieät luojan kaulan,

Kuin on paksu, kuin on pitkä,

745. Kuin on poifelta lewiä?"

Niin kuulu Jumalan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

"Siinäpä olin minäki,

Luojan hauan partahalla,

750. Katsoin kantosen takana,

Wesakosta wierrettelin." —

Sano julma Suuttahainen,

Pahin poikia pahoja,

Ilkein isän aloja:

755. Niinpä sinun on leuka laaja,

Leuka laaja, silmät suuret,

Niin on pitkät silmäripsit,

Kun on eilisen Jumalan,

Jonka maahan haffasimme,

760. Haffasimme, hautasimme."

Niin kuulu Jumalan poika

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Sill' on miulla leuka laaja,

Leuka laaja, silmät suuret,
765. Sillä pitkät silmäripset,
Kauan kasvoin kankahalla,
Kasvoin kantosen takana,
Kiven suuren suojasessa.”

Se on julma Juuttahainen,
770. Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
Sanan wirkko noin nimesi:
”Woi kun oot’ kowin osaawa,
Mii muien ymmärtävä!”

775. Niin kuulu Jumalan poika
Itse tuon sanoiksi wirkki:
”Sillä oon kowin osaawa,
Mii muien ymmärtävä;
Kauan katsoin syöjän suuhun,

780. Partahan palanpurian.”
Sano julma Juuttahainen,
Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja:
”Nyt oisi kahlis walmihina,

785. Waan en mie mitellä saata
Tuota kauloa omoa,
Kuin on pitkä, kuin on paksu,
Kuinka poifelta lewiä;
Ei minun käteni käännny,

790. Eikä sormeni sopine.”
Niin kuulu Jumalan poika
Itse tuon sanoiksi wirkki:
”Kun annat minun mitata,

- Saattaisin minä mitellä,
795. Kääntyisi minun käteni,
Sekä formeni fopisi.”
Se on julma Juuttahainen,
Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
800. Sanan wirkko, woin nimesi:
”Jos amman sinun mitellä,
Ellös luffokon lufikko,
Ele paina palkimehen,
Ele pihtihin pihistä;
805. Was’ on luffo laajittuna,
Ei wielä awainta saatu,
Ei lufot käsin lutise,
Eoirat formin forkuete.”
Anto luojansa mitellä
810. Tuota kauloa omoa,
Kuin oli pittää, kuinka paksu,
Kuinka poikelta lewiä.
Siitä meidän suuri luoja,
Meidän julfinen Jumala,
815. Mittaeli, määräeli,
Jopa luffohon lufitsi,
Siitä paino palkimehen,
Sekä pihtihin pihisti.
Jeski karnan kalliohon;
820. Perän potkasi kivehen,
Nheksän sylen sywähän,
Kynnäräisen kymmenettä:
”Pysy nyt sinä pintahainen,

- Paru siinä pantahainen,
825. Tekemäsäsi pahassa,
Luomäsäsi tytkyessä!"
Se on julma Tuuttahainen,
Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
830. Jo näki tuhon tulewan,
Hätäpäivän päälle saawan;
Kerran kiljasi pahasti,
Toisen karju kauhiasti,
Kolmannen ylen kowasti,
835. Sano meidän suuri luoja,
Meidän julkinen Jumala,
"Kilju nyt kiwi kowaksi,
Karju rauta karriaksi!
Pysy siinä sen itäsi,
840. Usu siinä aikuesi,
Kun ei kunta aurinkoa,
Päivää hymännästä,
Kun ei maata, eikä puuta,
Ilmassa inehmisiä.
845. Tämän päiwyen perästä,
Oskohon kiwi kowana,
Rauta kaikki karriana,
Tuuli taiwahan wiluna!"
Siitä meidän suuri luoja,
850. Meidän julkinen Jumala,
Ylös ilmahan kohosi,
Päälle kuyen kirjokannen,
Päälle taiwosen kahelsan,

855. Ilmalle yheksännelle,
 Sialle isän Jumalan,
 Kamarihin laittewallan,
 Siellä suutua pitäwi,
 Kansan kaiten tuomitsewi,
 Pahat paistawi hywähän,
 860. Hirwiähän helwettihin,
 Hywät sinne siirtelöwi,
 85. Taluttawi taiwahasen.

7. Piispa Heinrichin surma.

- Kaswo ennen kaks lästä,
 Toimen kaswo kaalimaassa,
 Toimen Ruotsissa yleni,
 Se kun kaswo kaalimaassa,
 5. Se Häme'en Heinrichi,
 Se kun Ruotsissa yleni,
 Se on Erikki kuningas,
 Sano Hämeen Heinrichi,
 Erikille weljellensä,
 10. "Etkäs maito ristimähäny,
 Mailla ristimättömillä,
 Paikoilla papittomilla!"
 Sano Erikki kuningas,
 Heinrichille weljellensä,
 15. "En on järwet jäätämättä,
 Sulana joki kovera!"

- Sano Hämeen Heinirikki
Eirikille miehensä:
"Kyllä kierrän Kiuolon järven,
20. Ympäri joki koveran,
Pani warsat wäljähissi,
Suwifunnat suiitti suuhun,
Pani korjat kohallensa,
Saatti lastat sarjallensa,
25. Anturoillensa awarat,
Perällensä pienet kirjat.
Niin kohta ajohon lähti,
Ujo tietä, matkaeli,
Kaksi päipeä fewäistä,
30. Kaksi yönä järjestänsä.
Sano Eirikki kuningas
Heinrikille miehensä:
"Jo tässä tulewa nälkä,
Eikä syöä, eikä juoa,
55. "Eikä purtua pietä.
"On Kalli lahen tafana,
Hywä neuo niemen päässä,
Siinä syömmä, siinä juomma,
Siinä purtua piänimä,
40. Sitte sinne saatuansa
Kerttu kelwoton emäntä,
Suiitti suuta kunniotonta,
Keitti kieltä kelwotonta.
Sitte Hämeen Heinirikki
45. Otta heiniä hewosen,
Heitti penningit sialle,

- Otti leivän unin päältä,
Heitti penningit sialle,
Otti olutta kellarista,
50. Vieritti rahat siallen.
Siinä söivät, siinä joiwat
Siinä purtua pitivät;
Sitte lähtivät ajohon.
Tuli Kalli kotiansa —
55. Tuo Kallin paha emäntä
Suitsi suuta kunnotonta,
Keitti kieltä keltotonta:
”Jo tässä käwi ihmisiä,
Tässä on syöty, tässä on juotu,
60. Tässä purtua pietty,
Wiety heiniä hewosen,
Heitty hietoja siahan,
Syöty leivät unin päältä,
Heitty hietoja siahan;
65. Juotu oluet kellarista,
Saatu santoa siahan.”
Kausu paimen patsahalta:
”Jo nainen walehtelitti,
Ei nainen usko’kahan!”
70. Kalli se pahatapanen,
Sekä mies pahasukunen,
Otti Kalli lauffarinsa,
Piru pitkän keihäänsä,
Ujo Herroja taka’an.
75. Sano orja uskollinen,
Kausu parka palwelija:

"Jos kuuluu kumu takana,
Mjanko tätä hewoista?"

Sano Hämeen Heiniriffi:

80. "Jos kuuluu kumu takana,
Ele aja tätä hewoista,
Karkottele konkaria."

"Entä jos tawotetahan,
Laiikapa tapetahaniki?"

85. "Käy sinä kiven taaksi,
Kuultele kiven takana,
Jos mua tawotetahan,
Laiika myös tapetahaniki;
Poimi mun luuni lumesta,

90. Ne pane härän refehen
Härän Suomehen weteä.
Kussa härkä uupunewi,
Sihen kirkko tehtäköhön,
Kappeli rakettakohon,

95. Papin saarnoja sanella,
Kansan kaiten kuultawaksi.
Palasi paha kotia,
Lausu paimen patsahalta:

"Kusta Lalli lakin saanut,

100. Mies paha hywän hytyrän,
Pispan hiipan hirtehininen?"

Niinpä mies murehisfansa,
Lakin päästänsä tawotti,
Hiwukset himahteliwat,

105. Weti formuksen formesta,
Lihat ne liukahteliwat.

- Niin tämän pahantapasen
Pispan raukan raatelian
Tuli kosto forkialta,
110. Makso mailman waltialta.

8. Elinan surma.

- Elinainen neiti nuori
Meni aittahan mäelle,
Wasfiwaffa kainalossa,
Wasfiawain waffasesä.
5. Tuoltapa tulee Klaus Kurki.
"Mistäs tunnet Klaus Kurjen?"
"Tulennasta tuiman tunnen,
Jalon jalan heitännästä."
"Eiös muita yspöitä,
10. Kun on Laukon Klaus Kurki?" —
Klaus tuo tuli pihalle,
Sa'an hewoismiehen kanssa,
Sa'an satulaurohon,
Miehet kulta miekoisjansa,
15. Hewoset hopiapäissä.
Wiissi weljestä Elinan
Istuit kaikki pöyän päässä,
Noustit kaikki seisolle,
Lätsit wastahan Klausulle.
20. "Onkos teillä neittä myhä,
Piika pietty minulle?"

- "Ei neittä mäellä myyä,
Panna kaupan kartanolla;
Hewot myyähän mäellä,
25. Luukawiat kartanolla.
Kyll' on meillä tupiaki:
Lupa meill' on ylhän tulla,
Lupa tulla, toinen mennä.
Talli meill' on hewot panna,
30. Waja warsat waljutella,
Kaula laskea satulat."
Klaus tuo tuli tupahan,
Mielalla owen awasi,
Tupellansa kiini tunki.
35. "Onkos teillä neittä myyä,
Piika pietty minulle?" —
Äitinsä Elina neien
Klaus Kurjelle kumarssi:
"Ei ole meillä neittä myyä,
40. Eikä piika'a piolla.
Piikat meill' on piskusia,
Kaikki kesken kaswawia."
"Ompa tuo wähä Elina,
Anna'pa wähä Elina!"
45. "Oh mun äiti kultaseni,
Eie anna minua Klausulle!"
"Ei taia wähä Elina
Panna työhön palkollista,
Kuoffia perehiäsi,
50. Kaita tarhatarjojasi."

- "Eikä tarwitse Elinan;
Ompassella Kirstipiika. —
Minä annan Kirstipiian
Panna työhön palkollisen,
55. Ruokkia talon perettä,
Kaita kanssa tarhakarjan."
"Kyll' on sulla Kirstipiika,
Laukon entinen emäntä,
Se mun polttaisi tulesa,
60. Rowin päiwin fuolettaiſi."
"Ei ole Kirsti ennenkähän
Ketän polttanut tulesa,
Rowin päiwin fuolettanut,
Ei ole ennen, eikä waſta."
65. Kukas kuitenkſi on hullu; —
Kukas muu, kun piika raukka?
Jos ei hullu, niin on himmi,
Dtti kihlat, anto kättä;
Käſi on Klaun käeſſä,
70. Käwi Klaun kartanolle.
Kirsti katſeli laſiſſa,
Wälſytteli wäſtäröillä.
"Oh, jos ſitäki oliſi,
Tuon wälin pahentajata!
75. Ennenkun awaimet annan,
Toiſen käſkyllä käwelen."
Lähti hän Klaun puheille:
"Dhoh, Klaus kultaſeni!
Wähän kyllä ſinä tieät —
20. Uolewi emännän maſaſi."

”Dh mun Kirsti piikafeni!

Jospas tuottelet toeksi
Minkä saattelit sanoiksi,
Wielä sun werassa käntän;

85. Elinan tulesa poltan —

Wiksi werkaista hametta
Annan sinun käyäksefi,
Ennenkun Elina rouan;
Annan kätehes awaimet

90. Ennenkun Elina rouan.”

”Dhoh, Klaus kultafeni!

Aja Numasten laolle,
Pikkuniittuisten nimelle.

Sano kauas menewäsi,

95. Monet wiikot wiipywäsi,

Keräjisä Pohjanmaalla.

Niinpän tuottelen toeksi

Minkä saattelin sanoiksi.”

Klaus lähteä lupasi. —

100. ”Dh mun wäähä Elinani!

Wiillä woita wakkasehen,

Sääli sätkihin ewästä,

Piikkiö siianlihoa,

Karpio kananmunia,

105. Minun kauas mennäkseni,

Keräjihin Pohjanmaalle.”

”Dh mun Klaus kultafeni!

Ele wiivy kauan siellä:

Wiikot on wiimeiset minulla,

110. Wielä päiwät wiimeisimmät;

- Astu puoli saappahassa,
Anna toisten toinen puoli,
Puhu puolilla sanoilla,
Anna toisten toinen puoli;
115. Suo waan puoli siemenystä,
Anna toisten toinen puoli —
Niin sinä pikemmin pääset
Pohjan noitain seasta.”
Elina wähä emäntä
120. Säälei sätkihin ewästä,
Wiilti woita wakkasehen,
Pikkion sianlihoa,
Karpion kananmunia.
Klaus lähtepi ajohon:
125. Ajo Numasten laolle,
Pikkuniittuisten nimelle.
Kirsti puykille menewi,
Pienten waatetten pesolle,
Paitain Elina rouan.
130. Kuulu kolkkina koasta;
Käwi roua katsomahan:
”Oh mun Kirsti pikaseni!
Mitä kolkittet koassa,
Paukutat patoin luona?”
135. ”Huoran huopia wirutan,
Pahan waimon waattehia.”
”Ei Kirsti pikaseni!
Kolki niitä niin kowasti.”
Kirstipä tähän mutkan muisti,
140. Kolki wieläki kowemmin.

- ”Ele kolki Kirsti hvora!
Paitojani niin pahasti.
Ei ole niitä täällä tehty,
Waan on äitini kotona.”
145. ”Huoratpa hyvätki priat,
Waan ei portot puolekkana —
Ei’ ole minun lukua,
Waiikka parka palkollinen
Haukuttaisi huoraksiki;
150. Itseti isot emännät
Dwat Uolewin ohessa,
Pittäparran parmahissa.”
Itkusilmässä Elina
Tuli rannalta tupahan.
155. Kirsti kiiruhti perässä:
”Oh mun roua kultaseni!
Ottakasme orjat työstä,
Häiyt härkäen perästä;
Pietään pitoset pienet,
160. Kanssa kempit festijuhlat —
Niinkun ennenki on tehty,
Kun oli matkoilla isäntä.”
”Ohoh Kirsti piikaseni!
Tehe itse, kuinkas tahot,
165. Niinkun teit minua ennen;
Iske kaiti muut tynnörit,
Yksi jätä iskemättä,
Jos’ on pantu minua warten.”
Kirstipä tähän mutkan muisti,
170. Iski ensin sen tynnöriin.

- "Ohoh Kirsti piikafeni!
Loisa tehit, toisa käsfin."
- "Oh mun rouva kultafeni!
Minne teen mä sian teille,
175. Teenkö uutehen tupahan,
Ylimmäisen portin päälle?"
- "Ei tee uutehen tupahan,
Ylimmäisen portin päälle;
Tee siä Klauin tupahan,
180. Niinkun ennenki olet tehnyt!"
- "Siell' on pysyht paukkawaiset,
Siellä miekat wälkkywäiset,
Siellä rauat raatelewat,
Teräwät teräasehet."
185. "Pysyht on surmana soassa,
Miekat miehillä käsissä;
Luttina owat tuwasä,
Kammariösa kaurihina.
Tee waan sinne yösiäni,
190. Pane käsfin willawaipat,
Pane käsfin forwatyyhyt,
Käsfin liinaset lafanat."
- Kirstipä tähän mutkan muisti:
Pani wiiet willawaipat,
195. Pani wiiet forwatyyhyt,
Wiiet liinaset lafanat.
- Elina lewolle lähti:
"Ohoh Kirsti piikafeni,
Etpäs tehnyt, niinkun käsfin!
200. Panit wiiet willawaipat,

Panit wiiet forwatyynt,
Wiiet liinaset lahanat.”

Läksi Kirsti kammarista,
Meni Uolewin tupahan:

205. ”Uolewi ylimystrenki,
Tulkate Klausin tupahan!
Siellä teitä tarwittaisi,
Kiiruhusti kutsuttihin.”

”Mitästä mä siellä tehnen?”

210. Meni hän sinne arwollansa;
Kirsti kiiruhdi perässä,
Yheksät lukut lukitsi,
Takateljen hymmenennen;
Suoks sitte Numasten laolle,

215. Pikkuniittuisten nimelle:
”Ohoh Klaus kultaseni!
So nyt tuottelin toeksi,
Minkä saattelin sanoiksi;
Ompa Uolewi nytki siellä,

220. Rouan kanssa kammarissa.”

Klaus kohta kotio rienssi,
Alla päin, pahoilla mielin;
Otti tulta terwaksehen,
Tulta tuohkeen wiritti,

225. Piisti tulen nurkan alle,
Walo alle walfiata.

Elinainen nuori roua
Piisti formensa lasista,
Wihkiformus formesfansa:

230. ”Ohoh Klaus kultaseni,

- Ele formustas kaota,
Josfas kantajan kaotat!"
Klaus Kurki kurja miesi
Weti miekkansa tupesta,
235. Kaappas ravan kiiltäväisen,
Laski oitis sormen poikki.
Elinainen nuori roua
Piti lastansa lasista,
Ikkewäistä ikkunaista:
240. "Dhoh kulta Klaus kulta!
Ele polta poikalastas,
Josfas poltat poiantuojan."
"Pala portto poikinesi,
Lulen lautta lapsinesi!
245. Ei se ole minun poika,
Se ömpi Uolewin poika."
Elinainen nuori roua
Herra Kiesusta rukoili:
"Dhoh Herra Kiesus kulta,
250. Anna armas herra Kiesus,
Wielä äitini näkisin!
Palakohon kaikki paikat,
Tämä wettä wuotakohon,
Sits' ett' äitini näkisin!
255. Dhoh Uoti weikkoseni,
Juokse, jouwu Suomelahan,
Käske häntä tänne tulla,
Puhu paremmin kun onkaan!"
Otti Uoti mennäksensä,
260. Sekä juoksi, jotta joutu,

- Pian juoksi järven poikki,
Tuli tuonne Suomalahan:
"Ohoh muori kultaseni!
Koua teitä sinne kutsu."
265. Kousti hän pian vuotehelta,
Puki päälle vaattehia —
"Woi, woi minua, waimo walju,
Kuinka hamehin hametta,
Hame aina eestakasin,
270. Kuinka liekään tyttäreni!"
"Hywin kyllä, muori kulta,
Hywin ennen, nyt paremmin!"
"Woi, woi minua, waimo walju,
Kuinka sutiin suttiani,
275. Sutin aina eestakasin,
Kuinka liekään tyttäreni!"
"Hywin kyllä, muori kulta,
Hywin ennen, nyt paremmin!"
"Woi, woi minua, waimo walju,
280. Kuinka kengin kentiäni,
Kengin aina eestakasin,
Kuinka liekään tyttäreni!"
"Hywin kyllä, muori kulta,
Hywin ennen, nyt paremmin!"
285. "Woi, woi minua, waimo walju,
Kuinka lewin liinojani,
Lewin aina eestakasin,
Kuinka liekään tyttäreni!"
Hywin kyllä, muori kulta,
290. Hywin ennen, nyt paremmin!"

Tulit Suomekan lahelle —

- ”Woi, woi minua, waimo walju,
Sawu Laukosta näkypi,
Sawu Klauin kartanošta,
295. Mitä tuolla tehtäneeki,
Noin satian sawun kanssa!”
”Kufot siellä kultatahan,
Kanan pojat kaltatahan,
Lampaita lahtatahan,
300. Sianpäitä korwetahan,
Pienen riuſin ristiiniksi,
Pienen poikafen poiksi.”
Tuli Klauin kartanolle,
Rashti maahan polwillensa,
305. Dman wäwynsä etehen:
”Oh mun Klaus kultafeni,
Ota pois tuleſtä poika,
Waka waimo walkiaſta!”
”Poltan porton poikinensa,
310. Kansan lautan lapſinensa.”
”Ele polta Klaus kulta,
Anna mennä muille maille,
Elkiänsä piilemähän,
Töitänsä häpeämähän!”
315. Tuli Kirſti kiiruhuſti:
”Ele wainen, Klaus kulta! —
Pane jauhoja pahoja
Terwatynnörin liſäkſi;
Ne heitä tulen ſekahan,
320. Että paremmin palaiſi.”

- ”Oh mun wäähä Elinani!
Ohoh lapsi parkaseni!
Mahoit olla mielin kielin,
Mielin kielin porton kanssa.”
325. ”Ohoh äiti kultaseni!
Ei ole syytä pientäkähän,
Wifoa wäähäistäkähän,
Werta neulan silmättömän —
Tein kaikki minä taisin,
330. Vielä päällentki wäähäsen —
Pala nyt tämäki paikka,
Kostan vielä wümeisekksi,
Kowan kuolloni e’ella,
Sain nähä äitini silmät.”
335. Viel’ olis ottanut hywästi,
Sanonut pari sanaa,
Itfewälle äitillensä.
Kaukka raukesi samasa,
Lenti liekkien sisähän,
340. Waipu ilmiwalkiahan.
Se oli meno nuoren rouan,
Nuoren Elina emännän,
Jok’ oli kaunis kaswoiltansa,
Kaunis kaikella tawalla —
345. Rouan sinua kaimatahan,
Jän kaiken itketähän;
Itku ei kaukosta laka’a
Walitus Wesilahesta!
Se oli loppu nuoren waimon,
350. Kanssa pieneu poikalapsen;

- Kulu tuskin puoli kunta,
Laiikka kassi wiikkokautta,
Hewossa tallin täysi,
Kautoja naweton täysi,
355. Kuoli kaikki forsi suuhun,
Kaatu kaurain nojalle.
Klaus kurki kurja mies,
Miesi kurja ja kamala
Istu aitan kynnyksellä,
360. Sekä istu että itki.
Kiesus äänä käweli:
"Mitä itket Klaus Kurki?"
"Kyll' on syytä itkemistä,
Waiwoja walittamista:
365. Poltin oman puolisoni,
Sytitin syleni tähen,
Poltin pienen poikasen,
Wastakannetun kaotin."
"Kyllä tieän Elina rouan —"
370. "Missäs on Elina roua?"
"Tuollapa on Elina roua,
Tuolla taiwahan talossa,
Ylisessä ymmärfissä,
Salan juuresa Jumalan,
375. Kuuen kynttilän e'essä,
Kultakirjanen käessä,
Pikku poikanen sylissä,
Uolewi owen e'essä."
Tieän myöski Klaus Kurjen —"
380. "Kusfasi' ompii Klaus Kurki?"

- ”Tuoll’ on, tuolla Klaus kurki,
Masessa helwetissä,
Kannukset wähän näkyvät,
Galat alta kiilustawat. —
385. Vielä tieän Kirstihuoran:
Tuollon tuolla Kirstihuora
Misesa helwetissä,
Minimaisen portin alla,
Palmikot wähän näkyvät,
390. Kultarimmat kuumottawat.”
Klaus tuo ajohon lähti,
Pisti pillit sätkihinsä,
Soitti suolla mennessänsä,
Kajahutti kantahalla,
395. Järähytti järwen päässä;
Ujo päin sula’a merta,
Alle aaltojen sywinten. —
Se oli meno nuoren miehen,
Kanssa nainehen urohon;
400. Kirsti raffina perässä.

9. Inferin sulhot.

- Inferi ihana neito,
Warasi wakuun naia,
Kalmanti iso ritari
Anto kättä kätkyelle;
5. Isoin kimpuin kihlaeli,

- Suurin formuksin lunasti.
”Kokotteles vuotta wiissi,
Vuotta wiissi, vuotta kuusi,
Sekä seitsemän kewättä,
10. Kanssa kahessan keseä,
Ynnä syksyä yhessä,
Talwikausi hymmenettä;
Kunsa kuulet kuolleheni,
Kaiteti katoneheni,
15. Ottakos uros parempi,
Elkösä pahempatani,
Elkösä parempatani;
Ota muuton muotohittes.”
Sirkki wäähä ritari
20. Walhefirjat kannatteli,
Walhefirjat kiiruhulta:
”Palmanti on soisä woitu,
Pantu maahan paineluisä.”
Sirkki ihana neito
25. Wäen wietiin wihintupahan,
Wäen kihlat annettihin,
Wäen ei wihille saatu,
Eikä miehin, eikä miekoin,
Eikä uljasten urosten,
30. Eikä waimoin walittuin,
Eikä neitten kaunokaiosten.
Sirkki ihana neito
Istu se lutin solasä,
Sekä istu, että itki,
35. Katso iän, katso lännen,

- Katso poikki pohjasehen,
Näki kyffärän merellä:
”Jossa lienet lintuparwi,
Niinsä lähe lentämähän,
40. Jossa lienet kalaparwi,
Niin sä waipunet wetehen,
Jossa lienet Ealmantini,
Laske purtes walmahan.”
”Mistä tunnen Ealmantini?”
45. Tulennasta tunnen purren,
Tulennasta lasfennasta,
Toisen puolen purjehesta,
Uusi on toinen purjepuoli,
Toinen silkkiä sinistä,
50. Silkki Inferin kutoma,
Kauan neion kaiehtima.”
”Minun nuori weljyeni,
Ota ohrilta orisi,
Sulta ifälihasi,
55. Maatajalka maltahilta,
Uja wasta Ealmantia!”
”Terwe nuori näätämiehein,
Kuinka Inferi eläwi?”
”Hywin Inferi eläwi:
60. Wiikkokaus’ on häitä juotu,
Toinen lahjoja laeltu,
Kolmasi on kuoletettu.”

10. Wiipurin linnan hävitys.

- Jiwana iso isäntä,
Meiän kuulu kullan solki
Sufiwi sotavritta,
Sorajouhta suorittawi,
5. Sanowi sanalla tuolla,
Kausu tuolla lausehella:
"Et sie itkisi emoni,
Walittaisi waimo rukka!
Jos ma jonne'ki menisin,
10. Ruotsin rohkian tiloille,
Suurille sotakeuille,
Miehen tappotanterille."
Emo estellä kätesi,
Warotella waimo rukka:
15. "Ellös menkö niille maille,
Ruotsin rohkian tiloille,
Suurille sotakeuille,
Miesten tappotanterille!"
Jiwana iso isäntä,
20. Meiän kuulu kullan solki
Loki mietti mennäksensä,
Lähtiäksensä lupasi.
Zalan kenti kiukahalla,
Loisen lautsan partahalla,
25. Pihalla käwystelesken,
Weräjillä wyöttelesken.
Pato laivoja lahelle,
Suoritti sotawenoja.

- Niin on laivoja lähellä,
30. Kuni suuret suorsaparwet.
Miekotsi tuhannen miestä,
Satuloitsi saan urosta,
Kato miehet laivohinsa,
Suoritti sotaurohot,
35. Kuni sotka poitiansa,
Tawi lapsensa latowi.
Kohenteli purjepuita,
Waate'warpoja warasi,
Nosti puuhun purjehia,
40. Waattehia warpapiihin.
Niin on puussa purjehia,
Waattehia warpapiussa,
Kuni kummun kuusosia,
Tahi mäntyjä mäellä.
45. Käski siitä laskeumahan,
Käski päivän maawesia,
Päivän toisen suowesia,
Kolmannen meriwesiä.
Niin päivällä kolmannella,
50. Voi silmänsä luotehelle,
Näki suuren Suomen linnan,
Keksi Wiipurin wihannan.
Weätsen wesiä myöten,
Halki aaltojen ajaksen,
55. Kantes' alle Suomen linnan,
Alle Wiipurin wihannan.
Sai hän linnahan sanoja,
Pani työntäen paperin:

- "Dnko linnassa olutta,
60. Taaria talossa linnan,
Ilman olwen panematta,
Mallasten imeltämättä,
Lulialle wierahalle,
Saawalle käfeävälle?"
65. Lausu Matti Laurin poika,
Birkti Wiipurin isäntä:
"Dmpa linnassa olutta,
Taaria talossa linnan,
Ilman olwen panematta,
70. Mallasten imeltämättä:
Lynnyri tulikiveä,
Panni jauhoja pahoja,
Eiyn luomia tinoja,
Rahmalo kananmunia,
75. Lulialle wierahalle,
Saawalle käfeävälle."
Siwana iso isäntä,
Meiän kuulu kullan solki
Murti sunta, wäänti päättä,
80. Murti mustoa haventa,
Työnti kirjan kiirehesti,
Paperin pafon perästä:
"Dnko linnassa lihoa,
Dnko woita wolmariissa,
85. Ilman härän iskemättä,
Suuren sonnin sortamatta,
Siwanalle iltaseksi,
Benäläiselle weroksi?"

- Lausu Matti Laurin poika,
90. Wirkki Wiipurin isäntä:
”Ompa linnassa lihoa,
Ompa woita wolmarissa,
Ilman härän iskemättä,
Suuren sonnin sortamatta:
95. Uupu muinen musta ruuna,
Waipu walkia hewonen,
Tuoll’ on raato rauniolla,
Luukontti koan perässä,
Miehen suuren suupalaksi,
100. Miehen murhan murfinaksi.”
Siwana iso isäntä,
Meiän kuulu kullan solki
Siitä suuttu, siitä syänty,
Kowin suuttu ja wihastu,
105. Pani pysšyt pyykämähän,
Umpiputket ulwomahan,
Uwokurkut ammomahan,
Salot jouset joikumahan,
Alla Wiipurin wihamman,
110. Alla suuren Suomen linnan.
Ampu ferran, ampu toisen,
Ampu ferran, noin alatse,
Ampu toisen, noin ylitse,
Ampu kolmannen kohalle;
115. Jopa liifku linnan tornit,
Näystätähät rämahteliwät,
Patsahat pamahтелиwät,

Kivet linnan tiikahteli,
Tornit maahan torikahteli.

120. Ampu vielä kerran, toisen,
Meni räystähät rämynä,
Tuohet lenteli lewyinä,
Linnan seinät liistehinä.

Sitä Matti Laurin poika,

125. Wiisas Wiipurin isäntä,
Pani Wiipurin awamet,
Kultaselle luotaselle:
”Benäläinen weikkoseni,
Karjalainen kaunoseni!

130. Jätä vielä heikko henki,
Ei murhalla mureenna,
Ammuit taaton, ammuut maammit,
Ammuit wiisi weljiäni;
Ota kultia kupilla,

135. Hopehia puolikolla,
Oman pääni päästimeksi,
Henkeni lunastimeksi.”

Sano Siwana isäntä,
Meiän kuulu kullan solki:

140. ”Jo on ruostu Ruotsin kullat,
Saastu Saksan maan hopeiat.
En huoli hopehistasi,
Kysy konna kultiasi,
Kun kauan minua wainoit,

145. Aiwot päästäni alensit!

Sitä Matti Laurin poika,
Wiisas Wiipurin isäntä

- Jo itse pakoohon pääsi,
Kienti luoksi laiwoensa,
150. Astuwi aluksehensa,
Läksi merta lastemahan,
Sinistä sirottamahan,
Melan waiwasen warassa,
Kokan koukkupään nojassa.
155. Itse Siwana isäntä,
Meiän kuulu kullan solki,
Kettukentäset jalassa,
Kut' ei pauka pakkasella,
Ei kolkka kowalla säällä,
160. Pitennäksen linnan luoksi,
Kivet on kirkkoa jälellä,
Torit linnan torniloita,
Patsahat papin tupoa,
Itse pappi paiatonna,
165. Kuotsin kaunis kaatiotta.

II. Puntuksen sota.

- Wiholainen, wainolainen,
Uhlasi ikänsä kaiken,
Maata Kuotsin ruostiwansa,
Lappawansa kaikki tyyni
5. Kuningahat kansoinensa,
Papit kirkkokuntinensa,

Rustringit hewosinensa,
Pitäjät perehinsä.

Zalo herra Zaakko Puntus,

10. Itse Wiipurin isäntä
Lato laivoja lahelle,
Kun kana munastansa,
Weti päälle purjehia,
Kun on kummun kuusloita;

15. Weipä tuuli Turjuksehen,
Ahawainen Unuksehen,
Purje Puolahan osasi,
Ujo riskin Riian alle.

Zalo herra Zaakko Puntus

20. Työnti linnahan sanoja,
Paperit pakon perästä:
"Onko pantuna olutta,
Mettä meidän miehillemme?"

"Onpa pantua olutta,

25. Mettä miehille hywille,
Tallissa heron kusia,
Lehman läävän lattialla."

Zalo herra Zaakko Puntus

Utko lyiyllä lyfätä,

30. Linapallin paistiloia: —
Wiholainen wainolainen
Kohhta itkien tulewi,
Sano suurella surulla:
"Zalo herra Zaakko Puntus!"

35. Tule siwolla sisähän,
Kammihisti kaupunkihin,

On olutta juoaksesi,
Sekä mettä syöaksesi,
Ei mesi merestä puutu,
40. Olut Riian kaupunnista.”

12. Kaarlon sota.

Läski Kaarlo kaupunnille,
Berolle werikäpälä,
Ruotsin murha murkinalle,
Pillomus on Piiterille,
5. Läski weikaten wesille,
Uhotellen ulkomaille,
Päälle päien päästäksensä,
Walloille ruwetäksensä.
Wenähän wäki wäkewä,
10. Kuninkahan miehet kuulut,
Maaliman walitut miehet,
Minomaiset kasakat
Illon aamun wuotetahan,
Kerta festipäiwälläki
15. Katsellahan, käännellähän,
Selwälle meren selälle,
Ulapalle aukialle.
Kaarlo kaufoa nätywi,
Sinisorkka sinnempätä,
20. Rahen luotosen lomatse,
Päällitse satamasaaren.

- Wenähän wäki wälewä,
Meiän forkia komanto,
Komantierat forkiammat,
25. Ne leipo kiviſen leiwän,
Kakun paiſto kallioiſen,
Kakun rautaiſen rakenti
Tulewalle wierahalle,
Saawalle läkeäwälle.
30. Kulu aikoa wäheſen,
Pittaraiſen piirahтели,
Kaarlo ei oo laukana enämpi,
Kowan loittona köroli:
"Wenäläinen weikkofeni,
35. Saa lihoa ſyöäſeni,
Luo olutta juoakſeni!"
Wenähän wäki wälewä,
Runinkahan miehet kuulut,
Ei ne anna ampumatta,
40. Eikä ſyötä ſyöſemättä;
Ampumalla antelewi,
Syöſemällä ſyöttelewi —
Saija jouſet joikumahan,
Täntehet järäjämähän,
45. Kivileiwät lentämähän,
Rautaharfot raastamahan
Kohiti Kaarlon karpäſoa,
Punaparran purtta myöten.
So tiirut tipahtelewi,
50. Purjepuut tomahtelewi,
Purakſihen purjennorat,

- Maastot maistakhti merehen,
Purjehet putoelewi,
Hajoeli hattaroiksi;
55. Noiksi tuulen wietäwiksi,
Mhawan ajeltawiksi.
Kaarlo, kuulusa kuningas,
Jo tunsi tuhon tulewan,
Hätäpäiwän päälle saawan;
60. Jopa lässä lämmittäwi,
Jopa riipi rinnuksia,
Housun nappia hosuwi,
Tullessa tulisen nuolen,
Teräsnuolen tellätesä.
65. Kaarlon kulktu kuuwettuwi,
Kero käynpi keltaseksi,
Parta waahessa waluwi:
"Wenäläinen, weikko rukka!
Anna wettä juoakseni,
70. Ostoa weroksi wettä,
Wenäläiseltä weroksi."
Wenäläinen wet sanowi,
Kowarinta kolkkasewi:
"On wettä, wenosi alla,
75. Alla laiwan laffimista,
Suoa kulkun kuuwanehen,
Apata halunalasen,
Wettä wiljalta weroksi,
Kaarluelle kaunihille."
80. Kaarlo warsin wastawwi,
Mies paha pakaelewi:

"Werell' on wesi meressä,
Kannat Ruotsin raatoloita!"

So on Kaarlo kablehessa,

85. Sinisorkka silmuffessa:

"Benäläinen, weikko kulta!

Jätä vielä heikko henti;

Emmä toiste tulle'kana,

Wasta saane'kan werolle.

90. Karhu kaarlolle tulewi,

Lähtö Ruotsin rohkiälle,

Tullessa tulisen nuolen,

Riwileiwän lentäessä,

Rautaharkon rastaessa;

95. Käfsi maalle marsimahan,

Ruotsin maalle rohkiälle,

Wanno waitian walansa:

"Ennen kieli kirwoikohon,

Silmä päästä sirtyöhön,

100. Kun ma tänne toiste tullen!"

13. Turusen neiti.

Annikki Turusen neiti

Istuwi Turun korolla,

Kuopi silmänsä selälle,

Käänti päätä päivän alle,

5. Näki purren purjehtiwan:

"Se on pursi Kestin pursi."

- Jopa Kesti kerkiäwi,
Itse purresta puhuwi:
"Tule pois neiti lapsi!
10. "En tule minä sinulle,
En sinulle, enkä muille,
Wästen kieltoa emoni,
Warotusta vanhempani. —
Noin sano minun emoni,
15. Warotteli vanhempani:
"Ellös wainen neito nuori,
Ellös kaswaja kananen,
Kengin reistohin ruwetko,
Kauppohin kasakkamiesten,
20. Kesti poikien poluille,
Joutolaisten juoniloihin! —
Kerran Kesti pettänewi,
Kenki lyöpi reistastansa,
Kaupoistaan kasakkapoika,
25. Joutomiesi juonistaan,
Kesti kerkesi sanoa,
Kesti purresta puhuwi:
"Tule pois, elä huoli,
Tule minun turwihini,
30. Käy käsiwarrelleni,
Pohatalle puolisoiksi,
Kauppamiehelle lanaksi!"
Annikki Turusen neiti
Jo meni Kestin keralle,
35. Kesti taisi talwen syöä,
Sekä syöä, jotta juoa.

Paljo pantua plutta,
Ruokia rakennetuita.

- Kesti toiwowi keseä,
40. Tuota toivo Kestin laiwa,
Kestin laiwa, Kestin lapset,
Kestin entinen emäntä;
Muut kaikki keseä toivo,
Yksi pelkäsi petäjä,
45. Kuorensa kolottawaksi,
Baraeli wastakoivu
Oksansa otettawaksi.

- Kesti nuotteli keseä. —
Kun tiesi kesän tulewan,
50. Kanto rannalle kalunsa,
Benehesen wei elonsa;
Itse istuihen sisähän,
Soutamahan suorittihen,
Heitti raukan rannikolle,
55. Werewän weskivelle,
Kultansa tujertamahan,
Kaunosensa katsomahan.

- Raukka huusi rannikolla,
Werewä weskivellä,
60. Itki äänellä isolla,
Ukkoa rukoelewi:

- ”Ukoseni, ainoseni!
Noستا pilwi luotehelta,
Noستا suuri säien woima,
65. Halto ankara kohota

Hurjoa hukuttamahan,
Mielipuolta painamahan.”

Tuo ukko ylinen herra
Kosti pilven luotehelta,
70. Kosti suuren säien voiman,
Ullon ankaran kohotti
Hurjoa hukuttamahan,
Mielipuolta painamahan.

”Kutti, kutti, keito Keiti,
75. Keito Keiti, leino leski!
Minako hull’ on Annin tyynyt,
Minako Annin päänalaset,
Minä Kirstin kirjowaihat?
Meren tyrsky tyynynäsi,

80. Meren wahti waippanasi,
Ualto päänalasinas.”

14. Anterin surma.

Kaisa sääti sänkyänsä
Luišten luffojen takana.
Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika

5. Oli teiensä käwiä,
Matkojensa mitteliä;
Seisattihen seinän alla,
Kansuwi lasin takoa:

- "Easke tuttuſi tupahan,
10. Kamarihin kaunofesi!"
Kaisa ſaattawi ſanoa:
"Et ole oma uroni,
Dlet huorien hoſuja,
Wäärtiwaimojen wäjyjä. —
15. Laiton kaunoni kalahan,
Kuotumi lohen perähän,
Ainoseni ahwenehen,
Keſän tuopi ſuuret hauit,
Talwen ruſkiat reſoſet,
20. Sykhyllä orawirihmat."
Anterus ylinen yrkä,
Nimmäiſen miehen poika
Itſe iffunan awawi,
Itſe tungeſen tupahan.
25. Kaisa ſängyſtä kawahti,
Miekan ſeinältä ſiwalti,
Tempaſi tupeſta tuiman,
Syöksi mieſtä ſyänalahan,
Eäpi lämmöiſten lihojen,
30. Kautta kainalon waſemen.
Wirrko Antti Annillehen:
"Mene Anni kaſſomahan,
Karhuſo hunti karjaſſani,
Metsän lieho lehmiſſäni."
35. Anni arka päiwälläki,
Nölläpä ſitai arempi
Turkkihinsa turweleksen,
Waippohinsa warjeleksen.

- Meni itse katsomahan. —
40. Kaisa seisoi seinän alla,
Milla ikkunan asuwi,
Käessä werinen weitsi,
Tupetonna tuima rauta,
Päässä huntu hurmehinen.
45. ”Woi sinua waimo raukka,
So tapoit oman urosi!”
Kaisa saattawi sanoa:
”Ei ollut oma uroni,
Oli huorien hosuja,
50. Wäärtiwaimojen wäyjiä.
Jos tuo syyksi pantanehe,
Wioiksi we’ettänehe,
Otan pankon palttinoa,
Toisen werkoa wetäsen,
55. Jolla tuomarit totutan,
Jolla lahjon lautamiehet,
Puhumahan puoleltani,
Wierestäni wirkkamahan;
Waan jos syyksi syyetähän,
60. Vielä weetähän wioiksi,
Kyll’ on suurta Suomen maata,
Laajoa Lapin rajoja,
Piiltä suuren pillonietan,
Paeta pahan tefiän.”

15. Niion poika.

- Katri kaunis, neito nuori,
Sekä siemin tyttäristä,
Kovin kaunis kauoittafi,
Paras ilman pauloittafi,
5. Latittafi nuihenlainen,
Weroittafi nuihen werta,
Myöhän myllylle menewi,
Päiwän nostessa norolle.
Teki liiton kunn keralla,
10. Kunn keralla, päiwän kanssa,
Nhen aian nostaksensa,
Katri ennen ennätteli,
Wiisi willoa keritti,
Teki kuisi kuontaloa,
15. Ne kaitfi saraksi saatto,
Waattehiisi valmisteli,
Ennen päiwän nousemista,
Auringon ylenemistä.
Pesi suuret pyöräpöyät,
20. Laajat lattiat lakasi,
Wei pihalle rikkojansa,
Rikoillansa seisatteli:
Kuuluwi kumu kylästä,
Lomu toisesta talosta,
25. Rikkahasta Niikolasta,
Pakusta Pajarilasta;
Kuulu kattilan kamina,

- Sekä riehtilän reminä,
Suolta suuri suitsen helke,
30. Awannolta aisan kolle.
Suoksi Katri katsomahan:
Siell' on riski Riion poika,
Ja paksu Pajarin poika,
Hewoistahan waljastawi,
35. Kalujahan kaunistawi,
Lähtiäksensä kosihin.
Sano riski Riion poika,
Ja paksu Pajarin poika:
"Elepä muille kaunis Katri,
40. Kun minulle Katri kaunis,
Pane päätä palmikolle,
Sio silkillä hiwusta!"
Lunki kihlat kulkarohon,
Tastuhun tali hopiat.
45. Katri itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle,
Ennätti emä kysyä:
"Mitä itket piika pieni,
Nuorra saamani nureksit? —
50. Mene aittahan mäelle,
Pane paita palttinainen,
Piitä liinan aiwinainen,
Weä'pä werkanen hamonen,
Päälle paian palttinaisen!"
55. Katri kaunis, neito nuori,
Meni aittahan mäelle,
Löyti rihman rippumasta,

Langanpään lapattamasta,
Sihen surmansa sukesi,

60. Kuolemansa kohtaeli.

Kukas sanan saatantahan,
Kieliferan ferrantahan,
Kikkahasen Kiikolahan,
Paksuhun Pajarilahan?

65. Karhu sanan saatantahan,
Kieliferan ferrantahan;
Ei saanut karhulla sanaksi,
Lehmikarjahan katosi.

Kukas sanan saatantahan,
70. Kieliferan ferrantahan,
Kikkahasen Kiikolahan,
Paksuhun Pajarilahan?

Susi sanan saatantahan,
Kieliferan ferrantahan;
75. Ei saanut suella sanaksi,
Lammaskarjahan katosi.

Kukas sanan saatantahan,
Kieliferan ferrantahan,
Kikkahasen Kiikolahan,
80. Paksuhun Pajarilahan?

Repo sanan saatantahan,
Kieliferan ferrantahan;
Ei saanut rewolla sanaksi,
Hanhikarjahan katosi.

85. Kukas sanan, saatantahan,
Kieliferan ferrantahan,

- Kittahasen Riikolahan,
Paksuhun Pajarilahan?
Jänis sanan saatantahan,
90. Kieli ferran ferrantahan;
Jänis warman wastaeli:
"Sana ei miehe'en katoa."
—Läksi jänis juoksemahan,
Pitkäkorwa piippomahan,
95. Wääräjäari wääntämähän,
Ristisuu ripittämähän;
Jänis juoksi, räjä järisi,
Perä pyöri, pelto liiftu,
Meni riskin Riion luoksi,
110. Ja paksun Pajarin luoksi,
Juoksi saunan kynnykselle,
Sauna täynnä neitosta;
Juoksi riihen kynnykselle,
Ryhkistihen kynnykselle.
105. Riihessä ompe Riion poika,
Se paksu Pajarin poika;
Sano riski Riion poika,
Ja paksu Pajarin poika:
"Pankate jänis tulelle,
110. Kierosilmä kiehumahan!"
Jänis saattawi sanoa,
Jänis warman wastaeli:
"Pie'pä lempo lähtenynnä
Kattiloihin kiehumahan;
115. Läksi sanan saatantahan,
Kieliferran ferrantahan."

- Sano riski Niion poika,
Ja paksu Pajarin poika:
”Mip’ on sana saatavana,
120. Kieli ferrateltavana?”
Jänis saattawi sanoa,
Jänis warman vastaella:
”Se on sana saatavana,
Kieli ferrateltavana:
125. Jo on Katri kaatununna,
Tinarinta riutununna,
Sortunna hopiasolki,
Wyöwasfi walahtanunna.”
Tuopa riski Niion poika,
130. Ja paksu Pajarin poika,
Tempasi isänsä miekan,
Hio päivän, hio toisen,
Päivän kolmannen lopulla
Kyseläwi, lauseläwi:
135. ”Syötkö syytöntä lihoa,
Juotko werta wiatonta?”
Mieffa mietti miehen kielen,
Arwasi uron pakinan:
”Syönpä kun syötettänehe,
140. Juonpa kun juotettänehe.”
Se on riski Niion poika,
Ja paksu Pajarin poika,
Meni peltonsa perille,
Perin peltohon sypsäsi,
145. Kärin käänti taimosehen,
Itse kääntywi käressä,

Kun on kuiva kuusen oksa,
Karsittu katajan latva.

- Sihen surmansa sukesi,
150. Kuolemansa kohtaeli,
Sano kerran mennessänsä:
"Elkäte etiset sulhot
Tahtoko tytärtä toisen
Wasten mieltä mieholahan!"

16. **Sannus pannus.**

Sannus Pannus, mies koria,
Läksi Koskelta kosihin
Wirran nuorinta tytärtä,
Pajarin parasta lasta.

5. Sano sinne tultuansa,
Pajarihin päästyänsä:
"Paras minulle, ei pahinta,
Pisin minulle, ei lyhintä."
Sano Wirrat nuorin tyttö,
10. Pajarin parahin lapsi:
"Ei parasta, ei pahinta,
Ei pisintä, ei lyhintä.
Sinull' on ennen naitu nainen,
Koisfa entinen emäntä. —
15. Tapa nainen ennen naitu
Murra entinen emäntä!"

- Hannus Pannus, mies foria,
Usko huoran houkutukset,
Pahan vaimon waawitukset,
20. Hyppäsi sälon säkähän,
Koussi laikon lantafille.
Niin kohta kotia läksi,
Tappo naisen ennen naiun,
Murti entisen emännän.
25. Meni Koskelle kosihin
Wirran nuorinta tytärtä,
Pajarin parašta lasta.
Sano sinne mentyänsä:
"Paras minulle, ei pahinta,
30. Pisin minulle, ei lyhitä."
Sano Wirran nuorin tyttö,
Pajarin parahin lapsi:
"Ei parašta, ei pahinta,
Ei pifintä, ei lyhintä.
35. Tapot naisen ennen naiun,
Murret entisen emännän,
Tajiat tappoa minunki,
Surmata hywäsuksusen,
Mennä mutta ostamahan,
40. Kohta kolmatta kosihin."

17. Marketta ja Anterus.

Marketta foria neito
Reträeli joutesansa,

Paulo keträellesänsä:

”Ei neiti minun näkönen

5. Uja sen hemosen reissä,
Joka lie olluna orilla
Kun ei warsäset wetäne,
Kuletelle kuitiaiset.”

Marketta koria neiti

10. Keträeli joutesänsä,
Paulo keträellesänsä:
”Ei neiti minun näkönen
Koske sen lehmän nisähän,
Joka lie häilynnä härille,
15. Kun ei hiehoista heryhe,
Wassikkaisista walune.”

Marketta koria neiti

- Keträeli joutesänsä,
Paulo keträellesänsä:
20. ”Ei neiti minun näkönen
Käy uuhta keritsemähän,
Jok’ on ollut voinahilla,
Kun ei karkko kaswatelle,
Tahi kantane karitsa.”

25. Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika
Oli teihensä kämiä,
Matkojensa mitteliä;

- Kauan soitti kanteletta,
30. Wingutti isänsä wirttä,
Paljahilla paioillahan,
Niwan aiwinaißillahan.

- Marketta foria neiti
Tuolla sääti sänkyänsä,
35. Yheksän ylisen päällä,
Kahdeksan katon rajassa.
Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika
Otti sarwehen olutta,
40. Tuolla woiweli owia,
Owet wisko wiertehellä,
Kaljalla saranat kasti —
Meni hän ylitapahan,
Kahdeksan katon rajalle;
45. Tuolla Marketan makasi,
Alla uutimen utusen,
Alla waipan waskifirjan,
Alla tellan tehterisen,
Yheksän ylisen päällä,
50. Kahdeksan katon rajassa.
Marketta foria neiti
Allko saunassa asua,
Allko wyöttä wyörehettä,
Hamehetta hyörehettä.
55. Allina hywä emäntä
Tuop' on tuosta arwelewi:
"Mikä meidän Marketalla,
Kuka Kurfetta rukalla,
Aina saunassa asuwi,
60. Aina saunan karsinassa?"
Lappi saattawi sanoa,
Lappi pieni lausueella:

- "Se on meidän Marketalla,
Sepä Kurketta rukalla,
65. Söi äiän futufaloo,
Sären lientä liiemmäksi."
Alina hywä emäntä
Min' on aamulla warahin,
Käwi kuumnellen fujoo,
70. Seisatellen seinän wiertä,
Löysi lapsen itkemässä,
Wakaisen wanumasfa,
Hämpä lapsen helmahansa
Kääri kääre'liinahansa,
75. Meni sulhoston tupahan,
Poikassen mynstarihin:
Kukas teistä poikasista
Tehnyt näitä työkkösiä?
Joka lapsen lapsessehen,
80. Se olutta juoaksehen."
Wanno yksi, wanno toinen,
Se kohta kowasti wanno,
Joka tiesi tehneensä,
Waro waiwan nähneensä.
85. Meni neitosten tupahan,
Morsianten mynstarihin:
"Kukas teistä neitostista
Tehnyt näitä työkkösiä?
Joka lapsen lapsessehen,
90. Se olutta juoaksehen."
Wanno yksi, wanno toinen,
Se kohta kowasti wanno,

- Joka tiesi tehneensä,
Varo waiwan nähneensä.
95. Lapsi tuomitaan tulehen,
Lapsi suolle wietäväksi,
Korennalla päähän lyöä,
Hongan oksalla hotasta.
Kiesus kielen, Maaria mielen
110. Lapselle wakaiselle,
Yksöiselle, äskeiselle —
Lapsu lapsi yksivoinen:
”Anterun tulinen turkki,
Marketan panunen paita
105. Turwakseni tuotaohon,
Päälleni puettaohon,
Palamattani tulesa,
Wetehenki waipumatta.”

18. Riikan lapset.

- Lyyh' on sää, ihana ilma,
Kuu paisto Kutumäeltä,
Päiwä Pätsiwuoren päältä.
Jo on aika nösta nuorten,
5. Kun on wanhat walwehella,
Ikapuolet istumasä.
”Nouse pois notinen poika!
Waiwaselta wuotehelta,
Polosilta pääaloilta,

10. Kotiselta nuotiolta,
Kylän kynnöt kytämättä,
Kylän waot wakoamatta,
Kouse pois makoamasta,
Ulos unta lappamasta;
15. Lokki werkkosi wetäwi,
Kajawa kalasi syöpi,
Lohet koskessa kutewi,
Siit kiikasilan alla.”
”Mistäs tunnet kiikakosken,
20. Kiikakosken, kiikasillan!”
”Lok’ ma tunnen kiikakosken,
Kiikakosken, kiikasillan;
Siinä synnyin, siinä kaswoin,
Siinä lauloin lapsipäiwän,
25. Siinä kiikasillan päässä —
Mie olen kiikan Yrjön tyttö.”
”Siinäpä minä synnyin,
Sekä synnyin, jotta kaswoin,
Siinä kiikasillan päässä —
30. Mie olen kiikan Yrjön poika.
Woi minä polonen poika,
Woi poika polonalanen!
Makasin sisarueni,
Minoan emoni lapsen,
35. Alla nutimen utusen,
Alla waipan waskikirjan.
Missä nyt piiltä pillojani? —
Tuolla piilen pillojani,
Kuss’ ennen isoni piili,

40. Miehen murhan tehtyänsä,
Karhun kiljuwan kiasa,
Watsassa walaskalojen,
Wein uiwan untuwasä.”

19. Tuiretuisen lapset.

- Poika tuhma Tuiretuisen,
Lapsi kehjo Keiretyisen
Läski wiemähän wetoja,
Maarahoja maksamahan.
5. Kekehensä reuteaksen,
Kohemmaksen korjahansa,
Ujoa karettelewi,
Matkojansa mittelewi,
Noilla Pohjan kankahilla,
10. Lapin synkillä saloilla.
Neiti, wastahan tulewi,
Hivus kulta hiihtelewi,
Noilla Pohjan kankahilla,
Lapin laajoilla saloilla.
15. Poika tuhma Tuiretuisen,
Lapsi kehjo Keiretyisen
Jo tuossa piättelewi,
Suutahan sowitztelewi:
”Tule korjahan korja,
20. Hyvä lahja laitothoni!”

Neiti sukfilta sanowi,
Hiihtimiltä hiiowi:
”Surma siulle korjahasi,
Manala rekyehesti.”

25. Poika tuhma Tuiretuisen,
Lappi kehjo keiretyisen
Jski wirkkua witsalla,
Helähytti helmimwyöllä;
Wirffu juoksi, matka joutu,

30. Tie wieri, reki ratsasi.
Ujawi karettelewi,
Matkojansa mittelewi,
Selwällä meren selällä,
Ulapalla aukialla.

35. Neiti wastahan tulewi,
Tinarinta riioawi,
Selwällä meren selällä,
Ulapalla aukialla.

Poika Tuhma Tuiretuisen,
40. Lappi kehjo Keiretyisen
Matkoan piättelewi,
Suutahan sowittalewi:
”Tules neiti korjahani,
Maan walio matkohini!”

45. Neiti wastahan sanowi,
Tinarinta riitelewi:
”Tuoni siulle korjahasi,
Manalainen matkohisi.”

Poika tuhma Tuiretuisen,
50. Lappi kehjo Keiretyisen

Iski wirkkua witsalla,
Helähytti helmiwyöllä;
Wirrku juoksi matka joutu,
Keki wieri, tie lyheni.

55. Ajawi karettelawi,
Matkojansa mittelawi,
Noilla Wäinön sankahilla,
Ammon raatuilla ahoilla.
Neiti wastahan tulewi,
60. Kautohenkä kaalelawi,
Noilla Wäinön sankahilla,
Ammon raatuilla ahoilla.
Poika tuhma Tuiretuifen,
Lappi kehjo Keiretyifen
65. Hewostaan piättelewi,
Suutahan sowittelawi:
”Tule neiti forjahani,
Armas alle wilttiseni!”
Neiti wastahan sanowi,
70. Kautohenkä lantelawi:
”Wilu on olla wiltin alla,
Kolkko forjassa eleä.”
Poika tuhma Tuiretuifen,
Lappi kehjo Keiretyifen
75. Awasi parahen arkun,
Kimmahutti kirjakannen,
Nostelawi, näyttelawi,
Katselawi, kääntelawi
Kultasuita suffasia,
80. Wöitänsä hopiapäitä.

- Niin tuli rekehen neiti,
Korjahan kohenteleksen,
Itse lautohon las'oksen,
Alle wiltiin wieretäksen.
85. Poika tuhma Tuiretuisen,
Lappi kehjo Keiretyisen
Jo tuossa lepäelewi,
Nuoren neitosen keralla,
Käs' orosen ohjaksessa;
90. Toinen neitosen nisoissa.
Siinä neitosen kisailli,
Linarinnan riskaeli,
Noilla Wäinon kantahilla,
Ammon raatuilla ahoilla.
95. Niin neiti sanoiksi wirkki,
Sekä lausu ja kyseli:
"Pienetkö sukua suurta,
Isoa isän aloa?"
Poika tuhma Tuiretuisen,
100. Lappi kehjo Keiretyisen
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"En ole sukua suurta,
Enkä suurta enkä pientä,
Olen kerran keskimäistä,
105. Poika tyhjä Tuiretuisen,
Lappi köyhä Keiretyisen;
Waan mipä sinun sukusi?
Sano'pa sinun sukusi,
Jos olet sukua suurta,
110. Isoa isän aloa."

Neiti tuon sanoiksi wirkki:

- "En ole sukua suurta,
Eikä suurta, enkä pientä —
Olen kerran keskimäistä,
115. Tytär tyhjä Tuiretuisen,
Lapsi köyhä Keiretyisen."
Poika tuhma Tuiretuisen,
Lapsi kehjo Keiretyisen
Korjasta kahotteleksen:
120. "Voi polonen päiviäni,
Kun pi'in sisarueni,
Lannutin emoni lapsen,
Noilla Wainön kankahilla,
Ammon raatuilla ahoilla!"
125. Weitsin länkensä lewitti,
Kauon rahno rahkehensa,
Hyppäsi hyvän selälle,
Hyvän laukin lautasille;
Ujo päin sinistä merä,
130. Kohti kuohuja kowia,
Alle aaltojen syvien,
Päälle mustien murien.

20. Wienan neiet.

Olipa ennen neljä neittä,
Wiissi Wienan morsianta,
Kahheksan merikanoa,
Wienan niemyen nenästä,

5. Sininurmen niitännässä,
Kastekorren katkonnassa.
Köyettihin lemmen lehti,
Lemmen lehti, tammen lastu;
Weiwät maalle kaswawalle.
10. Drolle ylenewälle.
Siitä kaswo kaunis tammi,
Yleni wihanta wirpi:
Oksat ilmoille olotti,
Kotwa täytti taimahalle,
15. Piätti pilwet juolsemasta,
Hattarat hajoamasta.
Yksi pääsi pitkä pilwi,
Pitkä pilwi, kaita pilwi,
Pilwessä wesi pisara,
20. Pisarassa pikkur lampi,
Lammisssa weno punanen,
Wenosessa nuoret sulhot,
Nuoret sulhot, naimattomat,
Wielä wiinan juomattomat;
25. Punowat punaista köyttä,
Köyttä rauta rahnikoivat,
Sittoa meren siwua
Lahta Kannan kaakista,
Merensuon tyynenä pysyä,
30. Lahen Kannan kaunihina,
Wielä Wienan neitossia,
Kaupita kotikanoja,
Näiltä raukoilta rajoilta,
Polosilta Pohjanmailta.

35. "Elkäte meriset miehet,
Wielä wiefö neitojammel
Wienan on neitoset werewät,
Kannanlahen kaunokaiset;
Ei niitä tufulla myöä,
40. Eikä kansoin kaupitella;
Tufun myöhän orawat,
Kewot kansoin kaupitahan,
Neiet yksin annellahan,"
Eikä aina yksinkänä.

21. Kalevalan neiti.

- Läskin palja paimenehen,
Peino lehmien ajohon,
Kurja karjan katselohon;
Ujon lehmät suota myöten,
5. Lampahat palomäkeä,
Wuonat wuoren tuffuloa,
Mie kiero kiwi kiwelta,
Palja paasi paaterelta,
Haikia haru harulta,
10. Sufan mustan mustumatta,
Kengän kannan kastumatta.
Yhty yrkä karjahani,
Pää lewiä lehmihini,
Hän istu tywelle puuta,
15. Minä laitto latwemmalle,

Minä hoikka huonommalle,
Minä pieni pienemmälle,
Wähän tuollutta parempi,
Katonutta kaunihimpi.

20. Kyselymä, lauselemtä:

"Mistäpä sinä maellat,
Kulitko minun kotona,
Käwitkö kalewalassa?"

"Kulimpa sinun kotona,

25. Käwinpä Kalewalassa."

"Kukuko käet Kalewan,
Kalewan kuusikossa?"

"Kukkupa käet Kalewan,
Kalewan kuusikossa."

30. "Haukkuko Kalewan koirat,
Kalewan kankahalla?"

"Haukkupa Kalewan koirat,
Kalewan kankahalla."

"Katsoko Kalewan neiot,

35. Kalewan ikkunoissa?"

"Katsopa Kalewan neiot,
Kalewan ikkunoissa."

"Mistäpä tunsit minun kotini,
Mi merkki minun k'issa?"

40. "Siitä tunsin sinun kotisi,

Se merkki sinun k'issa:

Pöhlajikko pirtin eessä,

Tuomikko tuwan takana,

Koivikko kotamäellä,

45. Katajikko kaimotiellä,

- Kuusisto kujanien suussa,
Petäjikko pellon päässä,
Tammi keskitalhualla,
Hetet tammen juuren alla,
50. Kultakansi kattehana,
Kultakauha kannen päällä.”
”Mitäpä meillä laaättihin,
Raattihin minun koissa?”
”Survottihin, jauhettihin,
55. Keivottihin, patistettihin,
Pinopuita pillottihin,
Wielä wettä kannettihin,
Neitosia naitettihin,
Päitä kassa kaupittihin.”
60. ”Joko lien minäki myöty,
Joko kaupittu katala?”
”Jopa oot sinäki myöty,
Jo oot kaupittu katala.”
”Kellen myötihin minua,
65. Kulle kurja kaupittihin?”
”Minulle myötihin sinua,
Minulle kurja kaupittihin.”
”Hiänkö minusta annoit,
Paljoko panit hyvästä,
70. Kun otit oluen tuojan,
Kannun kantajan walitsit?”
”Annonpa minä sinusta
Isolles ifiorosen,
Jok' on tarkka askelelta,
75. Sekä täymähän teräwä.”

- "Wähämpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihista —
Mitäpä annoit maammolleni?"
"Maammolle maherolehman,
80. Jot' on syömättä lihava,
Koria kostuttamatta."
"Wähämpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihista —
Mitäp' annoit weljelleni?"
85. "Weljelle weno punasen,
Itseksen sotia käypi,
Itse kaupat kaupitsewi."
"Wähämpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihista —
90. Mitäp' annoit sisikolleni?"
"Sisikolle sinärwan uhen,
Joka, wiikko willgn tuopi,
Joka suu karitsan kanto."
"Wähämpä hyvästä annoit,
95. Pikkaraisen kaunihista —
Mitäpä annoit ukolleni?"
"Ukolle uuen lusikan,
Jont' ei syöen syömät puutu,
Suoen juomiset wähehe."
100. "Wähämpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihista —
Mitäpä annoit ämmöllenä?"
"Ämmöllesti waskimaljan,
Zuletta turwassa käypi,
105. Walkiatta waihehtiwi."

”Wähänpä hyvästä annoit,
Piffaraisen kaunihista.
En lähe minä situlle,
Enkä lähteä käteä.”

110. ”Kun vähä hyvästä annoin,
Piffaraisen kaunihista,
Jsofi ikioronen
Sotitiellä sortuohon,
Kaatuohon kauppiatiellä,

115. Kauppaikana parasfa.”
”Kun vähä hyvästä annoin,
Piffaraisen kaunihista,
Maammosi maherolehma,
Wasoillensa waipuohon,

120. Kiulullensa firwotkohon,
Lypsaikana parasfa.”
”Kun vähä hyvästä annoin,
Piffaraisen kaunihista,
Weljesi weno punanen

125. Kiwen kohti kiitäköhön,
Halki juoskohon hakohon,
Soutiaikana parasfa.”

”Kun vähä hyvästä annoin,
Piffaraisen kaunihista,
130. Sisfosu sinerwä ruihi,
Willohinsa wiipyköhön,
Karmohinsa kaaturkohon,
Willaikana parasfa.”

”Kun vähä hyvästä annoin,
135. Piffaraisen kaunihista,

Utkosi uusi lusikka —

Kanta poies katkettohon,

Poikki ponssi lentäköhön,

Syöntiaikana parasfa.”

140. ”Kun vähä hyvästä annoin,

Pikkaraisen kaunihista,

Ämmösesi waskimalja

Kivehen tilahtakohon,

Poies pohja puhettokohon,

145. Juontiaikana parasfa.”

22. Neien rosto.

Tuoll' on neitokset kisaissa,

Kaunokaiset karkelossa,

Noilla Wäinölän ahoilla,

Kalevalan kantahilla.

5. Kullerwo Kalewan poika,

Sinisukka äiön lapsi,

Hiwus keltanen koria,

Kengän kauta kaunokainen,

Lähtiäksensä kätesi,

10. Hyvällä ifon orilla,

Noien neitojen kisaahan,

Kaunokaiisten karkelohon.

Hyppäsi hyvän selälle,

Hyvän laukin lantasilille,

15. Ajo päivän, ajo toisen,

- Kohta kolmannen ajawi;
Niin päivänä kolmantena,
Pääsi neitojen kisahan,
Kasapäien karkelohon,
20. Noille Wäinölän ahoille,
Kalewalan kankahille.
Ken ihanin impyistä,
Kasapäistä kannokaisin,
Sen hän koppo koprihinsa;
25. Itse tuon sanoiksi wirkki:
"Etkäte sinä itkänä,
Ihmottako immet milma!
Ettei äiti ääntä saisi,
Emo etsiwä olisi,
30. Jos ma wuoenki wiruisin,
Tahi kassi kalkettaisin,
Tuolla tuomivaaran päällä
Kaswaisin katajikoşa."
Ujawi kahattelewi,
35. Immen itkewän keralla,
Ujo Wäinölän ahoilta,
Kalewalan kankahilta.
Niin etsi emo tytärtä,
Wanhin lasta wai kerteli,
40. Etsiwi kisa sioilta,
Noilta karkukankahilta:
"Ettekö nähnyt mun tytärtä,
Kuullut kullan lapsukaisista?"
Niin sanowi poika pieni,
45. Kausu paimen ja pakisi:

- ”Oli täs’eräs uroita,
Kullermo Kaleman poika,
Sinisukka äiön lapsi,
Sinisukka, hienohelma,
50. Hirvus feltanen koria,
Kengän kauto kaunokainen,
Koppo neien koprihinsa,
Pani laufin lautasille;
Niin itse ajohon lähti,
55. Immen itkewän keralla.
Sanan wirkki, noin nimesi:
”Elkäte sinä itkänä,
Ilmottako immet milmat
Ettei äiti ääntä saisi,
60. Emo etsiwä olisi,
Jos ma wuoenki wiruisin,
Tahi kaks kalkettaisin,
Tuolla tuomiwaaran päällä,
Kaukana katajikoissa.”
65. Niin emo sanoiksi wirkki,
Niiti äänellen paneksen:
”Woi polonen päiwiani,
Dnneton olelmiani,
Sinne meni siitelmäni,
70. Sinne kannettu katosi!”
Itse eillehen menewi,
Astua tihuttelewi
Tuonne tuomiwaaran päälle,
Katajikkofankahalle,
75. Kujerrellen kuuksikossa,

Kaikkuen katajiossa:

"Tule tänne tyttäreni,
Lähe pois polonen tyttö!
Miehen tuhmasen tulilta,

80. Warattoman walkioilta,
Turvihin oman emon,
Oman vanhemman warohin."

Lytär tuolta waštaeli,
Lapsi lausu ja saneti:

85. "En minä emoni pääse,
Kun et tulle päästämähän.

Olin mie kisaheilla,
Noilla karkukartanoilla;
Niin tuli eräs uroita,

90. Sinisukka äiön lapsi,
Se otti oron setälle,
Rosti laukin lautasille,
Ujoa kahattelewi,
Saloja samottelewi,

95. Nöt päiwät piättelewi,
Wuorokauet kantelewi,
Marjoilla menettelewi,
Mustikoilla mustuttawi,
Wilusfa wiluttelewi,

100. Paffasessa paistelewi.
Lähe sie oma emoni,
Jouwu kunnis kantajani,
Lähe lapsesi otolle,
Lytäresi lunnahille,

105. Näiltä paikoilta pahoilta,
Baaramailta waiñoilta!"
Niin emo sanoiksi wirkki,
Itse intoen pakisi:
"Lähen mä lapseni otolle,
110. Tyttäreni lunnahille,
Tuon Ukon tuliset nuolet,
Kannan waskiset wasamat.
Di Ukko ylijumala!
Tahi taatto taiwahinen,
115. Jouwuta'pa jousi suurin,
Katso kaaresti parahin,
Pani waskinen wasama,
Tuon tulisen jousen päälle,
Niin työnnä tulinen nuoli,
120. Ammu waskinen wasama,
Ammu kautta kainalojen,
Halki hartiolihojen,
Tuo paha Kalewan poika;
Laske lastani kotihin,
125. Väestä tielle terwehenä,
Koskematonna kotihin!"
Se Ukko ylijumala,
Itse taatto taiwahinen
Jouwuttipa jousen suuren,
130. Kanto kaarensa parahan,
Pani waskisen wasaman
Tuon tulisen jousen päälle,
Työnnälti tulisen nuolen,
Ampu waskisen wasaman,

135. Halki hartiolihoišta,
Kalewaisen kainaloista.

23. Weenkantaja Anni.

Anni tyttö, aino neiti
Pässi wettä lähteheltä,
Pieni kiulunen käessä,
Pieni kauha kainalossa.

5. Ei oo wettä lähteessä. —

Kult' on kansi kuiwahtanna,
Walahanna waskilaita,
Tinapohja tilkahtanna,
Pehki päälle langennunna.

10. Anni tyttö, aino neiti.

Tuosta astumi etemmä,
Lähtehelle toisellenki;
Ei oo wettä toisessana —
Meni kohta kolmannelle,

15. Wett' ei kolmannesakana.

Anni tyttö, aino neiti
Yhä eistymi etemmä,
Astumi aluslahelle,
Meni mäen, meni toisen,

20. Kohta kolmannen menewi.

Niin mäellä kolmannella
Täki silmänsä itähän,
Käänsi päätä päiwän alle,

- Näki purren purjehtiwan,
25. Satalaian laiehtiwan.
Mies puhas perästä purtta,
Toinen mies nenästä purtta,
Sulho purren partahalta:
"Tules tytti purteheni,
30. Wyömaski wenoseheni!"
"Enk' on tule, enkä huoli,
Eipä työntänyt emoni,
Warustellut wanhempani
Tätä lasta laiwahasi,
35. Tytärtä wenosehesi!"
Noussi mies perästä purtta,
Mies toinen nenästä purtta,
Sulho purren partahalta,
Koppo neien purtehenfa
40. Wyöwasken wenosehenfa.
Niin neiti fujertelewi,
Wyöwascki walittelewi,
Sulkkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.
45. Näki taattonsa wesillä,
Taaton laiwan lainehilla:
"Tules taatto lunnahille,
Dman lapsesi otolle!"
"Emma jona tyttö raukka!
50. Pohi kultanen kutewi,
Kultasissa kupluskoi'ssa."
Eipä taatto tullutkana.

- Neitonen fujertelewi,
Wyöwasäki walettelewi,
55. Sultkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.
Näki maammonsa wesillä,
Maammonlaiwan lainehilla:
"Tules maammo lunnahille,
60. Dman lapsesi otolle!"
"Emmä joua tyttö raukka!
Siiko kultanen kutewi,
Kultawisäsa kuplusköisäsa."
Eipä maammo tullutkana.
65. Neitonen fujertelewi,
Wyöwasäki walittelewi,
Sultkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.
Näki weikkonsa wesillä,
70. Weikon laiwan lainehilla:
"Tules weikko lunnahille,
Dman sisikösi otolle!"
"Emmä joua sikko raukka!
Hauki kultanen kutewi,
75. Kultasissäsa kuplusköisäsa."
Eipä weikko tullutkana.
Neitonen fujertelewi,
Wyöwasäki walittelewi,
Sultkuparran suun e'essä
80. Kultaparran parmahilla.
Näki sisikönsä wesillä,
Sisikon laiwan lainehilla:

- "Tuleš sisko lunnahille,
Dman siskosi otolle!"
85. "Emmä joua sikko raukka!
Lahna kultanen kutewi,
Kultasissa kupluskoiissa."
Eipä sisko tullutkana.
Neitonen kujertelewi,
90. Wyöwasäki walittelewi,
Sulkkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.
Näki minnänsä wesillä,
Minnän lainwan lainehilla:
95. "Tuleš minnä lunnahille,
Nato raukkaši otolle!"
"Enpä tieä minnä raukka,
En polonen poian waimo,
Millä mie sinun lunastan,
100. Kun ompi wähän waroa!"
"On sulla sinerwä uuhi,
Jonka toit tullessasi,
Dman taattosi koišta;
Sillä sie minun lunastat."
105. Anto uuhensa sinerwän.
Ei uuhi mitänä maksä,
Eipä tyhönnetä tytärtä,
Neitt' ei uuhesta yhestä.
Neitonen kujertelewi,
110. Wyöwasäki walittelewi,
Sulkkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla:

- ”Sun et laske lunnahitta,
Etkä laske lunnahilla,
115. Polen puhki uuen purren,
Halki haapasen wenehen,
Poikki tallan puiset laiat,
Katajaiset kaaret katkon.”
- ”Jos polet puhki uuen purren,
120. Halki haapasen wenehen,
Lallat poikki puiset laiat,
Katajaiset kaaret katkot;
Puilla pursi paikatahan,
Drasilla ommellahan,
125. Teräksillä temmotahan,
Katajilla kaaritahan.”
- ”Polki puhki uuen purren,
Halki haapasen wenehen,
Lallo poikki puiset laiat,
130. Katajaiset kaaret katko.
Sillä päästi päänsä neito,
Sillä itsensä ehätti,
Wenehestä wierahasta,
Karjalaisen karpalosta.
135. Weip’ on wettä taatollensa:
Ota wettä taattoseni!”
- Taatto taisi wastaella,
Taatto kirweswarrellensa:
”Mene portto poikemmaksi,
140. Tulen lautta tuonemmaksi!
Et ollut we’en etsossa,
Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,
Kautokengän katselossa.”

145. Wei hän wettä maaminollensa: 317

”Ota wettä maammoseni!”

Maamio taisi vastaella,
Maamio firnumännällänsä:

”Mene portto poikemmaksi,

150. Tulen lautta tuonemmaksi! 321

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,
Kautokengän katselossa.”

155. Wei hän wettä weikkollensa: 325

”Ota wettä weikkoseni!”

Weikko taisi vastaella,

Weikko keihäswarrellansa:

”Mene portto poikemmaksi,

160. Tulen lautta tuonemmaksi! 329

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,
Kautokengän katselossa.”

160. Wei hän wettä siskollensa: 333

”Ota wettä sikkoseni!”

Sikko taisi vastaella,

Sisko kirjalastafella:

”Mene portto poikemmaksi,

170. Tulen lautta tuonemmaksi! 337

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,
Kautofengän katselossa.”

175. Wei hän wettä minnällensä:

”Ota wettä minnäseni!”

Noin minnä sanoiksi wirkki:

”Suuri kiitos, kostjumala!

Tuota wuotin tuon itäni,

180. Naon wettä juoakseni.”

Anni tytti, aino neiti

Meni aittahan mäelle,

Koihen tuosta kuolemahan,

Heittihen katoamahan.

185. Tuli taatto nostamahan:

”Nouse pois Anni tyttö,

Anni tyttö, aino neiti,

Nouse nuorra kuolemasta:

Berewänä wieremästä,

190. Kaunisna katoamasta!”

Anni saattawi sanoa:

”Emp’ on nouse, taatto rukka!

Enkä nouse, enkä huoli;

Wirhu olit wirkannalta,

195. Karhu olit karjunnalta,

Susi suusi anonnalta.”

Meni maammo nostamahan:

”Nouse pois Anni tyttö,

Anni tyttö, aino neiti,

200. Nouse nuorra kuolemasta,

Berewänä wieremästä,

Kaunisna katoamasta!”

Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nouse, maammo rukka!

205. Enkä nouse, enkä huoli;
Wirhu olit wirkannalta,
Karhu olit karjunnalta,
Eusi suusi auonnalta."

Meni weikko nostamahan:

210. "Nouse poies Anni sikko,
Anni sikko, aino neito,
Nouse nuorra kuolemasta,
Werewänä wieremästä,
Kaunisna katoamasta!"

215. Anni saattawi sanoa:

Emp' on nuose weikko rukka!

Emp' on nouse, enkä huoli;

Wirhu olit wirkannalta,

Karhu olit karjunnalta,

220. Eusi suusi auonnalta."

Meni sikko nostamahan:

"Nouse poies Anni sikko,

Anni sikko, aino neito,

Nouse nuorra kuolemasta,

225. Werewänä wieremästä,

Kaunisna katoamasta!"

Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nouse sikko rukka!

"Emp' on nouse, enkä huoli;

230. Wirhu olit wirkannalta,

Karhu olit karjunnalta,

Eusi suusi auonnalta."

Meni minnä nostamahan:

"Nouse pois nato rukka,

235. Nato rukka, neito nuori,
Nouse nuorra, fuolemašta,
Beremänä wieremästä,
Kaunisna katoamašta!"

"Jo nousenki, minnäseni!

240. Et ollut wirhu wirkannalta,
Etkä karhu karjunnalta,
Eusi suusi auonnalta."

24. Rojosen poika.

Läksin piennä paimenehen,
Läksä lammasten ajohon,
Pistin pillit pussihini,
Soitin suolla mennessäni,

5. Rajahutin kankahalla;

Sen Seppä pajassa kuuli

Resken kyllän teittämistä,

Hopian sulajamista,

Wafara waju käestä,

10. Kulka kuohu kattilasta;

Kuhun kulta tipahti,

Sihen saari sunattihin,

Saarelle koria murmi,

Murmelle koria neiti;

15. Jof ei suostu sulhossihin,

- Mielly miehiin hywiin.
Käwi pipit, käwi pavit,
Käwi rikkahat rikarit,
Käwi hoikat howin herrat.
20. Niin tuli Kojosen poika —
Tuo konsti Kojosen poika,
Wuoli wuoen liistehiä,
Toisen laatimi rekiä,
Pähtiäksensä kosihin,
25. Tuota saaren kaunokaiista,
Pätsi kulliten kosihin,
Hopioiten heilumahan,
Kolme koiroa jälessä,
Yksi Luikki, toinen Laikki,
30. Kolmansi Puritsa koiro,
Koppo neien korjahansa,
Koppo ruoskalla hewoista,
Nahkasiimalla sipasi.
"Jää hywästi saaren nurmet,
35. Kuusen juuret terwas kannot!
En enää sinä itänä,
Wasta saane saaren maalle."
Neiti parka huokaseksen,
Huokaseksen, henkäseksen:
40. "Paremp' ois sutosen suussa,
Karhun kiljuran kiasa,
Kun tämän Kojosen reissä."
"Mitä itket Hiitten huora,
Kuta kurja kuokaelet?"

45. "Itken entistä ikeä,
Kun suotta kulu ifäni."
"Ele huoli Hütten huora,
Pääset Hien kankahalle!
Niin mä kysyn miekaltani:
50. Syöttö uuelta lihoa,
Suotto werta lämpimältä?"
Pääsi Hien kankahalle —
Pään pani kosken kiveksi,
Hiero heiniksi hiukset,
55. Sääret särki aiäkiksi,
Sormet wäänti witsakiksi,
Käsiwarret seipähiksi,
Pihat listi lippahasen,
Pani rinnat riehtilähän,
60. Wei emolle tuomisiksi.
Emo syöpi, kiittelemi:
"En ole näitä ennen syönyt,
Wäwöyn uuen tuomisia,
Lytttärensä työntämiä."
65. Orja lausu owen suussa,
Owen suussa, pankon päässä:
"Woi! jos tietäisit wähäsen,
Urwoaisit pikkaraisen,
Etp' on noita söiskänä,
70. Wäwöyn uuen tuomisia,
Lytttäresä työnteheitä."
"Sano, sano orja raukka!"
"En sano emäntä raukka!"
"Sano, sano orja raukka!"

75. Annan kirjon karjastani,
Paraan lehmän läävästani.”
”En sano emäntä raukka!”
”Sano, sano orja raukka!
Annan ainwan orihin,
80. Seitsemästä ruunastani.”
”En sano emäntä raukka!”
”Sano, sano orja raukka!
Ehötän wuoen raatamatta,
Wuoen toisen waatehetta,
85. Yhen wuoen woi-paloilla,
Toisen kuore'tukfokoloilla,
Kolmannen sianlihoilla.”
”Jo sanon emäntä raukka!
Ebit sä tiisit tyttäresi,
90. Jota kauan kaswattelit,
Wiikon mieressäis pitelit.”

25. Joukosen nainen.

- Meito istu sillan päässä,
Paulo sillan lautasilla:
”Jouten synnyin, -jouten kaswoint,
Jouten aikani elelin;
5. Juko mennen Joukoselle,
Jouten Joukosen pitäisi,
Työttä, wyöttä, kintahitta,
Jouten Jouko syötteleisi,

- Jokiweellä juotteleisi,
10. Korttehilla kostuttaisi,
Sarasille saatteleisi,
Heinäsilte heitteleisi,
Kiiven suuren suojasehen,
Kallioisen kainalohon.”
15. Pääty Jouko kuulemassa,
Seinän alla seisomassa,
Kuussa kuuli, siinä kosjo,
Kuussa kosjo, siinä kihlo,
Kuussa kihlo, siinä otti.
20. Kolkko Koninin ikkunoa,
Kosjo Kommilta tytärtä,
Kommin nuorinta tytärtä:
”Anna Kommi tytärtäsi,
Nuorta neittä naisekseni,
25. Bastakadwoista waraksi.”
”Äskän amman tyttäreni
Kojon pojan puolisoiksi,
Kun ammut tähän taimahalta,
Pillan pilvien lomasta,
30. Yhen nuolen nostannalta,
Yhen jalkasi sialta,
Yksillä yrityksillä.”
Ampu tähän taimahalta,
Pillan pilvien lomasta.
35. Kolkko Kommin ikkunoa,
Kosjo Kommilta tytärtä:
”Anna Kommi tytärtäsi,

- Nuorta neittä naisefseni,
 Bastakaswoista waraksi.”
40. ”Äsken annan tyttäreni
 Kojon pojan puolisoiksi,
 Kun käyt neulojen neniä,
 Tallat rautatapparoita,
 Päiwän neulojen neniä,
45. Toisen tapparan teriä.”
 Talo rautaset talukset,
 Käwi neulojen neniä,
 Tallo rautatapparoita.
 Kolkko Kommin ikkunoa,
50. Kosjo Kommilta tytärtä,
 Kommin nuorinta tytärtä:
 ”Anna Kommi tytärtäsi,
 Nuorta neittä naisefseni,
 ”Bastakaswoista waraksi.
55. ”Äsken annan tyttäreni
 Kojon pojan puolisoiksi,
 Kun sa uinet umpilammin,
 Saanet sieltä suuren hauin,
 Suuren hauin, kultasuomun,
60. Tahi kaksi pienemmäistä,
 Tuonet Kommille kätehen,
 Anopille antehiksi.”
 Siit’ on uipi umpilammin,
 Saapi sieltä suuren hauin,
65. Suuren hauin, kultasuomun.
 Kolkko Kommin ikkunoa,
 Kosjo Kommilta tytärtä,

Kommin nuorinta tytärtä:

"Anna. Kommi tytärtäsi!

70. Jo olen raatant työt tuhannet,

Sa'at toiset toimitellut;

Jo olen uinut umpilammit,

Saanut sieltä suuret haurit;

Suuret haurit, kultasuomut,

75. Käynyt neulojen neninä,

Tallant rautatapparoita,

Ampunt tähän taimahalta

Ylkan pilvien lomastä."

Anto Kommi tyttärensä,

80. Tyttärensä, nuorimpansa

Kojon pojan puolisoiksi.

Se korppi Kojosen poika

Koppo neien korjahansa,

Murralti mutson rekehen,

85. Witten alle willawaipan,

Wetti wirkkua witsalla,

Helähytti helmispäällä,

Ujva kahattelewi.

Ujo soita, ajo maita,

90. Ujo Wäinölän ahoja,

Kalewalan kankahia.

Uian siitä neittä neuo,

Uian orpoa opetti:

"Kun tulet Kojon kotihin,

95. Kojon määlle korkialle,

Laai willaset hamehet,

Uhen willan kylkyestä;

- Keitä otraset oluet
”Ohen otrasen jyvästä.”
100. Niin tuli jälille koiran.
Neiti korjasta kohosi,
Mita wiltin wyöffeleksen.
”Mip’ on juossut tästä poikki?”
Koir’ on juossut tästä poikki.
105. Noin neiti sanoiksi wirkki:
”Voi minua kurja raukka!
Varempi minun polosen
Koiran kulkian jälillä,
Lumme’korwasen ko’issa,
110. Kun tämän Kojosen reissä,
Wirunaaman wiltin alla;
Kaunihimmat koiran karwat
Kojon pojan kutrissa.”
Se korppi Kojosen poika
115. Murti suuta, wäänti päätä,
Murti mustoa hawenta,
Weti wirkkua witsalla,
Helähytti helmispäällä;
Hjoa kahattelewi
120. Selwällä meren selällä,
Ulapalla aukialla;
Niin tuli hukun jälille.
Neiti korjasta kohosi,
Mita wiltin wyöffeleksen.
125. ”Mip’ on juossut tästä poikki?”
Huff’ on juossut tästä poikki.
Noin neiti sanoiksi wirkki:

- "Woi minua turja raukka!
Parempi minun polosen
130. Hukan huiskajan jälillä,
Makärsän askelilla,
Kun korpin Kojosen reissä,
Wirunaaman wiltin alla;
Kaunihimmat hukan karvat
135. Kojon pojan futrisia."
Se korppi Kojosen poika
Murti suuta, wäänti päätä,
Murti mustoa hawenta,
Weti wirkkua witsalla,
140. Helähytti helmispäällä;
Ujoa kahattelewi
Noilla Pohjan kankahilla,
Lapin synkillä saloilla;
Niin tuli karhun jälille.
145. Neiti korjasta lohosi,
Alta wiltin wyöffelessen.
"Mip' on juossut tästä poikki?"
Karhu on juossut-tästä poikki.
Noin neiti sanoiksi wirkki:
150. "Woi minua turja raukka!
Parempi minun polosen
Karhun kaahlajan jälillä,
Kontion kowilla teillä,
Kun korpin Kojosen reissä,
155. Wirunaaman wiltin alla;
Kaunihimmat karhun karwat,
Kojon pojan futrisia."

- Se korppi, Kojosen poika
Murti suuta, wäänti päätä,
160. Murti mustoa harventa,
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"Wiel' on matkoa vähäsen,
Duta! saat Kojon kotihin,
Kojon määlle forkialle;
165. Willät weitsettä lihoa,
Kvet werta kauhasetta."
Kun tuli Kojon kotihin
Kojon määlle forkialle,
Dtti miekan orren päästä,
170. Saij' on nauhalta sapelin,
Kysy mieltä miekaltansa,
Sapeliltansa sanoja:
"Syöttö liikoja lihoja,
Juotto werta joutawata?"
175. Miekka mietti syöäksensä,
Sand juowansa sapeli.
Weti siitä miekallansa,
Kawahutti kalwallansa
Neien neljäksi palaksi,
180. Wiieksi wipaleheksi;
Pään mäkäsi mättähäksi,
Silmät suolle karpaloiksi,
Hiukset kuiviksi kuloiksi,
Wiilti korwat korpin syöä,
185. Lihant linnuille rakensi,
Kinnat leipo leipäsiiksi,
Nänniset kalakuloiksi,

Anopille antehiksi,
Kommin eukon kostitsoiksi.

190. Lätki luoksi anoppinsa.
Päässä patsahan anoppi
Sanomia tiuusteli:
”Mitä tiiät sanomia?”

Wirkki orja orren päästä,

195. Paimo patsahan nenästä:

”Ele kysy sanomia,
Duot oli unen näköni.”

Anto wäwy kostitsoita.

Emo syö ja kiittelewi:

200. ”Jo olen jotai syönyt,
Syönyt woita, syönyt kuuta,
Syönyt lehmeä makoja,
Syönyt karjua sikoja,
Ei tämän makehisiä,

205. Wäwyn uuen antehia,
Lapseni lähettämiä.”

Wirkki orja orren päästä,

Paimo patsahan nenästä:

”Di on kukkanen jalkaseni,

210. Ellos syökö kostitsoita!

Jospa tietäisit wähasen,

Ymmärtäisit pikkaraisen,

Tolet noita söisikänä

Uuen wäwyn antehia,

215. Lapsesi lähettämiä.”

”Sano, sano orja rukka,

Mi on tässä kostitsoina?”

”Jos sanon emäntä rukka,
Tulet weellä wiruttaatse,
220. Muutut mullan muotoseksi,
Kaaut rauan karmaseksi.”

”Muuttukoni jos monaasti,
Kaatukoni jos kahesti.
Sano, sano orja rukka
225. Mi on tässä kostitsoina?
Syötön wuoen raatamatta,
Toisen työlle työntämättä.

”Jo sanon emäntä rukka
Mi on siinä kostitsoina:
230. Dmpa naisen olkaluuta,
Palakaisen pääpaloja,
Söit sä tissit tyttäresi,
Söit nännit oman sikkön,
Jota kauan kaswattelit,
235. Itse rinnalla imetit.”

Jo tuli weellä wiruttaatse,
Itki päivän, itki toisen,
Itki kohta kolmannenki,
Wieri wiimen kuolemahan,
240. Muuttu mullan muotoseksi,
Kaatu rauan karmaseksi.

26. Lunastettava neiti.

Wenäläinen *) wainolainen,
Karjalainen kiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen kiertelewi,

5. Ympäri Mäsen nientä,
Kahen puolen Kangasnientä.

Neitonen kujertelewi,
Wyöwasäki walittelewi
Wenäläisen wenehesä,

10. Karjalaisen karpasossa.

Iso rannalle lasoksen
Kujerrusta kuulemahan,
Walitusta vaatimahan.

"Hymä iso, rakas iso,

15. Lunasta minua täältä!"

"Millä mä sinun lunastan,
Kun ompe wäähä waroa?"

"Olipa sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,

20. Minun kaswin aikoinani,

Kolme fontua hyweä,
Pane yksi lumrahiksi
Henkeni behättimeksi."

"Empä raahi raukkaseni,

25. Empä tyttö parkaseni,

*) Wenäläisillä näissä lauluissa useinki ei ymmärretä Nyssä, vaan
Greikan uskon Karjalaisista.

- Panna kontua parašta;
 Ennen luowun neioštani
 Kun paraašta konnuštani,
 Rahen paljon pantuani,
 30. Enemmän luwattuani.”
 Wenäläinen wainolainen,
 Karjalainen kiertolainen
 Soutelewi, joutelewi,
 Nientä niemen kiertelewi
 35. Ympäri Näsen nientä,
 Rahen puolen Kangasnientä,
 Neitonen kiertelewi,
 Wyöwassti walittelewi
 Wenäläisen wenehesä,
 40. Karjalaisen karpasosša.
 Emo rannalle lasesfen
 Kujerrusta kuulemahan,
 Walitusta waatimahan.
 ”Hywä emo, armas emo,
 45. Lunasta minua täältä!”
 ”Millä mä sinun lunastan,
 Kun ompi wähä waroa?”
 ”Olipa sinulla ennen,
 Oli ennen aikoinani,
 50. Minun kaswin aikoinani,
 Kolme lehmeä hyweä;
 Pane yksi lunnahiksi,
 Henkeni hehättimeksi.”
 ”Empä raahi raukkaseni,
 55. Empä tyttö parkaseni,

- Panna lehmeä parasta;
Ennen luowun neioštani
Kun paraasta lehmästäni,
Kahan paljon pantuani,
60. Enemmän luwattuani.”
Wenäläinen wainolainen,
Karjalainen kiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen kiertelewi
65. Ympäri Yläsen nientä,
Kahen puolen Kangasnientä.
Keitonen kujertelewi,
Wyöwaski walittelewi,
Wenäläisen wenehesä,
70. Karjalaisen karpasossa.
Weikko rannalle lasoksen
Kujerrusta kuulemahan,
Walitusta waatimahan.
”Hywä weikko, kaimis weikko,
75. Lunasta minua täältä!”
”Millä mä sinun lunastan,
Kun ompi wähä waroa?”
”Olipä sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
80. Minun kaswinpäiwinäni,
Kolme ruunoa hyweä;
Pane yksi lunnahiksi.”
”Empä raahi raukkaseni,
Empä sisko parkaseni,
85. Panna ruunoa parasta;

- Ennen luowun siskoštani
Kun paraästä ruunästani,
Kahan paljon pantuani,
Enemmän luvattuani.”
90. Wenäläinen wainolainen,
Karjalainen tiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen fiertelewi
Ympäri Nläsen nientä,
95. Kahan puolen Kangasniestä.
Neitonen kujertelewi,
Wyöwäski walittelewi,
Wenäläisen wenehesä,
Karjalaisen karpasosša.
100. Sisko rannalle lasoksen
Kujerrusta kuulemahan,
Walitusta waatimahan.
”Hywä sisko, tännis sisko,
Lunasta minua täältä!”
105. ”Millä mä sinun lunastan,
Kun ömpi wähä waroa?”
”Olipa sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
Minun kaswinpäiwinäni,
110. Koline lammasta hyweä;
Pane yksi lunnahitsi.”
”Empä raahi raukkaseni,
Empä sisko parkaseni,
Panna lammasta parasta;
115. Ennen luowun siskoštani

Kun paraasta lampahasta,
Kahan paljon pantuani,
Enemmän luvattuani.”

Benäläinen wainolainen,

120. Karjalainen fiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen fiertelewi
Ympäri Mäsen nientä,
Kahen puolen Kangasnientä.

125. Neitonen fujertelewi,
Wyöwassti walittelewi
Benäläisen wenehessä,
Karjalaisen karpasossa.

Sulho rannalle laskeksen

130. Kujerrusta kuulemahan,
Walituosta vaatimahan.
”Hywä sulho, kaunis sulho,
Lunasta minua täältä!”

”Millä mä sinun lunastan,

135. Kun ompi wäähä waroa?”

”Olija sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
Minun kaswinpäiwinäni,
Kolme laiwoa hyweä;

140. Pane yksi lunnahiksi.”

”Jopa raahin raukkaseni,
Jopa neiti parkaseni,
Panna laiwanani parahani;
Ennen luowun laiwastani

145. Kun paraasta neioštani,

Saan ma vielä lainan toisen,
En saa toista morsianta.”

Sulho neitosen lunasti,
Neiti koston toivottawi;

150. Nyt mä koston toivottanen:

”Luoja koston kostakohon,
Isni isofet konnut
Tuli tuihi polttakohon,
Walkia häwittäköhön,

155. Elonaihana parasä.

Maammoni matikkalehmät
Kengillehen riutukohon,
Kapallehen kaatukohon,
Maitoaihana parasä.

160. Weljeni isofet ruunat

Waljahinsa waipukohon,
Läntihin läkähtyköhön,
Weentäaikana parasä.
Sistoni sinerwät uuhet

165. Wuonihinsa wuotukohon,

Kaotkoon karitsohinsa,
Willaaikana parasä.
Sulhon laiwat matkattukohon,
Tynnelläki, tuulelläki,

170. Myötäselläi, wastasellai,

Kun sulho minun lunasti.”

27. Lunastettava neiti.

(toisitt)

Neitonen, neitonen

Itkee ja huokaa

Merikoiran wenehesä,

Punaparran purtilossa.

5. Katso taatto matkaa.

Pitkin meren rantaa.

"Oi oi, oi oi, taattoseni,

Lunasta minua pois!"

"Millä sinun lunastan?"

10. "On hän sulla kolme' korjata lairav;

Paras paras panttiin

Minun pääni päästimäksi,

Itseni lunastimeksi."

"Eipä tyttö parka,

15. Ei sinun lunastimeksi,

Eikä pääsi päästimeksi;

Paras kauppa aika.

Ennen luovun tyttärestä

Ennentun parasta laivastani;

20. Tyttären minä toisen saan,

Waan en saane laivaa."

Neitonen, neitonen

Itkee ja huokaa

Merikoiran wenehesä,

25. Punaparran purtilossa.

Katso maammo matkaa

Pitkin meren rantaa.

- "Oi oi, oi oi, maammoseni,
Lunasta minua poies!"
30. "Millä sinun lunastan?"
"On han sulla kolme koriata lehmää;
Pare paras panttiin
Minun pääni päästimeksi,
Itseni lunastimeksi."
35. "Eipä tyttö parka,
Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
Paras lypsyaika.
Ennen luowun tyttärestä
40. Ennenkun paraasta lehmästani;
Tyttären minä toisen saan,
Waan en saane lehmää."
Neitonen, neitonen
Itsee ja huokaa
45. Werikoiran wenehesä,
Punaparran purtilossa.
Kaiso weikko maitaa
Pitkin meren rantaa.
"Oi oi, oi oi, weikkoseni,
Lunasta minua poies!"
50. "Millä sinun lunastan?"
"On han sulla kolme koriata miekkaa;
Pare paras panttin
Minun pääni päästimeksi,
55. Sisikosi lunastimeksi."
"Eipä sisko raukka,
Ei sinun lunastimeksi,

- Ei pääsi päästimeksi;
Paras sota aika.
60. Ennen luovun siskestani
Kun parahasta miehestani;
Sisaren minä toisen saan,
Waan en saane miekkaa.”
Neitonen, neitonen
65. Itkee ja huofaa
Berikoiran wenehesä,
Punaparran purtilossa.
Katsi sisko matkaa
Pitkin meren rantaa.
70. ”Di oi, oi oi, sisfoseni,
Lunasta minun pois!”
”Millä sinun lunastan?
”On han sulla kolme koriata pirtaa,
Pahe paras panttiin
75. Minun pääni päästimeksi,
Siskosi lunastimeksi.”
”Eipä sisko parka,
Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
80. Paras kuontaa aika.
Ennen luovun siskestani
Ennentun paraasta pirrastani;
Sisaren minä toisen saan,
Waan en saane pirtaa.”
85. Neitonen, neitonen
Itkee ja huofaa
Berikoiran wenehesä,

- Punaparran purtilossa.
Katso wäwy matkaa
90. Pitkin meren rantaa.
"Di oi, oi oi, wäwyseni,
Lunasta minui poies!"
"Millä sinun lunastan?"
"On han sulla kolme foriata jousta;
95. Pane paras panttiin
Minun pääni päästimeksi,
Katosi lunastimeksi."
"Eipä nato parka,
Ei sinun lunastimeksi,
110. Eikä pääsi päästimeksi;
Paras metsäaika.
Ennen luowun naostani
Ennenkun parasta jousestani;
Katosen minä toisen saan,
105. Waan en saane jousta."
Neitonen, neitonen
Itkee ja huokaa
Merifoiran wenehesä,
Punaparran purtilossa.
110. Katso minnä matkaa
Pitkin meren rantaa.
"Di oi, oi oi, minnäseni,
Lunasta minua poies!"
"Millä sinun lunastan?"
115. "On han sulla kolme foriata maljaa;
Pane paras panttiin

Minun pääni päästimeksi,
Natosi lunastimeksi.”

”Eipä nato parka,

120. Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
Paras juontaaika.

Ennen luovun naostani
Ennenkun paraasta maljastani;

125. Natosen minä toisen saan,
Waan en saane maljaa.”

Neitonen, neitonen

Itkee ja huokaa

Verikoiran weneheessä,

130. Punaparran purtilossa.

Katso sulho matkaa.

”Di oi, oi oi, sulhoseni,

Lunasta minua poies!”

”Millä sinun lunastan?”

135. ”On han sulla kolme koriata linnaa;

Pane paras panttiin.

Minun pääni päästimeksi,

Neitosi lunastimeksi.”

”Jopa neito parka,

140. Painen parahan linnan.

Sinun pääsi päästimeksi,

Neitoni lunastimeksi;

Ennen luovun linnastani

Kun paraasta neioistani;

145. Pinnan minä toisen saan

Waan en saane neittä.”

- Pani parahan linnan,
Lunasti neion pois.
Neito koston toivotti:
150. ”Tuoja koston tuokoon,
Laaton laiva lewetköön
Paras kauppa aika;
Maammon mahot häwitköön
Keski kesä aika;
155. Weljen miekka katkettohon
Paras sota aika;
Siskon pirta taittuhohon
Paras kuontaa aika;
Wäwyn jousi katkettohon
160. Paras metsä aika;
Minnan malja halettuhohon
Paras juontaa aika.
Sulhon linna hyöttyköhön
Parassa nälkävuonna.”

28. Neiti lepetissä.

- Istu neiti lepetissä,
Sekä istur, että itki,
Sormiansa murtelewi,
Katkowi kätösiänsä,
5. Katsoi ylös taimahalle,
Katsoi alas maarajoille;
Taimahalla päivä paisto,

Wene matko maarajoilla.
Laatto wenehen sisässä.

10. "Tules taatto ottamahan!"

Laatto noin sanoitsi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia;

Maammosi tulee jäleltä;

Maammon wenot wetrehemmät,

15. Maammon airot armahammat,
Maammon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,

Sekä istu, että itki,

Sormiansa murtelewi,

20. Katkowi kätösiänsä,

Katsoi ylös taiwahalle,

Katsoi alas maarajoille;

Taiwahalla päivä paisto,

Wene matko maarajoilla.

25. Maammo tuon wenon sisässä.

"Tules maammo ottamahan!"

Maammo noin sanoitsi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia,

Weljesi tulee jäleltä;

30. Weljen wenot wetrehemmät,

Weljen airot armahammat,

Weljen soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,

Sekä istu, että itki,

35. Sormiansa murtelewi,

Katkowi kätösiänsä,

Katsoi ylös taiwahalle,

Katsoi alas maarajoille;
Taiwahalla päivä paisto,
Wene matko maarajoilla.

40. "Se on weikoni wenonen;
Tules weikko ottamahan!"

Weikko noin sanoiksi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia,
Siskosi tulee jäleltä;

45. Siskon wenot wetrehemmät,
Siskon airot armahammat,
Siskon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,
Sekä istu, että itki,

50. Sormiansa murtelewi,
Katkowi kätösiänsä,

Katsoi ylös taiwahalle,
Katsoi alas maarajoille;
Taiwahalla päivä paisto,

55. Weno matko maarajoilla.

"Se on siskoni wenonen;
Tule sisko ottamahan!"

Sisko noin sanoiksi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia,

60. Sulhosi jäleltä souti;
Sulhon wenot wetrehemmät,
Sulhon airot armahammat,
Sulhon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,

65. Sekä istu, että itki,
Sormiansa murtelewi,

- Katkowi kätössiänsä,
Katsoi ylös taiwahalle,
Katsoi alas maarajoille;
70. Taiwahalla päivä paisto,
Wene matko maarajoilla.
"Se on sulhoni wenonen;
Tules sulho ottamahan!"
Sulho noin sanoiksi wirkki:
75. "Jopa tulen, jotta taian,
Sulhon wenot wetrehimmät,
Sulhon aivot armahimmat,
Sulhon istumet ihalat."
Sulho otti wenosehensa.
80. Neiti noin sanoiksi wirkki:
"Nenä poies lähteköhön,
Nenä taattoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
Laita poies lohetskohon,
85. Laita maammoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
Kaaret poies katketskohon,
Kaaret weikfoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
90. Pohja poies puotkohon,
Pohja siskoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen."

29. Kolmet kofiat.

- Neito kaivo kaivosasti,
Nen lyöttiä ylent;
Kaivo niemen kainalossa,
Simasen salon siivussa,
5. Lehon lemмен liepehellä;
Wiikon kaivo, kauas kuulu.
Kaivo tulet kofiat,
Nhet tuolta Tuuteristä,
Tviset pääty Väivölästä,
10. Kolmannet Kemijoelta.
Tuli Tuuterin kofia.
Neito wästen wästaeli:
"Emma tästä ennen joua
Kun kiven kuluksi jauhan,
15. Pieksän petkelen periksi,
Huhmaren suluksi surwon;
Entä lähe Tuuterihin:
Tuuteris' on miehet tuhmat,
Miehet tuhmat, naiset laiskat,
20. Tyttäret typerämielet."
Tuli Väivölän kofia.
Neito wästen wästaeli:
"Emma tästä ennen joua
Kun kiven kuluksi jauhan,
25. Pieksän petkelen periksi,
Huhmaren suluksi surwon;
Entä lähe Väivölähän:
Väivöläs' on pitkät päiwät,

- Päivät pitkät, yöt lyhyet,
30. Istaistumat ikävät.”
Tuli Kemijoin kosta.
Neito vasten vastaeli:
”Jo lähenki, jotta jouan,
Lähen mie Kemijoelle
35. Syömähän Kemien kaloja,
Kemin lohta keittämähän;
Hyw’ ompi Kemissä olla,
Kaunis Karjalan joella;
Siell’ on miehet mielelliset,
40. Tyttäret hywäntapaset;
Ei’ oo illoilla ikävä,
Ei apia aamuilla.”

30. Kullerwon sotaan lähtö.

- Kullerwo Kalewan poika
Tuop’ on suoriksen sotahan,
Suotta suoriksen sotahan,
Lahallansa tappelohon,
5. Vasten kieltoa ifonsa,
Emonsä sitäi enemmin.
Kullerwo Kalewan poika
Sanan wirkko, noin nimesi:
”Ei sure suku minua,
10. Eikä heimo hellittele,
Jos ma kuolisin tujalle,

Kiintuisin kotirikoille,
Iso ei pane pahaksi,
Eikä äiti äyhkäele,

15. Wett' ei wieri weikon silmä,
Ei kastu sisaren kaswo;
Waan tuota suku surewi,
Hellitteli heimoeni,
Saawani minun sotahan,

20. Lähtewäni tappelohon,
Sortuwan minun soassa,
Wainoteillä waipuwani."

Kullerwo Kalewan poika
Läksi soitellen sotahan,

25. Ilon lyöden muille maille.
Sanowi sanan isälle:

"Hywästi hywä isoni!

Itkettä sinä minua

Koskas kuulet kuolleheni,

30. Kansasta kaonneheni,
Sortuneheni suwusta?"

Noin isä sanoiksi wirkki:

"En minä sinua itke,

Jospa kuulen kuolleheksi:

35. Poika toinen tehtänehe,
Poika paljoa parempi
Nieä älykkähämpi."

Kullerwo Kalewan poika

Läksi soitellen sotahan,

40. Ilon lyöden muille maille;
Noin se wirkki weikollensa:

- ”Jää hyvästi weikkoseni!
Sittekö sinä minua,
Koskas kuulet kuolleheni,
45. Kansasta kaonneheni,
Sortuneheni surusta?”
Noin weikko sanoiksi wirkki:
”En itke minä sinua,
Jospa kuulen kuolleheksi:
50. Weli toinen saatanehe,
Weli paljoa parempi,
Laalaria taitawampi.
Kullerwo Kalewan poika
Läksi soitellen sotahan,
55. Ilon lyden muille maille;
Noin se sisikolle sanowi:
”Hyvästi sisarueni!
Sittekö sinä minua,
Koskas kuulet kuolleheni,
60. Kansasta kaonneheni,
Sortuneheni surusta?
Noin sisar sanoiksi wirkki:
”En itke minä sinua,
Jospa kuulen kuolleheksi:
65. Weli toinen saatanehe,
Weli paljoa parempi,
Korttelia forkiampi.”
Kullerwo Kalewan poika
Läksi soitellen sotahan,
70. Ilon lyden muille maille;
Noin se wirkki naisellensa:

- ”Jää hyvästi naiskuluni!
Tietkö minua nainen,
Kun mun kuulet kuolleheni,
75. Meren jälle jääneheni,
Kimpihin repistyneeni,
Kellistynehen keolle?”
Noin nainen sanoiksi wirkki:
”En itte minä sinua;
80. Suottapa lähet sotahan,
Lahallasi tappelohon;
Kun sun kuulen kuolleheksi,
Wäestä wähenneheksi,
Tstume ilokiwelle,
85. Paulupaaelle langetame,
Wiskon wirsuni likahan,
Panen uuet ummiskengät,
Panen kaulan kaunihiksi,
Kinnan riskiksi rakennan,
90. Menen neitosten tupahan,
Morsianten mynsterihin,
Tuossa yön hurinkuria,
Heitän heian teiakkoa,
Saan siitä paremman miehen,
95. Urohon älykkähämmän.”
Kullerwo Kalewan poika
Pässi soitellen sotahan,
Elon yön muille maille.
Sanowi sanan emolle:
100. ”Mitiseni, armaiseni,
Minun kaunis kantajani,

- Armas maion antajani,
Ihana imettäjäni!
Itkettä sinä minua,
105. Koskas kuulet kuolleheksi,
Kansasta kaonneheksi,
Sortuneheksi surusta?"
Noin emo sanoiksi wirkki:
"Etkö tunnen äitin ääntä,
110. Äitin ääntä, äitin syäntä?
Itkenpä minä sinua,
Kun sun kuulen kuolleheksi,
Wäestä wähenneheksi,
Sortuneheksi surusta;
115. Itken saavit, itken saunat,
Itken salvoimet saloa,
Rujat itken kuurullani,
Päävät lankamäisilläni,
Itken lumet, iljeneksi,
120. Iljenet suliksi maiksi,
Sulat maat wihottawiksi."
Kullerwo Kalewan poika
Pätki suorien sotahan,
Pisti pillit pussihinsa,
125. Soitti suolla mennessänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.
Saatihin sana jälestä:
"Laattosi kotona kuoli."
130. Kullerwo Kalewan poika
Sanan wirkko, noin nimesi:

"Josp' on kuoli taattoseni,
Jouti kuolla taattoseni,
Söi mün syötetyt sikani

135. Joi mun juomatynnyrini."

Kullerwo Kalewan poika
Läpsi suorien sotahan,
Pisti pillit pussihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,

140. Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:

"Weikko si kotona kuoli."

Kullerwo Kalewan poika

145. Sanan wirkko, noin nimesi:

"Josp' on kuoli weikkoseni,
Jouti kuolla weikkoseni,
Wei mun wiertohalmeheni,
Katto kaskikasfarani."

150. Kullerwo Kalewan poika

Läpsi suorien sotahan,
Pisti pillit pussihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,

155. Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:

"Sisko si kotona kuoli."

Kullerwo Kalewan poika

Sanan wirkka, noin nimesi:

160.. "Josp' on kuoli siskoseni,
Jouti kuolla siskoseni,

Puotti puurofattilani,
Raotti kaffaraweroni.”

Kullerwo Kalewan poika

165. Läksi suorien sotahan,
Pisti pillit pussihinsa,
Soitti suolla menneššänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.

170. Saatihin sana jälestä:

”Naisesi kotona kuoli.”

Kullerwo Kalewan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Josy’ on kuoli nainen multa,

175. Souti kuolla nainen multa,
Wei mun werkawaatteheni,
Silkkisukkani menetti.”

Kullerwo Kalewan poika

Läksi suorien sotahan,

180. Pisti pillit pussihinsa,

Soitti suolla menneššänsä,

Kullerwoitsi kankahalla,

Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:

185. ”Maammosi kotona kuoli.”

Kullerwo Kalewan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Josy’ on kuoli maammoseni,

Souti kuolla maammoseni,

190. Suremastansa minua,

Jän päivät itsemästä;

Kuollut maahan pantakohon,
Kalmahan katettakohon,
Sia on maassa kuollehella,
195. Kalmassa katonehella.”

31. Neien hanhi.

- Läskin tiejä telkkimähän,
Marras maata malkkimahan,
Kolme koira jälessä:
Yksi Liikki, toinen Läykki,
5. Kolmansi Puritsa koira.
Telkin teitä, malkin maita,
Astelin ahoja myöten,
Hopiaisia saloja,
Kultassa kuuskoita,
10. Tuli oja vastahani,
Diasella mättähäinen,
Mättähäisellä kotanen,
Ohjokset koan owella,
Länget läävän räystähällä;
15. Kolkkasin koan orea,
Kämäntin räystäspuuta,
Impi itkien pihalle.
”Mitä’ itket impi raukka?”
”Tuota itken impi raukka,
20. Koiras minun purewi,
Harwahammas haukkoawi.”

- "Tule minun turvihini,
Istu alle warjohini;
Ei sinua koira pure —
25. Syytis! pois! häpeä koira!"
"Mitä itket nuori neiti?"
"Tuota itken nuori neiti,
Wiety on wieno weiofeni
Sotilaisen pääsotihin,
30. Linnalaisen tappeloihin,
Wiety Wienahan sotahan,
Meren taaksi tappelohon;
Ei tule kotihin sieltä,
Ei tule sinä ifänä;
35. Ennen tulisi Tuonelasta,
Manalasta matkoaisi."
"Ei itke nuori neiti,
Jo tulewi weiofesi,
Jo tulewi Tuonelasta,
40. Manalasta matkoawi,
Alta linnan airot wälkky,
Päältä linnan pää näkywi."
"Mitä minulle weio tuopi,
Kuta tuopi kostintsoiksi?"
45. "Tuopi rinnan ristilöitä,
Tuopi forwan koltuskoita,
Tuopi sormen formuksia,
Tuopi käen kintahia,
Tuopi kannan kaplukoita,
50. Salan alla jarkajia."

”Mitäpä minä weiolleni?”

- Ei mitään minusta liene;
Tefisinkö piikkopaian,
Eli paian kostopaian?
55. Ei oo hyvä piikkopaita,
Eikä paita kostopaita;
Sepä hierowi hipiitä,
Kaimelewi kainaloita,
Kutkuttaa kumetlihoja.
60. Laitan paian palttinaisen,
EliFF aito aiwinaisen;
Hyw' on paita palttinainen,
Hyvä aito aiwinainen;
Se ei hierele hipiitä,
65. Eikä kaiwa kainaloita,
Kutkuta kumetlihoja;
Laain puskute kapuset,
Sholliwin lieskingistä,
Shhattoman, helmattoman,
70. Raha kaulusta wajohon?
So tuli kotihin weio;
Toipa hanhen kostintsoiksi,
Kultoa kumun nenässä,
Kaikki warpahat was'esta;
75. Toipa uuet ummeskengät,
Saksan saappahat sataset,
Kannat alla jarrskajawi,
Jalan alla jarrskajawi;
Toipa rinnan ristiloita,
80. Toipa korwan kostuskoita,

- Toipa sormen sormuksia,
Toipa käen kintahia.
Minä ristit rintahani,
Koltuskaiset korvihini,
85. Sormuksiset sormihini,
Käteheni kintahaiset.
"Minne minä kentyeni,
Kunne saappahat sataiset?"
"Panen kengät jalkahani,
90. Siltapalkit kattenneni,
Kattetkohon jos kahesti,
Niinkö oisi hoikat hongat,
Sekä pehmiät petäjät,
Ettei kengä kengän kää,
95. Kengän kaman karstutella."
"Panin kengät jalkahani."
"Kunne panen hanhueni,
Piitän lempilintuseni?
Panisin läävän räystähälle;
100. Läävän lemu lengannehe."
"Kunne panen hanhoseni,
Piitän lempilintuseni?
Panisin saunan räystähälle;
Saunan sawu juuttanehe."
105. "Kunne panen hanhoseni,
Piitän lempilintuseni?
Panisin riihen räystähälle;
Ulkokylmä kylmännehe."
"Kunne panen hanhoseni,
110. Piitän lempilintuseni?"

- Panisin pirtin räystäähälle;
Lämminkö läkähtänehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?”
115. Panisin aitan orren päähän;
Orteni alentanehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?
Panisin otapurnohoni;
120. Otrani oastanehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?
Panisin kakrapurnohoni;
Kakrani kakistanehe.”
125. ”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?
Panisin ruispurnohoni;
Rufihini rutjannehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
130. Eiitän lempilintuseni?
Panisin willawakkahani;
Willani wanuttanehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?”
135. Panisin wärttinän nenähän;
Wärttinäni wäännellehe.”
”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?
Panisin hiwustuffahani;
140. Luffani tuhertanehe.”

- "Kunne panen hanhoseni,
Eitän lempilintuseni?
Panisin aian seipähäsen;
Kylän koira haukkunehe."
145. "Kunne panen hanhoseni,
Eitän lempilintuseni?
Panisin westikivelle;
Meren kotto koproaïï."
- "Kunne panin hanhoseni,
150. Eitän lempilintuseni?
Tuonne panin hanhoseni,
Eitin lempilintuseni,
Panin läärwän räystähälle.
Panin kufon^hkuulemahan,
155. Mustan koiran muistamahan;
Eipä kutto kuulekana,
Musta koira muistakana.
Eo päiwänä muutamana,
Huomenna monikkahana,
160. Näwin itse katsomahan,
Eo oli mennyt hanhoseni,
Mennyt mielilintuseni.
Eäksin tuota etsimähän,
Kaonnutta katsomahan.
165. Wastahan halonwetäjä.
"Ei weikko halonwetäjä!
Oletko nähnyt hanhoistani,
Nähnyt mielilintustani?
Kunne on mennyt hanhoseni,
170. Minne mielilintuseni?"

- "Mi on merkki hanhosfasi,
Merkki mielilinnussasi?"
"Se on merkki hanhosfani,
Merkki mielilinnussani:
175. Kupu kullin kirjotettu
Warpahat was'en walettu."
"En ole nähnyt hanhoistasi,
Nähnyt mielilintuasi."
Kuulupa kumu kujalta,
180. Jymy tarhalta jytäsi;
Käy kasakka katsomahan,
Mitä se kumu kutisi,
Mitä se jymy jytisi:
Drihitto oteltanehe,
185. Suuren tallin lattialla,
Wai härät kisattanehe,
Uuen lääwän lattialla?
Ei oriit tapella'kana
Suuren tallin lattialla,
190. Eikä härkäset kisata
Uuen lääwän lattialla:
Kati kangasta kutowi,
Jympi pirtoa piteli,
Närellä punasen pilwen,
195. Laimon kaaren kannikalla.
Siell' on hanhut käämimässä,
Ka'in kankahan kuetta;
Niin sen suihki suffulainen,
Niin sen käänty kääjin waajin,
200. Niin sen pirta pirkueli,

Kun on kuusessa orawa,
Petäjässä pieni kynsi,
Kärppänen kiwen kolossa.

32. Kestin lahja.

Ummikkainen neito nuori
Jstu Turun sillan päässä,
Kaitssi kaupungin kanoja,
Neuo Turun neitoja.

5. Nouse pilvi luotehelta,
Toinen lännestä läheni.
Joka nousi luotehelta,
Se tulepi neitihaaaksi;
Joka lännestä läheni,

10. Se tulepi festihaaaksi.

Emma kiitä festihahta:

Jo mun kerran festi petti,
Houkutteli huoran poika,
Söi mun syötetyt sikani,

15. Söi mun joulutyynyryini,
Jätti pienen pellapaian.

Minun pieni pellapaita
Lahto verkkaista hametta;
Minun verkkanen hameeni

20. Lahto wyötä kullatuista;
Minun wyöni kullatuinen
Lahto raskaita rahoja;

- Minun raskahat rahani
Tahto nuorta kauppamiestä;
23. Minun nuori kauppamiehen
Tahto mennä muille maille,
Muille maille wierahille;
Kanto hahtehen kalunsa.
Tuli tauli tuolta maalta,
30. Puhu purjehen siahan.
Itse istu laskemahan,
Sano kerran mennessänsä:
”Kiesuksen jätän siahan,
Hyvän Maarian majahan;
35. Hyw’ on toiste tullakseni,
Parempi palatakseni,
Ennen tehville teloilte,
Mlotuille anturoille.”
”Kenenkä telat tekemät,
40. Kenen anturat alomat?”
”Kiesuksen telat tekemät,
”Maarian anturat alomat.

Toisella tavalla laulettiin
Kestin lahjassa:

- ° ° ° ° ° ° ° ° ° °
30. Puhu purjehen siahan,
Kanto hahteen kalunsa.
Hikois hirwi juostessansa,
Joi hirwi janottuansa,
Heränteestä lähtehestä;
35. Sihen kuolansa walutti,
Sihen karwansa karisti,

Sihen heitti haimenensa;
Sihen kaswo tuomo kaunis,
Karkasi kataja kaunis,

40. Tuomohon hywä hetelmä,
Katajahan kaunis marja.
Joka siitä ofsan otti,
Se otti ikäsen onnen;
45. Joka siitä lehen leikkas,
Se leikkas ikäsen lemmen.

"Kiesuksen jätän siaani, j. n. e.

Ne wälisanat, jotta näin olemma itse wir-
restä erottaneet, nähtävästi eiwät siihen kuu-
lu'kaan.

33. Wähätöiwottu sulho.

Isstu neiti niemen päässä,
Wyötä kullaiista tutowi,
Hopiaista huolittawi,
Kuuli sirkkan sirtottawan,

5. Linnun laulawan lehdessä.

"Mitä sirkka sirtottelet,

Kuta laulat pieni lintu?"

"Sitä sirkka sirtottelen,

Sitä laulawan pieni lintu:

10. Kuulu huuhunta kylältä."

"Kempä se kylällä huuhu

Toiwoisinko taatokseni?

Kun tulisi taatokseni,

- Kullasta tuwan kutoisin,
15. Kultaiseinät seisottaisin,
Kultalattiat latoisin,
Kultapatsahat panisin.
Ottaisin ison orosen,
Kultasilla suitsosilla,
20. Päätillä hopeisilla,
Weisin tuon ison orosin,
Tallihin tasalakehen,
Paksumpahan partahasen,
Suurimmahan renkahasen,
25. Silkkikattehen sitoisin,
Verkaloimen laitteleisin,
Kaurat kantaisin etehen,
Keiwänkannan kanteleisin,
Simaleiwän syötäväksi,
30. Olut putsin juotavaksi;
Kaatisin kylän utusen,
Hienosilla halkosilla,
Pienillä pilostehilla,
Suuren korvon wettä säisin,
35. Heräsestä hettehestä,
Sulkuwastan hanteleisin.
Kylwes taatto kylläseksi,
Walelete wakkiaksi!”
Istu neiti niemen päässä,
40. Wyötä kullaista kutowi,
Hopiaista huolitawoi:
Kuuli sirtan sirtottawan,
Linnun laulawan lehösä.

- "Mitä sirkka sirkottelet,
45. Kunta laulat pieni lintu?"
"Sitä sirkka sirkottelen,
Sitä laulan pieni lintu:
Kuulu huuhunta kylältä."
"Kenpä se kylällä huuhu —
50. Toivoisinko weikkoseni,
Kun tulisi weikkoseni,
Waskesta tuwan tekisin,
Waskeiseinät seisottaisin,
Waskilattiat latoisin,
55. Waskipatsahat panisin.
Ottaisin weikon orosen,
Sulkkusilla sutkosilla,
Waskeilla päitsösillä,
Weisin weikkoni orosen,
60. Tallihin tasalakehen,
Paksumpahan partahasen,
Suurimmahan renkahasen,
Silkkikattehen sitoisin,
Berkaloimen laitteleisin,
65. Kaurat kantaisin etehen,
Leiwänkannan lemmättäisin,
Simaleiwän syötäväksi,
Dlutputsin juotavaksi;
Laatisin kylän utusen,
70. Hienosilla halkosilla,
Pienillä pilostehilla,
Suuren kormon wettä saisin,
Herasesta hetteheestä,

- Sulkuvaistan hauteleisin,
75. Kylwes weikko kylläseksi
Walelete malkiaksi!"
Istu neiti niemen päässä,
Wyötä kullaista kutowi,
Hopiaista huolittawi,
80. Kuuli sirkain sirkottawan,
Linnun laulawan lehossa.
"Mitä sirkka sirkottelet,
Kuta laulat pieni lintu?"
"Sitä sirkka sirkottelen,
85. Sitä laulan pieni lintu;
Kuulu huuhunta kylältä."
"Kenpä se kylällä huuhu?
Loiwoisunpa sulhoiseksi,
Luvan varmoista watoisiin,
90. Lahoseinät seisottaisin,
Olkilattiat latoisiin,
Pajupatsahat panisiin;
Ottaisın sulhon orosen,
Rahkasilla suitsosilla,
95. Witfasilla päitsosilla,
Sillan korwahan sitoisiin,
Selkähän lifasen loinen,
Kokosman katteheksi,
Pian sawen syötäväksi,
100. Terwaputsin juotawaksi;
Terwas kylän lämmitätisiin
Terwasilla halkosilla,
Pienen korwon wettä toisiin,

Pikavaстан hauteleisin.

105. Kylvös sulho kylläseksi,
Walelete walfiaksi!"
Itse poies ennättäisin,
Uksen umpehen jälessä,
Toisfa päänä katsomahan,
110. Koivunen korento käässä.

34. Katri neito.

- Katri kunnis, neito nuori,
Nousi aivan aikasehen,
Teki wiissi willa wyötä,
Kaheksan kapalowyötä,
5. Ennen päivän nousemistä,
Auringon ylenemistä.
Meni kuuta katsomahan,
Ilmoa ihoamahan,
Kuuli Kuuttaren kutovan,
10. Päiwättären fetreämän;
Sitte luoksi luottelihen,
Kitelte lähentelihen,
Käwi kuun keheä myöten,
Päiwän päärmettä waelssi,
15. "Anna Kuntar kultiasi,
Päiwätär hopehiasi!"
Unto Kuutar kultiansa,
Päiwätär hopehiansa,

- Katoi kullat kullmillensa,
20. Päällensä hyvät hopyat,
Kultana kunnottamahan,
Hopiana hohtamahan.
Käski suolle soittuillessa,
Kätäkölle lätkyillensä;
25. Oli suo olutta täynnä,
Kätäkö läpensä mettä.
Joip' on kammun, joip' on kassi,
Kohta kolmannen sipasi
Kukku nurmelle hywälle,
30. Kaatu maalle kaltisalle.
Kisukosta rietta kasso,
Konnan poika koirikosta,
Otti kullat kullmiltansa,
Päältänsä hyvät hopyat,
35. Katri itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle.
Emo aitan portahalta:
"Ei itke piikaseni,
Ota aittojen awaimet,
40. Ukase isosi arkku,
Lukko luinen luikahuta,
Pane paita palttinainen,
Weä werkanen hamehut,
Wyöhyt kullan kirjaeltu!
45. Siitä kaswat kunnihiksi,
Ylenet ylen ehoksi,
Usut kulkana kujoilla,
Marjana isosi mailla."

35. Saaren neito.

- Tuo soria Saaren neito,
Saaren neito, Saaren kuffa,
Läksi piennä paimenehen,
Kassa lammasten ajohon,
5. Ison polwen forkunaisa,
Emon wärttinän pituisa.
Pani kullat kulmillensa,
Sinilangat silmillensä,
Päähänsä hopialangat,
10. Waskilangat warrellensa,
Istu maahan mättähälle,
Waipu warwikkosalolle.
Waras katso warwikošta,
Mies wihanen wirwikošta;
15. Tuli waras warwikošta,
Mies wihanen wirwikošta.
Dtti kullat kulmiltansa,
Sinilangat silmiltänsä,
Päästänsä hopialangat,
20. Waskilangat warreltansa.
Neiti parka itkemähän,
Waiwanen walittamahan,
Meni itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle.
25. Iso katso iffunasta,
Emo aitan rappusilta:
"Mitä itket piitueni,

Nuori neitonen nurajat?"

"Sitä itken maammoseni,

30. Sitä taattoni nurajan,
Luli waras warwifosta
Mies wihanen wirwifosta,
Otti kullat kulmiltani,
Sinilangat silmiltäni,

35. Päästäni hopialangat,
Wasfilangat warrelltani."

"Ele itke piikueni!

Mene aittahan mäellä,
Siell' on firštu firštun päällä,

40. Arktu arktulle yletty,
Aukase parahin arktu,
Kimmahuta kirjakansi,
Ota kuuksi kulta wyötä,
Seitsemäi. sinihamoista,

45. Sio silkit silmillesi,
Katsa kullat kulmillesi,
Pane päällesi parasta,
Kaunehinta kaulallesi,
Ripeintä rinnoillesi,

50. Walkeinta warrellesi;
Tulet aitasta tuxahan,
Sukufuntasi suloksi,
Heimokunnan hempiäksi,
Menet firkkohon kufaksi;

55. Nuo sulho sua kysywät:
"Kenen kuffa, kenen neito,
Kenen morsian mokoma?"

”Saaren lutka, Saaren neito,
Saaren morsian mokoma.”

60. ”Voi, jos mie mokoman saisin,
Mie tuota hywin pitäisin,
Sylisäni syötteleisin,
Räsiäsäni käntteleisin!
Voi, jos mie mokoman saisin,
65. Kun se käwi, kanta wälkky,
Kun se seisoi, seinät paisto,
Kun se istui, maa ilotfi!”

36. Meren kylpijä.

- Uuni tyttö, aino neiti
Läski rannalle pesohon,
Käwi merehen kylpemähän,
Jo oli meri kylwettynä;
5. Meni toiselle merelle,
Seki oli wielä kylwettynä;
Meni kohta kolmannelle,
Siit' oli puoli kylwettynä,
Toinen puoli kylpemättä.
10. Uuni tyttö, aino neiti
Puki päältä waattehensa,
Heitti paitansa pajuille,
Hamehensa haarukalle,
Sukkansa sulille maille,
15. Kenkänsä weskivelle,

Wyönsä wyöteli wesoille,
Pintelinsä pientarelle,
Helmet hiekkarantafelle,
Sormikkaat somerikolle.

20. Luli hanki hangotellen,
Lohen poika longotellen,
Se otti pajuilta paian,
Haaruffaiselta hamosen,
Sukkaset sulilta mailta,

25. Kentäset weskiveltä,
Dtti wyöhyen wesoilta,
Pintelisen pientarelta,
Helmet hiekkarantafelta,
Sormikkaat somerikolta.

30. Anni itkien kotihin,
Kaitotellen kartanolle.
Pääty emo kuulemahan.
"Ei itke piikäseni!

Ota aittani awaimet,
35. Mene aittahan mäelle,
Siell' on firštu firštun päällä,
Arkku arkulle yletty,
Pue päällesi parasta,
Walkeinta warrellesi,

40. Paita saksan palttinainen,
Hame werkanen wetäse,
Sukat sulkkuset koriai,
Kautokengät kaunokaiset,
Wyöhyt kullan firjoteltu,

45. Punalanka pintelinen,

- Helewimmät helme'nauhat,
Soreimmat sormikkaiset;
Kulet kuffana kujilla,
Waapukkaisena waellat,
30. Ohompana entistäsi,
Parempana muinaistasi!"

37. Helka paimenessa.

- Kalevalan kaunis neiti
Helka neiti hempiätär,
Läksi piennä paimenehen,
Lassa karjan kaitsentahan;
5. Njo lehmänsä leholle,
Wasikkansa warwikolle;
Loi surma susia paljo,
Pempo karhuja lähetti,
Söivät lehmänsä leholta,
10. Wasikkaiset warwikolta.
Kalevalan kaunis neiti,
Helka neiti hempiätär,
Läksi itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle;
15. Iso kysy ikkunasta,
Emo aittansa rapuilta:
"Mitä itket piikäseni,
Nuorempaiseni nurajat?"

”Sitä itken äitiseni:

20. Olin lehmien ajossa,
Njon lehmäni leholle,
Wasikkani warwikolle;
Loi surma susia pakjo,
Lempo karhuja kuletti

25. Söivät lehmäni leholta,
Wasikkani warwikolta.”

Tuon emo sanoiksi wirkki:

”Ele itke piikaseni,
Jos surma susia työnti,

30. Lempo karhuja kuletti,
Söivät lehmäsi leholta,
Wasikkasi warwikolta!

Nästen itke piikaseni,
Kun tulewi toisen kerran

35. Suet suurille pihoille,
Karhut näille kartanoille,
Syöwät suureni sukuni,
Ottawat oman wereni,
Suet sulhoina tulewat,

40. Karhut kihlan kantajoina.”

38. Meren kosiat.

Meitonen turulla istu,
Lurun kosken kormasella,
Kirjamaisella kivellä,

Kaunihilla kalliolla.

5. Kesän istu, toisen itki,
Vuotti miestä mielehistä,
Sulhoa sulosanaistan,
Miestä mielen myötähistä.
Rautamies merestä nousi,
10. Rauta suuna, rauta päänä,
Rauta kuffaro käessä,
Rauta kihlat kuffarossa.
"Tules mulle neiti raukka
Rautamiehen puolisoiksi!"
15. "Emp' on tule, enkä huoli,
Ei oo suotu, eikä luotu,
Eikä koissa kasvatettu,
Rautamiehen puolisoiksi."
Sep' on mies meni merehen.
20. Neitonen turulla istu,
Turun koston korvasella,
Kirjawaifella tiwellä,
Kaunihilla kalliolla.
Kesän istu, toisen itki,
25. Vuotti miestä mielehistä,
Sulkoa sulosanaista,
Miestä mielen myötähistä.
Tinamies merestä nousi,
Tina suuna, tina päänä,
30. Tina kuffaro käessä,
Tina kihlat kuffarossa.
"Tules mulle neiti raukka
Tinamiehen puolisoiksi!"

- "Emp' on tufe, enkä huoli,
35. Ei oo suotu, eikä luotu,
Eikä koisfa kaswateltu,
Einamiehen puolisoiksi."
Sey' on mies meni merehen.
Neitonen turulla istu,
40. Turun kosken kormasella,
Kirjawaißella kiuella,
Kaunihilla kalliolla.
Kefän istu, toisen itki,
Wuotti miestä mielehistä,
45. Sulhoa sulosanaista,
Miestä mielen myötähistä.
Waskimies merestä nousi,
Waski suuna, waski päänä,
Waski kuffaro käessä,
50. Waski kihlat kuffarossa.
"Tules mulle neiti raukka
Waskimiehen puolisoiksi!"
"Emp' on tufe, enkä huoli,
Ei oo suotu, eikä luotu,
55. Eikä koisfa kaswateltu
Waskimiehen puolisoiksi."
Sey' on mies meni merehen.
Neitonen turulla istu,
Turun kosken kormasella,
60. Kirjawaißella kiuella,
Kaunihilla kalliolla.
Kefän istu, toisen itki,
Wuotti miestä mielehistä,

- Sulhoa sulosanaista,
65. Miestä mielen myötähistä.
Kultamies merestä nousi,
Kulta suuna, kulta päässä,
Kulta kuffaro käessä,
Kulta kihlat kuffarossa.
70. "Tules mulle neiti raukka
Kultamiehen puolisoiksi!"
"Emp' on tule, enkä huoli,
Ei oo suotu, eikä luotu,
Eikä koissa kasvateltu
75. Kultamiehen puolisoiksi!"
"Sep' on mies meni merehen.
Neitonen turulla istu,
Turun koston kormasella,
Kirjawaifella kiwellä,
80. Raunihilla kalliolla.
Kefän istu, toisen itki,
Vuotti miestä mielehistä,
Sulhoa sulosanaista,
Miestä mielen myötähistä.
85. Leipämies merestä nousi,
Leipä suuna, leipä päässä,
Leipä kuffaro käessä,
Leipä kihlat kuffarossa.
"Tules mulle neiti raukka
90. Leipämiehen puolisoiksi!"
"Tulensa mitä sinulle,
Sep' on suotu, jotta luotu,

Totta toisfa kaswateltu,
Leipämiehen puolisoiksi."

39. Aholla itkiä.

Simmikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaifella tiwellä,
Paištawalla paaterella.

5. Kyselimmä, lauselimmä:

"Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken sua pahoin pitäwi,
Laattoko pahoin pitäwi?"

10. "Laattoni hywin pitäwi."

Simmikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaifella tiwellä,
Paištawalla paaterella.

15. Kyselimmä, lauselimmä:

"Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken sua pahoin pitäwi,
Maammoko pahoin pitäwi?"

20. Maammoni hywin pitäwi."

Simmikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaifella tiwellä,
Paištawalla paaterella.

25. Kyselimmä, lauselimma:
"Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken sua pahoin pitäwi;
Welikö pahoin pitäwi?"
30. "Weljeni hywin pitäwi."
Immikkö aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaißella tiwellä,
Paißtawalla paaterella.
35. Kyselimmä, lauselimma:
"Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken sua pahoin pitäwi,
Sisikö pahoin pitäwi?"
40. "Sisiköni hywin pitäwi."
Immikkö aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaißella tiwellä,
Paißtawalla paaterella.
45. Kyselimmä, lauselimma:
"Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken sua pahoin pitäwi,
Sulhokö pahoin pitäwi?"
50. "Sulhoni hywin pitäwi,
Eilen kihlo, eilen kuoli,
Eilen kaiteti katosi,
Äsken luotu maa, majana,
Muusta multa kättehenä."

40. Pahasulhollinen.

Morsian mäellä itki,
Besitiellä wierretteli,
Kaiwotiellä kaiserteli.
Pääty iso kulemahan.

5. "Mitä itket piikaseni,
Nuorempaiseni nurajat,
Appiko pahoin pitäwi."

"Niin appi hywin pitäwi
Kun ennen emo kotona."

10. Morsian mäellä itki,
Besitiellä wierretteli,
Kaiwotiellä kaiserteli.
Pääty emo kulemahan.

"Mitä itket piikaseni,

15. Nuorempaiseni nurajat,
Anoppiko pahoin pitäwi?"

"Niin anoppi hywin pitäwi
Kun ennen emo kotona."

Morsian mäellä itki,

20. Besitiellä wierretteli,
Kaiwotiellä kaiserteli.
Pääty weikko kulemahan.

"Mitä itket siskoseni,

25. Kyttykö pahoin pitäwi?"

"Niin kytty hywin pitäwi
Kun ennen meli kotona."

- Morsian mäellä itki,
Wesitiellä wiereteli,
30. Kaiwotiellä kaikerteli.
Pääty sisko kuulemahan.
"Mitä itket siskoseni,
Nuorempaiseni nurajat,
Katoko pahoin pitäwi?"
35. "Niin nato hywin pitäwi
Kun ennen sisar kotona."
Morsian mäellä itki,
Wesitiellä wiereteli,
Kaiwotiellä kaikerteli.
40. Pääty setä kuulemahan.
"Mitä itket welsjen tyttö
Nuorempaiseni nurajat,
Sulhoko pahoin pitäwi?"
"Se se koira, koira onki,
45. Sepä wasta koiran koira!
Soisin mie mokoman sulhon,
Wuoen tornissa toruwan,
Hirsipuussa hirnakoiwan!
Soisin orressa olewan!
50. Kun näkisin poltettawan,
Tulta alla kiirettäisin;
Kun näkisin leikattawan,
Päätä pölkylle panisin;
Kun näkisin hirtettävän,
55. Hirsinuorasta wetäisin.
Selin söi, selin makasi,
Selin kaikki työt tekewi;

- Oiti yöksi mierehensä,
Unto tyllä hynnyswaritta,
60. Kättä wiljalta wihaista,
Kopra happia harasi,
Käsi tuiski tuffiani.”

41. Sairastaja neiti.

- Wiron neiti sairasteli,
Sano sairastellesfansa:
”Kun ma kuolen kuulu piika,
Kiutunen tytär rikaspa,
5. Työ tietää hynwain miesten,
Kahan alku aitallisten;
Wiekeä minua maata,
Tupatkate tuutumahan,
Taaton tanhuan ta'aksi!
10. Waan elkäte wiekö'känä!
Eipä saane neito maata,
Piika pikkähän lewätä,
Ison ruoskan roiskehelta,
Kapinalta karjan kynnen;
15. Iso nousewi warahin
Dritta opettamahan.”
Wiron neiti sairasteli,
Sano sairastellesfansa:
”Kun ma kuolen kuulu piika,
20. Kiutunen tytär rikaspa,

- Työ tietää hyvän miesten,
Rahan alku aitallisten;
Wiekeä minua maata,
Lupattate tuutumahan,
25. Weikon wenowalkamehen!
Waan elkäte wiekökänä!
Siell' ei saane neito maata,
Piika pitkähän lewätä,
Sinne saapi Saksan laivat,
30. Terwarimmat teutoawat.”
Wiron neiti sairasteli,
Sano sairastellesansa:
”Kun ma kuolen kuulu piika
Kiutunen tytär rikaspa,
35. Työ tietää hyvän miesten,
Rahan alku aitallisten;
Wiekeä minua maata,
Lupattate tuutumahan,
Emon kellarin etehen!
40. Waan elkäte wiekökänä!
Siin' ei saane neito maata,
Piika pitkähän lewätä;
Emo nousewi warahin
Hulikoita huhtomahan,
45. Kirnua kolistamahan.”
Wiron neiti sairasteli,
Sano sairastellesansa:
”Kun ma kuolen kuulu piika,
Kiutunen tytär rikaspa,
50. Työ tietää hyvän miesten,

- Rahan alku aitallisten;
Wiekeä minua maata,
Lupatekate tuutumahan,
Siskon pesson pientarelle!
55. Waan elkäte wiekötänä!
Siell' ei saane neito maata,
Piika pitkähän lewätä,
Siskon wärttinän helyiltä,
Sekä pirran piukkehelta;
60. Sisko nousewi warahin,
Mottawi aikasehen
Wärttinöitä wäännätellä,
Piukahella pirtojansa.”
- Wiron neiti sairasteli,
65. Sano sairastellesansa:
”Kun ma kuolen kuulu piika,
Kiutunen tytär rikaspa,
Työ tietää hywäin miesten,
Rahan alku aitallisten;
70. Wiekeä minua maata,
Lupatekate tuutumahan,
Kirjon kirjatur siwun,
Satalauan laitehesen,
Wierehen wihannan wiian,
75. Lihawahän luumäkehän!
Siellä saapi neito maata,
Piika pitkähän lewätä;
Siell' on äitä äänetöntä,
Paljo pakkua wäkeä,

80. Pihawassä luumäessä,
Kirjon kirjatum siwussa.”

42. Marjatiellä kaonnut.

- M**arketta Materon neitti,
Kylän tukka, toin toria,
Läksi puolahan metsälle,
Muulle maalle mustikalle.
5. Päivän poimi puolukoita,
Toisen muita mustikoita;
So päivällä kolmannella,
Ei tiennyt kotihin tietä.
Tiehyt metsähän wetäpi,
10. Ura saattawi salohon.
Marketta Materon neitti
Sekä istu, jotta itki,
Itki päivän, itki toisen,
Itki kohta kolmannenki,
15. Metsän syntässä salossa,
Mla waaran warwitossa.
Päivän kolmannen perästä,
Wiikon päästä viimeistäki,
Kohentihen kuolemahan,
20. Heittihen katoamahan,
Sano ferran kuollessansa,
Sekä wirkki wiertesänsä:
”Läksin puolahan metsälle,

- Muulle maalle mustikalle;
25. Sinne mä kana katosin,
Sinne kuolin kurja lintu;
Elköhön minun isoni,
Elköhön iso kuluni,
Sinä ilmoisssa ikänä,
30. Ruuna kullan walkiana,
Kirveswarta kirjotello,
Kaskimetsiä katsello,
Miun kanan kaottuani,
Pinnun kurjan kuoltuani!"
35. "Eäksin puolahan metsälle,
Muulle maalle mustikalle;
Sinne mie kana katosin,
Sinne kuolin kurja lintu;
Elköhön minun welsjeni,
40. Elköhön weli kuluni,
Sinä ilmoisssa ikänä,
Ruuna kullan walkiana,
Werkawüttoa wetäkö,
Kusjakkoihin kuuteleiko,
45. Miun kanan kaottuani,
Pinnun kurjan kuoltuani!"
"Eäksin puolahan metsälle,
Muulle maalle mustikalle,
Sinne mie kana katosin,
50. Sinne kuolin kurja lintu;
Elköhön minun emoni,
Elköhön emo kuluni,
Sinä ilmoisssa ikänä,

- Kuuna kullan wakkiana,
55. Silkkihuiwia sitoko,
Kaksin kerroin kaulahansa,
Minun kanan kaottuani,
Linnun kurjan kuoltuani!”
”Käskin puolahan metsälle,
60. Muulle maalle mustikalle;
Sinne mie kana katosin,
Sinne kuolin kurja lintu;
Elköhön minun siskeni,
Elköhön isäsi kuluni,
65. Sinä ilmoissa itänä,
Kuuna kullan wakkiana,
Sukulaista suikutelko,
Sinifangasta kutoko,
Minun kanan kaottuani,
70. Linnun kurjan kuoltuani!”

43. Sukkunut weli.

- Smpi itki sillan päässä,
Laajan laiturin nenässä;
Käänti silmänsä selälle,
Poi silmänsä loittomaksi,
5. Näki purren purjehtiwan,
Terwalaian laiehtiwan,
Loimo weikkonsa tulewan,
Emon lapsen laiehtiwan;

- Ei tuo weikko tullutkana,
10. Emon lapsi laiehtinna;
Tuli ennen tuntematon,
Wieras outo oppimaton.
"Näitkö wieras weikkoani
Selällä meren sinisen?"
15. "Näinpä neiti weikkosesi
Selällä meren sinisen
Istuwan meren kiwellä,
Sutiwan suruista päätä,
Huolellista harjoawan;
20. Suka kultanen piwošsa,
Hopiainen harja käessä;
Sulkahiti suka merehen,
Haihdu harja lainehesen,
Djentihen ottamahan,
25. Kallistihen katsomahan,
Sulkahiti suan jälesä,
Haihdu harjan ottamisä.
Sano terran mennešänšä:
"Elköhön minun isoni
30. Sinä ilmoišsa ikänä
Wetäkö ween kaloja,
Tahi saako siitäsia,
Tältä suurelta selältä,
Tahi laajalta lahelta!"
35. "Elköhön minun emoni
Sinä ilmoišsa ikänä,
Kuuma kullan walkiana,
Panko wettä taifinahan,

- Wettä wellihin kofeko
40. Tälta laajalta lahelta,
Lewiältä lietteheltä!"
"Elköhön minun weikkoni,
Elköhön weli kuluni
Sinä ilmoisfa itänä,
45. Kuuna kullan walkiana,
Juottako sotaoritta
Rannalta tämän merosen,
Waiwasilta walkamoilta!"
"Elköhön minun siskoni,
50. "Elköhön sisar kuluni,
Sinä ilmoisfa itänä,
Kuuna kullan walkiana
Peskö tästä silmiänsä
Rannalla kotiperällä,
55. Kotilahen laiturilla!"
"Mikäli meressä wettä,
Sikäli minun wereni;
Mikäli meren kaloja,
Sikäli minun lihani;
60. Mikä rannalla risuja,
Ne on furjan kylkiluita;
Mikä rannan hiekkasia,
Ne hiwusta hierottua,
Sekä luuta seuhottua,
65. Weri. tynystä wellottua."

X 44. **Kanfaban kutoja.**

- Neiti kangasta kutowi,
Suffulaista suikahutti,
Kultakangasta kutowi,
Hopiaista helkytteli,
5. Kultarihmaset kulissi,
Helissi hyvät hopiat.
"Kellen tuoto kanfahaista?"
"Kullalleni kultapaian,
Hopialleni hopian.
10. Kohta kaupoiltaan tulewi,
Turun maalta matkoawi,
Kohta kolmen yön perästä,
Wilton päästä viimeistäki."
"Jop' on kuoli kultasesi,
15. Meni mielitettysesi,
Laiwa poikki, toinen halki,
Kolmas kuivalle karille,
Itse haukien ilossi,
Ahwenien armahaksi."
20. Neiti tuosta itkemähän,
Kultakangas kakkemahan.
"Ei itke neiti nuori,
Tuolta sulhosi tulowi,
Alta rannan aivot souti,
25. Pääalta rannan pää näkywi,
Luo sulle sinisen silkkin,
Sela uuet ummistengät."

45. Kattrin kossiat.

- Katrina kotikanaanen,
Kotikukka, linnuukkinen,
Wiikon wiipy, kauan kaswo,
Jätuen ison majoilla,
5. Peripenkin notkumilla;
Kolmet renkaat kulutti
Isänsä awaimilla,
Hirren kynnystä kulutti
Helioilla helmoillansa,
10. Toisen hirren päänsä päältä
Siliöillä silkeillänsä.
Mitä tuota arwelewi:
"Katri kaunis neitoiseni,
Mitä ei sinuista naia,
15. Suon sukaiista, maan kanaista?"
Katri tuohon wastoawi,
Sano Katri:" ka en tieä
Mitä ei minua naia,
Suon sukaiista, maan kanaista."
20. Mitä tuohon arwelewi:
"Miepä tieän, mitä ei naia,
Mitä ei illat päättä pesty,
Lamut päättä harjaeltu,
Mitä ei myöhän maata menty,
25. Nostu aamulla warahin."
Katri päähänsä panewi,
Neitti neuot mielehensä,
Mitä illat päättä pestä,

- Namut päättä harjaella;
30. Teli liitot kuun keralla,
Kuun keralla, päivän kanssa,
Koufi aamun aikasehen,
Istu illan myöhäsehen:
Tuli kolmelta kossiat,
35. Nhet tuolta Inkereltä
Toiset sai Perä-wirosta
Kolmannet Kojon howilta.
Iso käski Inkerelle,
Inkerellä käyöksensä,
40. Wehnäleiwän syööksensä,
Olutjuoman juoaksensa.
Eip' on mennyt Inkerelle,
Illat pitkät Inkerellä,
Illat pitkät ja itäwät,
45. Päiwät wieläki pitemmät.
Emo käski Perä-wirolle,
Perä-wirolla käyöksensä,
Wiron leiwän syööksensä,
Wiron wettä juoaksensa.
50. Ei mennyt Perä-wirolle,
Wiron wettä soutamahan,
Saarellista sauomahan,
Nalioista ajelemahan.
Weikko käski Kojon lotihin,
55. Kojolassa käyöksensä,
Kojon leiwän syööksensä,
Kojon wettä juoaksensa.
Ei mennyt Kojon howiin,

- Kojolass' on konsti tuhma,
60. Ufot unilla sofiat,
Lapsit laiskat lattialla.
Sisko käski mansikkahan,
Mansikkaa käyöksensä,
Marjat määltä syööksensä,
65. Jokiwettä juoaksensa.
Meni mansikka'aholle,
Siin' oli mansikat makiat,
Watut waaran rintehellä,
Mesimarjat muilla mailla.

46. Nimitettävä poika.

- Meljä on neittä niemen päässä,
Kolme mointa morsianta,
Läksit hillan poimintahan.
Noita päivä poimittihin,
5. Ilta keolla istuttihin,
Yö lewättihin lehossa;
Kuu kanto kälyjä kolme,
Kolmen neion wuotehelle,
Synty poika nuorimmalle,
10. Nuorimmalle, pienimmälle,
Perehen parahimmalle.
Ei tietä nimeä panna.
"Miksiä nimen panemma;
Kuksiä kuwaelemma?"

15. Kuwattame Kullikiksi.
Ei oo kultia isolla,
Eikä kultia emolla,
Eikä kullan kantajoa.”
”Miksipä nimen panemma,
20. Kufsipa kuwaelemma?
Kawattamma Kaunikiiksi.
Eipä oo rahaa isolla,
Eikä oo rahaa emolla,
Ei rahojen kantajoa.”
25. ”Miksipä nimen panemma,
Kufsi kuitenki kuwaamma?
Luokammapa Luoriksi,
Luorikki hywä niminen.

47. Mangastawa sulho.

- Koustkame norolle nuoret,
Kesäkempit kalliolle,
Leikattame lehmus pitkä,
Lehmus pitkä ja siliä,
5. Kistokame niini pitkä,
Niini pitkä ja lewiä,
Punokame nuora pitkä,
Nuora pitkä ja noria,
Jolla ylkä hirtetähän,
10. Waimon poika wangitahan.

"Mihin ylkä hirtetähän,
Waimon poika wangitahan?"

Tien suuhun, weräjän päähän,
Pitkän portin pieleksheh,

15. Kussa kulkewi kuningas,
Waeltawi kunnan wanhin.

Kuningas korwii kysywi,
Kunnan wanhin waikuttawi:

"Mintähen tämä siottu,

20. Waimon poika wangittuna?"

"Sentähens' on se siottu,
Waimon poika wangittuna,

Kun makasi nuoren neion,
Nuoren neion, morsiamen.

25. Neito rukka tuomittihin

Lohikäärmehen titahan;

Lohikäärme huokasihen

Huokasihen, henkäsihen:

Ennen nielen nuoren miehen,

30. Nuoren miehen miekkoinehen,

Heposen satuloinehen,

Papin kirkkofuntinehen,

Kuninkaan kypärinehen,

Ennen kun nielen nuoren neien,

35. Nuoren neien, morsiamen:

Neito poikia tekewi,

Kaiwan lappia latowt,

Tuohon suurehen sotahan,

Tasapäähän tappeluhun,

40. Josf' on werta päälle polwen,
Josf' on päätä, kun mätästä.”

48. Ukänen sulho.

- Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen waстан
Metisen kiven nawalla,
5. Läkfin wettä kantamahan
Alla linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin taaton kylpemähän.
10. Laatto kylpi kylältehen
Walo wettä wallaltehen:
”Hywin teit tyttäreni
Kun kylyn isolle laittit!”
Lämmitin metosen saunan
15. Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen waстан
Metisen kiven nawalla,
Läkfin wettä kantamahan
Alla linnan lähtehestä,
20. Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin maammon kylpemähän.
Maammo kylpi kylältehen,
Walo wettä wallaltehen:

25. "Hywin teit tyttäreni
Kun kylyn emolle laitit!"
Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen vastaan
30. Metisen kiven nawaalla,
Läksin wettä kantamahan
Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
35. Käskin weikon kylpemähän.
Weikko kylpi kyllältehen,
Walo wettä wallaltehen:
"Hywin teit sikkoseni,
Laitit kylyn weikollesi!"
40. Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen vastaan
Metisen kiven nawaalla,
Läksin wettä kantamahan.
45. Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin siskon kylpemähän.
Sisko kylpi kyllältehen,
50. Walo wettä wallaltehen:
"Hywin teit siskoseni,
Laitit kylyn siskollesi!"
Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,

55. Hautelin metosen vastaan
Metisen kiven naualla,
Läskin wettä lähtehestä,
Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
60. Kuparilla kultasella;
Käskin sulhon kylpemähän.
Sulho saattawi fanoa:
”Pois portto wetesi kanssa;
Etpä weillä ollutkana,
65. Olit poikien poluilla,
Katsannassa kengän kauon
Punapalkan paininnassa.”
Dtin koiwusen forennan,
Pihlajaisen piakan warren,
70. Tolla hauwoin hartioita,
Pehmitin perälihoja
Itäseltä sulhaselta.

49. Sulhonsa kylwettäjä.

- Katsos muita miekkosia
Ja omnen osallisia,
Syöwät kaunonsa kaloja,
Sekä luotunsa lohia,
5. Siikoja siwullisensa,
Armahansa ahwenia,
Nuieita mukallisensa,
Kumppahinsa kuorrehia.

- Olipa joulu joutumassa,
10. Pesinpä mieki tupani,
Lakaelin lattiani,
Laiton kaunoni kalahan,
Armahani ahwenehen;
Ei kauno kaloja saanut,
15. Armahani ahwenia.
Otin werkfoni olalle,
Kiwiriipat rinpoilleni,
Kalafontit kannoilleni,
Läksin mie itse kalahan.
20. Potkin saaren, potkin niemen,
Potkin kohta kolmannenki;
Sain kaloja kaikki saaret,
Joka niemen nieriäitä.
Yksi luoto loi lohia,
25. Toinen anto ahwenia,
Kolmas nieminiieriäitä.
Nousin maalle keittämähän,
Tson pitkille pihville,
Weikon westoslustusille.
30. Keitin noista kunnan ruoan,
Syötin, juotin wierahia,
Söin itse kyllältäni,
Säästin ruotoset kokohon,
Pienimmistä kiiskilöistä,
35. Suurimmista ahwenista,
Menin illalla kotihin,
Syötin noita kaunolleni.
Kauno syöp' ja kiittelewi:

- "Hywäpä tämäki ruoka,
40. Syöä miehen saamattoman,
Ottoa olemattoman!"
Lämmitin metosen saunan,
Hautelin metoset wastat,
Kylwettelin wierahia;
45. Kylwin itse kyllästäni,
Käskin kaunon kylpemähän;
Käwi kauno kylpemähän:
Minkä kauno wettä puiisti,
Sen mä löyhä lisäsin,
50. Minkä kauno usta huusi,
Sen mä usta ummenmaksii,
Minkä kauno maahan pyrki,
Sen mä portaita alennin.
Tuli sääli sällöäni,
55. Sekä kaiho kaunoani,
Lempasin tukasta maahan,
Sihen sottiin formillani,
Pieksin peukaloisillani,
Hautelin halolla päähän,
60. Sekä westin wempeellä.
"Ole kiitetty Sumala,
Päästit sulhoista pahasta!
Ennen yksin yön makoan
Kun kahen pahan keralla."
65. Isä kuitenki sanowi,
Emo aina arwelewi:
"Pahoin teit polonen lapsi,
Kun sa kaunosi kaotit;

- Pah' oli pahan keralla,
70. Paha aiwinki pahatta.”
Oli yötä kaksi, kolme,
Wiisi, kuusi wuorokautta.
Äsken tuon toeksi tunsin,
Sitä yksin maatesani:
75. Pah' oli pahan keralla,
Ei parempi yksinäni.
Menin kohta katsomahan
Kaonmuttani kaunoani;
Kauno kengän ompelossa,
80. Punapaulojen punossa.
”Kellen noita kentsäsi?”
”Kellen muulle kun sinulle,
Kun hywälle komsanaki.”
Wein mä kaunoni tupahan,
85. Asettelin pöyän päähän,
Syötin, juotin kylläseksi,
Apatin alanenäksi,
Otin kaunon selkähäni,
Kannon kaunoni pihalle,
90. Wein tuota westipolulle.
Luli sirkka, söi se silmän,
Luli torakka, toisen kaimo,
Sääski särpi kuitwillehen,
Wesilintu wei peräti.
95. Poin tukaista selkähäni,
Wein tuon peltojen perille,
Lakimmalle tanhualle,
Sihen heitin herttaseni,

Sekä kaunoni kaotin.

100. Käwin tuota katsomahan
Kahen, kolmen yön perästä;
Jo työlle korppi koulun kanto,
Ja harakka hauan kaimo;
Käwin vielä katsomassa
105. Wiien, kuuen wiikon päästä,
Jo oli kehnot kekri pietty
Mustat linnut muistinpäiwä.
Eskin kahta kämmentäni
Kahen puolin kylkiäni:
110. "Ole kiitetty Jumala!
Pääsin kolmesta pahasta:
Wenehestä wuotawasta,
Heposesta heittiöstä,
Sulhosta pahatawasta.
115. Wenehen tulella poltin,
Heposen hufille syötin,
Sulhon surmalla tapatin."

50. Sulhon wälitsia.

- Etsin neittä wellosteni,
Kumpalia kullalleni.
Löysin neitosen lehosta,
Hienohelman heiniköstä.
5. Kysyttelin, lausuttelin:
"Rähetkö neiti, wellosteni,
Kumpaliksi kullalleni?"

Neiti warsin vastaeli:

"Minä miesmä wellosefi?"

10. "Paimenena wellosefi."

"Emma lähe paimenelle —

Pah' on paita paimenella,

Ei saata siwussa maata,

Alla leuan lämmitellä,

15. Alla kainalon asua."

Etfin neittä wellosefi,

Kumpalia kullalleni.

Pöysin neitosen lehosta,

Hienohelman heiniköstä.

20. Kysyttelin, lausuttelin:

"Lähetkö neiti wellosefi,

Kumpaliksi kullalleni?"

Neiti warsin vastaeli;

"Minä miesmä wellosefi?"

25. "Kytämiesmä wellosefi."

"En lähe minä kytälle —

Kyttä haisewi hawulle,

Ei saata siwussa maata,

Alla leuan lämmitellä,

30. Alla kainalon asua."

Etfin neittä wellosefi,

Kumpalia kullalleni.

Pöysin neitosen lehosta,

Hienohelman heiniköstä.

35. Kysyttelin, lausuttelin:

"Lähetkö neiti wellosefi,

Kumpaliksi kullalleni?"

- Neiti warstin wastaeli:
"Minä miesmä wellosefi?"
40. "Kalamiesmä wellosefi."
"En mene kalastajalle —
Se kalalle kattuawi,
Ei saata siwussa maata,
Alla leuan lämmitellä,
45. Alla kainalon asua."
Etsin neittä wellosefi,
Kumpalia kullalleni.
Löysin neitosen lehosta,
Hienohelman heinikööstä.
50. Kysyttelin, lausuttelin:
"Lähettä neiti wellosefi,
Kumpaliksi kullalleni?"
Neiti warstin wastaeli:
"Minä miesmä wellosefi?"
55. "Kyntäjänä wellosefi."
"Jo lähenni kyntäjälle:
Lämmin kylki kyntäjällä,
Saattawi siwussa maata,
Alla leuan lämmitellä,
60. Alla kainalon asua."

51. Ruffien tarwes.

Tuoksewi jokia kolme
Ympäri minun kotini,

- Rahen puolin kartanoni.
Yksi joki mettä juoksi,
5. Toinen simoa stretti,
Kolmansi olon punasen.
Tuli weikko wierahaksi,
Siskoni käviämeksi;
Juotin mettä weikolleni,
10. Siskolle simoa juotin,
Itse join olon punasen.
Wein mä weikkoni hevosen
Tarhapeltojen perille,
Siltapeltojen siwulle.
15. Häwisi weikkoni hevonon
Lehmitarhani takoa,
Sinipellon pientarelta.
Laitin rengit etsimähän —
Eipä rengit löytänynnä,
20. Rengit etsi kirweswarta.
Laitin piiat etsimähän —
Eipä piiat löytänynnä,
Piiat etsi pirran punta.
Läksin itse etsimähän
25. Kolmen koirani keralla,
Wien, kuuen willahännän,
Seitsemän sepelikaulan.
Koirat sotki suota myöten,
Mie itse mäkiä myöten;
30. Löysin weikkoni hevoson
Tarhapeltojen tasalta,
Siltapeltojen siwulta;

- Tuolle selkähän kawahin —
Njon rannat rapsutellen,
35. Hiekkarannat herskutellen;
Hiekat silmille sirisi,
Mullat parsku parmoilleni.
Tuli Kiešus waštahani,
Waškiwarpoja ſylissä,
40. Kultakuffia käessä,
Mie noita anelemahan:
"Anna Kiešus kuffiaſi!"
"Kellen kuffia anešet?"
"Anopille ankaralle —"
45. En tohi kotihin mennä
Ilman noita kuffaſitta,
Ilman waškiwarpaſitta;
Anoppi kowa kotoſa,
Appi vielä ankarampi,
50. Paljo ſaiſiwat ſanoja,
Wiikofſi wihan pitoa,
Minun tyhjin tultuani,
Wiikon wiinwyteltyäni."

52. Neiti omenapuussa.

Ustuin aamulla warahin,
Läksin aiwan aikasehen,
Omenoita ottamahan,
Pähkämää poimimahan,

- Emoni omenamaasta,
Tahi tarhasta isoni.
Näin omenan oksasella,
Punakuoren pääni päällä,
Nousin puuhun nostamatta,
10. Rohosin kohottamatta;
Loipa surma sulhon nuoren,
Sulhon nuoren, miehen kainun,
Tuli tuo omenispuulle,
Alle oksien oksasi,
15. Suitsit seitset wyön takana,
Tatatarhilot käessä.
"Mitä suitsin seitset laait,
Kuta tarhiloin tawotat?"
"Ottaisin omenamarjan,
20. Punakuoren oksaselta."
Annon oksalta omenan,
Puotin punasen kuoren.
Sulho tuosta noin sanowi,
Itse lausu ja pakisi:
25. "En ole etsössä omenan,
Punakuoren poiminnassa,
Olen neion etsinnässä,
Punapöskien poiminnassa."
"Ei ole meidän neitojamme;
30. Ei meidän kotikanoja,
Suitsin seitset ottaminen,
Tarhiloin tawottaminen;
Wielä näistä neitoista,
Ja näistä kotikanoista,

35. Tyrit äyhkien tulewat,
Pienet rahat piehtaroien,
Killingit kipoa lyöen,
Tolpat toistansa ajaen.”
”Wielä näistä neitofista
40. Ja näistä kotifanoista
Sutu juopi suuret sarkat,
Heimo hempiät pifarit,
Kosia kokewi tuopit,
Kaaso kannut kallistami.”
45. ”Wielä näistä neitofista
Ja näistä kotifanoista
Isolleni ilwesturkki,
Kuisleiwän ruokkimasta,
Emolleni näätälaffi
50. Nännillä imettämästä,
Weikolleni werkaliivi
Kantamistahan kaloista,
Siskolle sininen kosto
Kansfani kasuamasta.”

53. Kaonnut poika.

Yksi poika puuluffahan,
Toinen poika mustikkahan,
Kolmansi jänön jälille,
Koukkupolwen polkumille.

5. Tuli poika puolukasta,
Poika toinen mustikasta,
Ei tullut jänön jäliltä,
Koukkupolven polkumilta.
Läksi iso etsimähän
10. Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
Leivällä rukehifella.
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa;
15. Eip' on löyä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa.
Läksi emo etsimähän
Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
20. Leivällä rukehifella.
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa;
Eip' on löyä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa.
25. Läksi weikko etsimähän
Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
Leivällä rukehifella.
Etsi pientä wellyttänsä,
30. Kullaiista omenuttansa;
Eip' on löyä wellyttänsä,
Kullaiista omenuttansa.
Läksi sikko etsimähän
Dlutweellä otrasella,

35. Katrasella kannikalla,
Leivällä rukehifella.

Et si pientä welllyttänsä,
Kullaista omenuttansa.

"Missäpä olet weikko rukka?"

40. Tule pois weikko rukka!"

"Empä pääse sikko rukka:

Pilwet päätäni pitävät,

Hattarat hiwuffiani,

Wipu toista jalfoani;

45. Päästä päätä Päiwän poika,

Silmiä hyvä sikiä,

Silmät tähtiä lufewi,

Sääret honkia hosumi."

"Kuu kulta, Jumalan luoma,

50. Lähes päätä päästämähän,

Syötä Karjalan kaloja,

Kuwetjärwen kuorehia!"

54. Suen witwulla käynyt.

Kolm' on poikoa emolla,

Kolme lasta wanhemmalla.

Kaksi poikanen kalahan,

Toinen poika tuorehesen,

5. Kolmansi suen wiwuille.

Tuli poikanen kalasta,

Poika toinen tuorehesta,

Ei tullut suen wiruulta.

Kenen poikaa ikävä?

10. Emon poikoa ikävä.

Räski emo etsimähän

Raonnutta poikoansa.

Suoksi korwet kontioina,

Sutena salot samosi,

15. Kohta kolmen yön perästä,

Wiikon päästä viimeistäki,

Nousi suurelle mäelle,

Korkialle tukkuralle,

Huuti tuolta poikoansa:

20. "Missä olet poikueni?

Tule poikani kotihin!"

Poika tuolta vastoawi:

"Emminä emoni pääse:

Pilwet päätäni pitävät,

25. Hattarat hakuliani,

Kaaret kainaloisiani,

Wipu toista jalkoani,

Sääret hontia hosuwi,

Silmät tähtiä lukewi,

30. Eesäni pimiä pilwi,

Lakanani taimas kirkas."

55. Wirossa postia.

Poitanen posti Wirossa,

Saksan maalla sairasteli

- Tautia nimettömiä,
Nimen tietämättömiä.
5. "Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Torkos voit tuvasa maata,
Torkos penkillä lewätä?"
"Emmä voi tuvasa maata,
10. Entä penkillä lewätä,
Isännän ilopiolta,
Keskipoikien remulta."
Poikanen posti Wirossa,
Saksan maalla sairasteli
15. Tautia nimettömiä,
Nimen tietämättömiä.
"Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Torkos voit merellä maata,
20. Torkos luowolla lewätä?"
"Makoaisin maawesillä,
Waan en voi Wiron wesillä,
Maat' en lorkkien lojulta,
Kalalintujen kajuulta."
25. Poikanen posti Wirossa,
Saksan maalla sairasteli.
"Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Torkos voit manalla maata,
30. Maata Tuonelan tuvilla?"
"Wiekäte minua maata,
Tupattate tuutumahan

- Tuonne Tuonelan turville,
Manalan ifimajoille;
35. Siellä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla,
Ikuisilla vuotehilla,
Polwuisilla pääaloilla.”

56. Koskisa käynyt.

- Ujo kaks kaupannimestä
Jäletysten jäätä myöten;
Drit konsti kummallaki,
Hiirekarwanen hewonen.
5. Isoni orihin osti,
Hiirekarwasen hewosen;
Osti formukset soriat,
Sekä kihlat kirkkahimmat
Minun nallin naiakseni,
10. Kenstin festaellakseni,
Ja konstin koskisa käyä.
Läksin konsti kulkemahan,
Konsti käymähän koskisa;
Noussin rannalta mäkehen.
15. Talopa oli mäellä,
Ei saata siwutse mennä,
Ei ylätse, ei alatse;
Ujon talon tanhualle
Talon pienille pihoille.

20. Neito kukkanä kujanassa,
Kalittuna kartanosassa:
Kysyttelin, lausuttelin:
”Onko sinussa miehen naista,
Molotselle morsianta?”
25. Joko tieät tikkaella,
Joko ommella osoat.”
Neiti warstin wastaeli:
”Jos en tieä tikkaella,
Enkä ommella osoa,
30. Tikattahan tietävämmät,
Osaavammät ommelkohot.
Eikä arwellut emoni,
Ei luvannut wanhempani,
Neittä myötävän turulla,
35. Tarittawan tanterella:
Turull’ on tupakan kauppa,
Lamman kauppa tanterella,
Neito myöähän tuwassa,
Katon alla kaupitahan.”
40. Luli tuo kuffapää tupahan,
Kassapää katoksen alle;
Mie tuota ihoamahan,
Silmät oli pesty fillon tällön,
Postipää ei polwenahan,
45. Korwia ei kuuna päänä.

57. **Ronnun tytär.**

- C**ilen meillä lehmä poiki,
Teti walfian waffan:
Wastifarwi, kultafynsi,
Hopia otsassa hohti.
5. Isoseni, ainoseni,
Wiepä tuota Wiipurihin,
Saata kaupunnin kaulle:
Tuo tuolta orihewonen,
Tahi pieni tammafalkö,
10. Jonk' on lampi lautasilla,
Lähe länkien sialla,
Josta welhot wettä juowat,
Katehet kaloja syöwät!
Osta kahet kankisuitset,
15. Wastikannukset keralla!
Itse mä satulan saisin
Rowan koiwun kuoren alta.
Orihilla otrat kynnän,
Lammalla talon asetän.
20. Lähen kullalla kosihin,
Hopialla liehumahan
Mokomata morsianta,
Ronnun kuulua tytärtä
Ankaran anopin luota,
25. Apen ankaran talosta.
Isoseni, ainoseni
Wei waffan Wiipurihin.

- Osti mulle mustan ruunan,
Waihto pienen tamman warsan.
30. Ujon warsani waolle,
Mullokselle mustan ruunan,
Kynnin kymmenen wako
Kynnin kaiteti kahetsan.
Warsa haukki warwunpäitä,
35. Musta ruuna ruohonpäitä.
Heitin warsani waolle,
Mustan ruunan mullokselle,
Itse lehtohon letustin,
Hopiaisehen salohon,
40. Wasikisehen warwikkohon,
Kultasehen koiwikkohon,
Leikkasin lehosta wirwen,
Wesan tammisen tapasin,
Kultasesta koiwikošta,
45. Hopiaisešta salošta.
Toi surma susia paljon,
Kanto metsä karwasuita,
Söiwät warsani waolta,
Mustan ruunan mullokselta.
50. Menin itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle.
Iso portilla kysywi:
"Mitä itket poikaseni?"
"Sitä itken taattoseni,
55. Wanhempaiseni walitan:
Ujoin warsani waolle,
Mustan ruunan mullokselle,

- Kynnin kymmenen wako,
Kynnin kaiteti kahelksan.
60. Warsa haukki warwunpäitä,
Ruuna katso ruohon päitä.
Heitin warsani waolle,
Mustan ruunan mullokselle,
Minä lehtohon letustin,
65. Kultasehen koiwikkohon,
Waskisehen warwikkohon,
Hopiaisehen salohon.
Leikkäsin lehosta wirwen,
Wesan tammisen tapasin,
70. Kultasestä koiwikošta,
Hopiaisesta salosta.
Toi surma susia paljon,
Metkä kanto karwasuita,
Söiwät warsani waolta,
75. Mustan ruunan mullokselta.”
Tuon iso sanoiksi wirkki:
”Ele itke poikaseni!
Läksinpä minäi muinen,
Läksin mie kauas kalahan:
80. Tuuli woitti, airo taittu,
Wene haapanen hajosi.
Panin formet soutimeksi,
Peufalon perämelaksi;
Souin formin saaroselle,
85. Rämmenin käpysalolle,
Niin weistin wenon paremman,
Laitin purren pulskahamman.

- Sie osta ori parempi,
Warsa kahta kaunihimpi.”
90. Östin mie orihin uuen,
Warfan kahta kaunihimman.
Drihilla otrat kynnin,
Tammalla talon asetin,
Läksin kullassa kosihin,
95. Hopiassa liehumahan
Mokomata mörssiäntä,
Konnun kuulua tytärtä.
Anoppi koria muori
Oli aittahan menewä.
100. Puhuttelin, lausuttelin:
”Onko teillä neittä myöä,
Tahi kaupita kanaista?”
Anoppi koria muori
Hämpä warsin wastaeli:
105. ”Kanan kauppa orren alla,
Neien nelisnurkkasessa.”
Meninpä minä tupahan,
Puhuttelin, lausuttelin:
”Onko teillä neittä myöä,
110. Tahi kaupita kanaista?”
Tuotihinp’ olutta tuoppi,
Tuoppi olutta, toinen mettä.
”Empä huoli syömisistä,
Enkä warsin juomisista,
115. Saisin nähä neitoseni —
Tuokate tupahan neittä!”

- Tuotihin tupahan neittä
Sisaresten siiven alla,
Weljen akan werhon alla,
120. Kälysten käsivaralla.
Ei ole tuossa miehen naista,
Eikä miehen morsianta:
Paha raiska paita päällä,
Tatketut sukut jalassa,
125. Silmät peesty silloin tällon,
Silmäkulmat millon fullon,
Suut' ei siivottu ikänä,
Poiskipäit' ei polwenahan.
Empä tainnut tuota, naia,
130. Kun oli musta kun torakka;
En tainnut wihille wieä,
Panna en papin etehen.

58. Waimon saanut.

- "Annas minulle Anniasi,
Piitä lempilintuasi!"
"Empä anna Anniani,
Piitä lempilintuani.
5. Ei Anni ko'ista joua:
Anni tarvon tarwitahan
Pesemässä pyöräpöyät,
Lattiat lakasemassa;

- Tästä kulkewi kuningas,
 10. Waeltawi linnan wanhin.
 ”Anna mulle Anniasi,
 Riitä lempilintuasi!”
 ”Empä anna Anniani,
 Riitä lempilintuani;
15. Empä anna ollenkana,
 Kuulematta kullenkana,
 Pahoilte refipajuille,
 Kikafille liistehille,
 Kaskifannoille kowille
20. Kofifille nuotioille.”
 ”Empä ota Anniasi,
 Entä täho tyttöäsi
 Pahoilte refipajuille,
 Kikafille liistehille,
25. Kaskifannoille kowille,
 Kofifille nuotioille;
 Otanpa oluttupihin
 Tahon wehnätahtahille.”
 Tuosta Anni annettihin,
30. Perä paksu paiskattihin.
 Päiwän söi, makasi toisen,
 Kohta kolmannen toruwi;
 Tuli riski riiteliä,
 Niwan tarffa tappelia,
35. Taitawa tuwan wetäjä,
 Hapsien haraelia,
 Ei tullut tuwan pessiä,
 Saanut ei saunan lämmitäjä.

59. Wiisastunut.

Isä neuo poikoansa,
Wanhin waiwansa näköä,
Kun kufi sukimojansa,
Itse ilmoim luomiansa:

5. ”Poikueni, nuorempani,
Lapseni, wakawampani,
Kun sulle halu tulewi,
Maia mielestä tekemi,
Tuoa minneä talohon,

10. Emäntätä etsiellä,
Nouse aamulla warahin,
Uivan aika huomeneäsa,
Katsela kylää myöten,
Katsela talo talolta,

15. Rust' on sawu ensimmäinen,
Siitä naios poikueni.”

Pani poikanen opiksi.

Nousi aivan aikasehen,
Uivan aika huomeneäsa,

20. Käweli kylää myöten,
Katseli talo talolta;
Sawun saarelta näkewi,
Lulen niemen tutkamelta.

Käwi tietä, astelewi

25. Saaren kuuluhun kotihin,
Ilman koiran kuulematta,
Harakan hatsattamatta.

- Sitte tultua tupahan
 Itse tuossa arwelewi:
30. "Disiko tytärtä täällä,
 Tämän pojan puolisoa?"
 Pääty neiti leipomassa,
 Lyttonen taputtamassa;
 Sanan wirkko, noin nimesi:
35. "Mikä lietki miehiäsi,
 Ku kylän käwiöitäsi,
 Lawatta tupahan tullut,
 Neion etsohon nenättä;
 Ellös konsana Jumala
40. Luo kotia koiratonta,
 Kasitonta karsinoa,
 Pihoa harakatonta,
 Lapsitonta ikkunoa!"
 Niin poika sanoiksi wirkki:
45. "Miss' on taattosi sinulta,
 Minne mennyt maammosesi,
 Kanssa kaikki muut imeiset?"
 Lytto saattawi sanoa,
 Neiti warsin vastaella:
50. "Taattoni talon pihalla
 Eestakasin astelewi;
 Maammo parka paimentawi
 Mennehen kesän kisoja;
 Weikkoni we'en warassa
55. Wähäll' äiän ottelewi."
 Läksi poikanen kotihin.
 "Jo mie käwin, taattoseni,

- Kävelin kylä myöten,
Katselin talo talolta,
60. Warahaisinta sawua:
Näin mä saarella sawusen,
Tulen niemen tultamesa,
Menin mie siihen talohon,
Eikä mua koirat kuulut,
65. Eikä haukkujat hawattu:
Kysyin tyttöä talosta.”
”Oli tyttö leipomassa
Noin se warsin wastaelti:
”Ellös konsana Jumala,
70. Luo kotia koiratonta,
Pihoa harakatonta,
Lapsitonta ikkunoa;
Mikä lietki miehiäsi,
Ku kylän käwiditäs
75. Lawatta tupahan tullut,
Neien etsohon nenättä!”
”Kun sitte kysyin tytöltä:
Missä taatto, missä maammo,
Missä kaikki muut talosta?
80. Noin se saatteli sanoa,
Noin warsin wastaella:
”Laattoni talon pihalla
Gestakasini astumassa,
Maammo parka paimenessa
85. Kesän mennehen kisoja,
Weikkoni we'en warassa
Wähällä äian ottamassa.”

Niinp' on niin sano mokomin,
Niinpä mieleton patisi."

90. Tuon iso sanoiksi wirkki:
"Itse sulka poikaseni
Ei ollut älyä äiä,
Eikä paljon mieltä päässä,
Sentähän sano sinua
95. Tullehen tawattomasti,
Kun ei koira haukkunna,
Harakka hatsahtanunna,
Lappi eellä ilmottanna,
Kasi pyyhkint kaswojansa;
100. Tahi kun oisit sintsisäki
Eellä niistänyt nenäsi,
Siit' oisi tyttö ennättänyt
Panna päällensä jötai,
Ei oisi nähty leipomassa
105. Paljahalla paiallahan.
Kun sitte sano olewan
Laattonsa talon pihalla
Gestakasin astumassa:
Laatto pellon kynnännässä;
110. Maammosensa paimereessä
Kesän mennehen kisoissa,
Sillon maammonsa makasi
Lapsisaimassa samassa;
Weljensä we'en warassa
115. Wähäll' äiän ottamassa:
Weli weellä onkimassa.
Eo tuon näen kysilemättäi,

- Urwelen änelematta,
Saat siitä wakitun waimon,
120. Sekä mielewän minian;
Mene sie siihen talohon,
Luo minulle minnä siitä!"
Menei toiste, toi minian,
Sai tarhan talosen waimon.
125. Sitte ensiltasella
Wirkko nainut naisellehen,
Kuisutteli kullallehen:
"Mi lie tullut taatolleni,
Kuka kummanen isolle?"
130. Kahen tietä käyesämme,
Palatesämme palolta,
Oli kun mennyt mieleltänsä,
Isken puuttunut älyltä.
Noi sano iso minulle,
135. Noimpa lausui laittomia:
Jo oisit jaloki poika,
Kun mulle jalan hakisit;
Jo oisit jaloki poika,
Kun tekisit tien lyhemmän,
140. Jo oisit jaloki poika,
Kun kätteni katkoaisit;
Jo oisit jaloki poika,
Kun panisit pääni poikki."
Nainen arwasi assan,
145. Kysy kohta mieheltänsä:
"Lokko teit mitä aneli,
Mitä käski ja kehotti?"

- "Kuin nyt kummia kyselit,
Kuin ka taisin kummintana
150. Saaha jalkoa isolle,
Tehä tietä lyhemmäksi,
Taisinko kattasta kätensä,
Eli panna päänsä poikki."
- "Disit tainnut, oisit tiennyt,
155. Kun oisit oikein ähynnyt.
Sava jalkoa jafompä,
Tarinoiten tie lyhempi,
Kinnas jatkona käessä,
Korkona kypäri päässä.
160. Suvan voimaton pitäwi,
Tarinoivat tienkäwiät,
Waikia kessällä kinnas,
Läyli laffi lämpimällä.
Leikkaa ukolle sava:
165. Se hänelle jalka kolmas;
Tarinoitse tietä käyen,
Se hänestä tie lyhempi;
Ota kintahat ukolta,
Sillä kattaset kätensä;
170. Ota laffi päälaelta,
Sillä lasket päänsä poikki."
Topa päiwällä jälestä
Laasen tietä käyessänsä
Poika paljoki pakisi,
175. Leikkasi kessin lehosta,
Otti kintahat ukolta,
Päästä laffia kyseli.

- Se kaiikki hyvä ufosta.
Itse lausui lapsellensa,
180. Pojallensa noin puheli:
”Jo tuon näen kyselämättäi,
Jo on yön yhen lewännyt
Wiisahampi wieressäsi.”

60. Hiihtäjä surma.

- Surma hiihti suota myöten,
Tauti talwitietä myöten.
Noin puhuwi suuri surma,
Mikä tauti arwelewi
5. Talon aittojen takana,
Mäen alla männikössä:
”Kenenpä tapan talosta,
Tapanko ufon talosta?”
”Jos tapan ufon talosta,”
10. Katoisi kalat merehen,
Ei oisi tuojoa pihalle,
Nuotat tuffuhun tulisi,
Werkot muunne wierrähtäisi.
En tapa ukkoa talosta!”
15. Surma hiihti suota myöten,
Tauti talwitietä myöten.
Noin puhuwi suuri surma,
Mikä tauti arwelewi
Talon aittojen takana,

20. Mäen alla männikösfä:
"Kenenpä tapan talosta,
Tapanko akan talosta?"
"Jos tapan akan talosta,
Uni unnilta katoisi,
25. Penkiltä perä lewlä,
Loruja talon tuwasta,
Kalkuttaja karsinasta.
En tapa akka talosta!"
Surma hiihti suota myöten,
30. Tauti talwitietä myöten.
Noin puhui suuri surma,
Mika tauti arwelewi
Talon aittojen tafana,
Mäen alla männikösfä:
35. "Kenenpä tapan talosta,
Tapanko talon isännän?"
"Jos tapan talon isännän,
Taitaisi talo häwitä,
Pian mennä pieni maani;
40. Misäpä wierahat wiruiss,
Majoaisi matkamiehet.
En tapa isänteäni!"
Surma hiihti suota myöten,
Tauti talwitietä myöten.
45. Noin puhui suuri surma,
Mika tauti arwelewi
Talon aittojen tafana,
Mäen alla männikösfä:

- "Kenenpä tapan talosta,
 50. Tapanko talon emännän?"
 "Jos tapan talon emännän,
 Kapeneisi karjamaani,
 Pyheneisi lehmän lypsy,
 Maitokupit kuitwettuisi,
 55. Kaniistuisi woivasiat.
 En tapa emänteäni!"
 Surma hiihti suota myöten,
 Tauti talwitietä myöten.
 Noin puhuwi suuri surma,
 60. Mifä tauti arwelewi
 Talon aittojen tafana,
 Mäen alla männikösfä:
 "Kenenpä tapan talosta,
 Tapanko pojan talosta?"
 65. "Jos tapan pojan talosta,
 Raskifirwehet katoisi,
 Jynwälaarit laukiaisi,
 Natra waipuisi waolle,
 Kyykistyisi kynnösfelle.
 70. En tapa poikoa talosta!"
 Surma hiihti suota myöten,
 Tauti talwitietä myöten.
 Noin puhuwi suuri surma,
 Mifä tauti arwelewi
 75. Talon aittojen tafana,
 Mäen alla männikösfä:
 "Kenenpä tapan talosta,
 Tapanko tytön talosta?"

- ”Jos tapau tytön talosta,
80. Katoisi hiiri hinkalosta,
Katta ruokahuonehesta,
Jäisi sulhoset surulle,
Voikaset pahoille mielin.
En tapa tyttöä talosta!”
85. Surma hiihti suota myöten,
Tauti talvitieta myöten.
Nain puhuvi suuri surma,
Mika tauti armelewi
Talon aittojen takana,
90. Mäen alla männikössä:
”Kenenpä tapau talosta,
Tapanko talosta minnän?”
”Jos tapau talosta minnän,
Ei tuosta talo hävinne,
95. Naimoiksi nainen katowi,
Ori toisen ostamoiksi;
Nainen toinen naitanehe,
Emäntä esittänehe,
Eloa emännän kanäsa,
100. Polwet poikoa piellä,
Käsi lasta käännytellä,
Niinkun muillaki emoilla.”
Tappopa talosta minnän,
Pojan naisen pois panetti.
105. Mies se näipi uuen naisen,
Etsiwi emännän toisen,
Saapi naisen naimisella,
Etsimällähän emännän;

Saa ei lapselle emoa
110. Huonoselle hoitajoa,
Nämin suuhun survojoa,
Ninnan suuhun rientäjeä;
Lapsset jäiwät itkemähän,
Pienoset pisartamahan.

Loisintoja.

I.

- rati 9. Wanu waskisen pesäsen.
10—15. Mikä tuon munan sisästä?
Neiti tuon munan sisästä.
Mikä neillä nimeksi?
Suometar nimi soria.
41. Pääty sitte Päiwä tulla.
53. Talwen tappawi wilulla.
68. Talossansa tarkka mies.
74. Nurmihinät heitetähän.
77. Pöyän päähän istumahan.
81. Tähti taiten vastaeli,
Päästä pöyän lausueli:
”En nyt syöne, enkä juone.

2.

- 1—7. Lysmätti lylyjen seppä,
Kaunis Kauppi Hiiletyinen,
Kesät wuoli sauan wartta,
Talwet sompoa sowitti;
Sai lylyt lyfittämäksi,
Kalhut kannoin lyötämäksi (kalpoteltamaksi),
Sauan warret walmihiksi.
9. Yksi saua markan (saukon) makso.

- r. 22. Kutei näillä nyt tawata.
 24. Myöhäsiällä walfamoilla.
 32. Poropetra poimettele.
45—46. Jo itki Lapiossa immet,
 Immet itki, koirat haukku.
 54. Heitti rangan karsimatta.
71—73. Kuni ruškian repositen;
 Solahutti suopetäjän,
 Kuni walkian jäniksen.
 75. Silmän siintämättömäksi.
 77. Korwan kuulemattomaksi.
 86. Lempityttären keralla.
108. Sawa suomeron rajasta,
 Kattefiwat kannustimet.

3.

- 5—6. Pirta piinä pirtaeli,
 Kun otawa oksapuussa.

4.

3. Isännälle, emännälle . . .
9. Lyhyellä kynärällä.
15—16. Suosta juhlanä kylässä,
 Pääpyhinä päästäisnä.
25—30. Käwi Kiepus tietä myöten,
 Maariainen maata myöten,
 Wiien Enkelin keralla,
 Kuen käsnykuuliansa,
 Sieluja kirjottamassa.

Köysi tuosta orjan sielun,
Kirjottipa orjan sielun,
Ilohuoneeseen hyvään.
Nuto sielun Enkeleille
Talutettaa taiwahasen,
Bieteä ilotupahan.

36. Kulta tuoli kutsuttihin.

37. "Mintähen tämä minulle?" —

"Sentähen tämä sinulle

Kun oot saanut . . ."

40. Kasakkana ollessasi.

45. Mettä, wiinoa sisästä.

50—51. Kopehella tuohisella.

53. Kujoilta kusiwesiä.

56—62. Käwi Kiesus tietä myöten,
Maariainen maata myöten,
Sieluja kereämässä,
Löysipä isännän sielun . . .

100. Ota nyt parempi palkka.

102. Ota, ota orjasi.

104. Pitemmällä kynnärällä.

126—127. Luulit riihen rustawaksi,
Kun mun ruski kylkiluuni.

130—135. Luulit pannin painawaksi;
Ei tuo panni paljo paina,
Punni sielua puhasta.

5.

6. Polki, polki permannoita.

* Palkit polki permanttoa.

- r. 20. Katseli kuwan siansa.
 22—23. Pois on kultani kulunna,
 Hopeani huopennunna.
 23. Kaunis karwan karunna.
 29. Karjalaisna kaste'maisfa.
 37. Kahmalon täysi kannitsella.
 * Kahmalossa kannitsellos.
 41. Ruotin (Ruotsin) ruo'illa elänyt.
 42. Kalanpäillä kaswateltu.
 50. Ellen mä elkiäs sanelle.
 67. Itse lienet Herra Kristus.
 72. Joka porton juostawaksi.

6.

2. Nousi aivan aikasehen.
 3. Wiiteleksen, wyöteleksen.
 (Wiititsihin, waatetsihin).
 4. Pää somille suoreille (suoriaksen).
 Walkehille waattehille (Walkehisin waatte-
 hisin, Walkeihin waatteihin).
 11. Marjanen mäeltä kerku,
 12. Puonapuola kankahalta.
 15. Tinarinta riipomahan.
 16. Pääwasfi walitsemahan.
 18. Mato musta muifoawi.
 26. Waimo walfianwerinen.
 38. Puolukainen puuhun nousi.
 39. Nlähähtö siitä saaha.
 41—42. Niin menewi mättähälle,
 Dtti suolta suopetäjän,

- r.
- Kämeeltä rasakan männyn.
- * Otti kartun kankahalta,
Jolla marjan maahan sorti:
Sen päälle seisataksen.
45. Niinpä marjan maasta nosti.
Marja lenteli päkeille,
Siitä wyöhytripsuloille . . .
- * "Nouse marja helmoilleni!"
Noussi marja helmoillehen,
Heitti marja helmohinsa.
Nouse marja rinnoilleni!
Noussi marja rinnoillehen . . .
- 62—63. Lyyteleksen, täyteleksen,
Lewiäksi lienteleksen.
- 64—66. Niin kohon kowoa kanto,
Watsan täyen waifiata;
Kanto kuuta kaksi, kolme,
Kolme kuuta, neljä kuuta,
Neljä kuuta, wiisi kuuta,
Wiisi kuuta, kuusi kuuta.
69. Wanhoin waimojen tasahan.
73. Mina saunassa asuwi,
74. Ilman wöttä wöljehtimi (wöllöttäwi, wöt-
fehtimi).
Hamehetta hötfehtimi (höllöttäwi).
- 76—80. Niin kuulla hymmenennellä,
Waimon waiwaksi tulewi,
Panowi pakolliseksi,
Wyöläpan stansa sirti,
Paneutti toisen paikan.

- E. Pyöhän kamon kipuja,
 Immen tulta tuikatahan,
 Waimon waiwaksi tulewi;
 Suojihin sowitzteksen,
 Vimeihin pisteleksen,
 Käypi saunahan saloa,
 Piilten pikkuhuonehesen.
 (Käypi saunassa saloa
 Piiltin pikkuhuone'essa).
87. Pautta lapsensa latowi,
 90. Maaria matala neiti
 Siirtihin sisarihinsa;
 "Annikki, sisarueni,
 Anna kylpyä minulle!"
94. Piitti pieni piikaseni.
 * Di sie vötoorjaseni,
 Mahän (rahoiw) saatu raatajani!
 * Di sie piika pikkurainen,
 Waimo walkian werewä!
95. Lähes kylpyä kylästä.
 96. Saunoa Sarajahalta.
 107. Saunoa Sarajan suusta
 110. Hyvä kielas käskeäki,
 111. Kexiä kehottoa'ki.
 * Hywijn joutusa jalasta,
 Sekä kengältä kexiä.
- 116—117. Mähäiset maat yleni,
 Mahäiset maat aleni.
 125. Niwin aiwinaisillahan.
 139. Piikku sillan liitoksella.

- r.
142. Kellenpä kysyt kysyä.
 145. Kysyn neielle (mnorille) kotonä.
 153. Huone hongikkoella,
 154. Johon lautat lapset luopi,
 155. Tuli portot poiat saapi —
 157. Niin on siinä kylpekeä!
 196. Eräät lauloivat sitte toisessa ja kolmannes-
 faki Sarajalan talossa Piltin käskyä myö-
 ten käyneen, waan mistäki yhtä tuhmalla
 turvalla palanneen. Sanat samat.
 201. Waiwoisfansa waiwoisfa.
 205. Eli orjan palkollisen.
 219. Watsan kautta waiwallisen.
 220. Kyllylöly lämpöseksi,
 221. Sauna lämpönen lähötä.
 227. Min heponen henkeäwi,
 Sen Jumala löyllyn luopi.
 * Niin' on härkä huokoaksen,
 Sen taiwas we'en walawi.
 * Niin heponen henkeäwi,
 Kun Jumala löyllyn loisi . . .
 236. Sai on tuolla poikuisfa.
 237. Heinille heposen luoksi (Heinille wihwiläisille)
 Kafarville kylmenneille.
 Sammakko sapia neiti
 Se on paapoksi panihen.
 252. Nousi tähet taiwahalle.
 * Tähet tansi taiwahalla.
 256—259. Joulu joukossa tulewi,
 Tanssissa Tapanin päiwä;

- r. Tanssi taitava Tapani
 Puolinyöstä puolinyöhön.
 Tapani oli tallirentti
 Roman Mooseksen k'issa,
 Ruokki Mooseksen hewoista,
 Katso kiwan (tiiman) kankaria.
261. K. kadikkaselle (kalikkaselan).
 262. Läpisaären (säartä) lähtehelle.
 263. Mitä korstut konnaan ruuna,
 Hirnut ilkiän (ihmisen) heponen.
 276. Duto on tähti taiwahalla.
 286. Sie olet kaskiä kexiä.
- 289—290. Hopiaisen waaran päästä,
 Rupehilta kultawuoren,
 Mistä meille tähti nousi,
 Uusi tähti taiwahalle.
- 347—348. Lewitteli werkaloimen,
 Siotteli silkkimyyllä (wöillä).
356. Haasto Ruotus ruoaltansa.
 357. Tiuskas (tiikas, timo) tiiskinsä nojalta.
 367. Tämän päiväsen perästä.
 373. Wein mä juomalle hewosen,
 Kaiwolle katetun ruunan
- 376—383. Siis mä tuon (sitte sen) toeksi uskon,
 Walehettomat waleesi (waakasi, wakaana),
 Jos tuo härkä mylwinewi,
 Pääpönttö (pössi) pölähtänewi,
 Ku on kuollut (mennyt) mennä wuonna,
 Ku on syöty mennä syysä,
 Toisna (mennä) talwena tapettu,

- Riha syöty, lunt lusittu (jätetty),
 Karvat kannettu wetehen,
 Kettu (kesä) kenkinä pietty,
 Talwi toinen tallaeltu.
 384. Kupes härkä mylwmähän.
 401. Kananpoika kajahtenewi.
 404—405. Höyhenillä höyhkenillä,
 Jäsenillä järkkäneillä (järkenneillä).
 * Höyhenille höykytetty,
 Jäsenille järkötetty.
 408—409. Luitansa lutistamahan,
 Kynsin maata kaapimahan,
 Siirwin fillat pyyhkimähän,
 Isännän ilolliseksi,
 Emännän elolliseksi.
 Paulo kuffo kuuhutti (kuukahutti),
 Kananpoika kaakahutti (kaakahutti);
 Kuffo kuuelta sanalta,
 Kananpoika kaheksalta.
 418—419. Kuma Kuotuksen isäntä
 Weitsen pöytähan pu'otti (wetäwi),
 (Weitsen siltahan siwalti,
 Lyöpi weitsen lattiahan).
 424. Kun weitsi wesottanewi,
 Jonka pöytähan pu'otin.
 * Kun tuo weitsenpää wesoiisi,
 Ku on lyöty lattiahan,
 (Got' on wuosi wuoloeltu).
 428—429. Weitsenpää wesottanehe,
 Wesaset lehittänehe,

- r. Wesoiſi (wesonee) wesöä kuusi (kuutta),
Kuusi kullaiſta wesoa,
Lehtiwesan ſeittsemännän.
432. Wesoiſi kuulta wesalta.
460. Säilytteli poikoansa,
Pojaiſtansa pikkaraiſta.
462. Alla kiven jauhettawan.
- 465—466. Alla kantapään käwiän,
Sorokassa ſiiven alla.
467. Käſſilähän kääntelewi.
469. Lapsen lannehuiſillensa.
471. Hamſiansa harſaella.
476. Ruyesi piitä etsimähän,
Kalliſtihen katſomahan.
479. Paarna parmahuiſiltahan.
481. Päriſi pahan heponen.
495. Saarapäättä ſauaiſtansa.
- 496—497. Kiven jauhawan keſ'eltä,
Alla warſan walſahien.
501. Etſiellen hienot heinät
- 510—511. Katſellen kanerwojuuret,
Zakaellen marjanwarret.
517. Näitkö pientä poiuttani.
521. Jos tietäiſin en ſanoiſi.
Kyllä tieän, waan en ſano,
Enkä tieä, enkä tunne.
522. Poikaſ'on minunſi luonut.
- 524—527. Kylmin kengin (kotin muſtan) käytäwäſſi,
Kannoin karſkuteltawäſſi,
Muſtan kengän juoſtawäſſi,

- r. Matojen maeltawaksi (matattawaksi).
528. Niina eille askaroipi.
540. Keväillä (kesällä) katoamahan.
558—559. Luonut öiksi kulkemahan,
Yksin öitä kulkemahan,
Päiviä matoamahan,
Päiwällä lepeämähän (katoamahan)
Pimehillä (pimeästi) paistamahan.
574—575. Yön ajan katoamahan,
Päiwäksi waeltamahan.
584—587. Saarittelemma jötäki,
Waan ei tuota millonkana.
(Emme tuota muistakana)
Suurta surmoa Jumalan
Kowan Herran kuolemata.
591. Pilatukset piinattihin.
594. Rehnon keihästen nenäsfä.
597. Ristin puuhun ristettihin.
600. Tuonne häntä hauattihin.
605. Sata toinen miekatonta,
Tuhat rauaišto oritta.
614. Itkiä tihuttelewä.
619. Herra hauasta herää.
621. Werewänä wieremästä.
629. Niinkun siellä toiwominen.
630. Paaet alla, paaet päällä.
638. Päiwyt armas aurinkoinen.
642—643. Nufuttele nuiwa kansa,
Painele wäki pakanan . . .
646. Nošta luoja kuolemasta.

- r. 650. Lenti mustana kanana.
 721—723. Meni Hiitolan pajahan:
 ”Mitäs Hiitola takowi,
 Sepät Hiitten hilskasewi?”
 728. Luojan lukkoa taomma,
 729. Luojalle kuristuskohtia.
 755. Niinpä silmäsi palawi,
 Mintä sinun on leuka laaja.
 759. Jota maahan hakkasimme.
 765. Sentä minun on leuka laaja.
 773. Kun olet kowin osawa.
 774. Oli määrin ymmärtävä.
 795. Anna’pas minun mitellä.
 * Annas minä mittaelen.
 794. Niin minä mitata tieän.
 801. Jos mie antaisin mitellä.
 802. Siellä luffkohon luffitset . . .
 806. Ei vielä awainta tehty.
 807—808. Niin kuulu Jumalan oppi,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 Ei miehet minun näkoset,
 Ei ne luffkohon luffitse — — —
 819—820. Kanto kannan kankahasen,
 Perän peltohon sysäsi (peräsi).
 836. Ja meidän Jumalueni.
 * Puhuiwi puhas Jumala.
 859. Pahat syytäwi syvähän.

7.

- 4—7. Toinen Hämeen Heinirikki,
 Toinen Cerikki kuningas.

- r. 16. Sula on joki kowerra (torwesä).
21. Pane warsat waljahisin.
23—24. Pane korjut kohallensa,
Saata lastat sarjallensa.
27. Ne kohta ajamaan läksit.
28. Njoit niin päiwää kewaissä.
40. Sitte sinne tultuansa.
51—53. Siin' on syönyt, siin on juonut,
Siinä purtua pitänyt.
Ne kohta ajohon läksit.
58. Jo tässä käwit ihmiset (imeiset).
61—66. Dtit heiniä hewosen,
Heitit hietoa siahan;
Dtit leipää uunin päältä,
Heitit hietoa siahan;
Dtit kellarist' olutta,
Wieritit santaa siahan.
71—72. Sekä myös paha sukunen,
Dtti Lalli laffarinsa.
75—76. Sano sitte uskollinen
Palwelia herrallensa.
85. Kätkke suas kiwein warjoon.
89—91. Niin poimi lumesta luuni,
Ja pane härjän rekehän,
Härkä Suomehen wetäwi.
95. Pappain saarnoa sanoa.
97. Palais tuo kotia Lalli.
100—101. Mies paha hywän kypärän,
Pispan hiipan hirtähinen.
102—103. Sitte Lalli murhetoinen

- r. Päästä lakkia tawotti.
105—106. Beti formusta formestansa,
Sormen suonet liukasteliwat.
108. Piöpan raffaan raatelian.

8.

1. Elinainen neitsy nuori.
3. Wastiwakkanen kädesä.
5. Tuoltapa Klaus tulepi.
7. Tunnen tuiman käytännöstä.
11. Klaus toj ajoi mäelle.
20. Dnfos teillä neitsyttä (neistä) myydä,
21. Piika pidetty minua wasten.
23. Ei kaupita kartanolla.
37. Niti nuoren Elinaisen,
41. Pienet on minulla piikat.
* Piikat on vielä pikkuisia.
42. Kanssa kesken kaswawia.
49. Ruokkia isoo perettä,
50. Katsoo suurta tarhakarjaa.
53. Käsköhön (antakohon) Kirsti piika.
60. Pahoin päiwin fuolettaiši.
71. Kirsti katseli kassista.
72. Wästarästä wälfötteli,
Wärkisteli wästaröistä.
74. Joka tuon parin pahentais.
84. Sinun silkkihin puetaan.
89. Sinun kantaa awaimet.
- 92—93. Aja Ammasten ladolle,

- r. Pienten niittyisten perille.
- 101—102. Pane (kisko) moita wakkasehen,
Säre säffihin ewästä.
- 109—112. Päiwät on wiimeiset minulla,
Wiitot vielä wiimeisemmät;
Ustu puoli saappahasta,
Anna toisen toinen puoli.
(Ustu toiste toinen puoli).
- 114—118. Puhu toiste toinen puoli,
Juo puoli pikariasi,
Juo toisten toinen puoli —
Niin sä paremmin palajat
Pohjan poikain parista.
- * Niin sä kauan saat eleä.
127. Kirsti toi kotahan lähti.
130. Paukkinä patatuwästä.
134. Paukotat patain luona.
- 137—138. Kirsti piika kiukkuhinen,
Ele kolki niin kowasti,
Minun wiiniä waatteitani!
143. Ei ne ole täällä tehdyt;
Sill' ei ne ole täällä saaut (saatu).
144. Waan on nuorini kutonut.
147. Ollispa minun lukua.
- 150—152. Olet sä itsesi emäntä.
- * Sinäki iso emäntä.
Olit orjien ohessa . . .
Ollut orjien ohessa,
Pitäpartain parissa.
159. Pitäkäsme pienet kedit.

- t. 161—162. Niin on ennenki pidetty
 Isäntämme pois ollessa.
 166. Mutta ele sitä iske.
 170. Länpä hän esiksi iski,
 (Tuonpa hän sitte ensin iski).
 174—176. Minne teen mä yösianne,
 Teenkö Uolewin tupahan,
 Ylimmäisen holwin päälle?
 180. Kammihisen kammarihin.
 183. Siellä raudat hohtawaiset.
 190—191. Pane kahdet lankawaipat,
 Pane kahdet höyhentyynyät.
 194—196. Pani yhden päänalasen,
 Pani yhden willawaipan . . .
 * Pani yksin korwatyynty . . .
 203—206. Oi mun roua kultaseni,
 Tulkate ylitupahan!
 211. Kirsti pikemmin perässä.
 213. Sadat teljet teljetteli,
 219. Menipä nytkin roua sinne,
 220. Yöksi Uolewin tupahan.
 225. Walo walkeen nurkan alle.
 238—239. Läski lapsensa lasille,
 Itkewäisen itkunalle.
 244. Kansan (mailman) lautta lapsinesi.
 246. Se on ison Uolewin poika.
 267. Voi minua waiwauten walsin.
 269. Hame kaitki eestakasin.
 274. Kuinka suin sukkiani.
 286. Kuinka hiinan liinojani.

- r. Kufot siellä kuukatahan.
300. Sianpäitä paistetahan.
(Sitjoja siellä korwetahan).
301. Piffu rinsin ristiäisiksi,
302. Poikalapsen polkumiksi,
304. Laske maahan kontillensa.
313—314. Sälkiänsä piilemähän,
Töitänsä häpeilemähän.
317—319. Pane panni pahoja jauhoja,
Heitä ne tulehen tonne.
320. Etkä paremmin palaisi.
323. Miss' et ollut mielin kielin.
326. Ei ole syytä pienintäkään.
328. Ei ees neulankaan teräistä.
* Neulaa silmätöntäkähän.
353. Hevosia tallillinen.
361. Poltin, poltin puolisoni,
Sytytin hyvän syleni,
Poltin pienen poikalapsen,
Hevosia tallin täysi . . .
384. Piffkaraista kuumottawat.

9.

- 1—2. Inferi ihanen neiro,
Waras se wakuun neiron (naisi).
4. Anto kättä kättiälle (kättyä, kättynesjä).
6. Suuren formuksen lunasti.
10—11. Ynnä yheksän suwea,
Wuosikausi kymmenettä.

- r. 23. Pantu maahan paimen luisja.
30—31. Eikä waimojen walitten,
Eikä neitsin kaunihimmin.
(Eikä neitsen kauneuen).
35. Katso itään, katso länteen.
41. Niin sä waihuisit merehen.
44—47. Mistä tunnet Kalmannikes?
Tunnen nastan, tunnen purteet (purjeen)
Kahen airon lasfemašta,
Toinen puoli uutta purtta.
52. Minun nuori welsykäisen.
54. Sulta ifälihanen (ifälihani).
57. Terwe muori näädämiehen.
61. Toinen lahjoja jaettu,
62. Kolmas annettu antimia.

10.

- 1—2. Swana meidän isäntä,
Meidän kuulusa kuningas.
* Petri kuulusa kuningas,
Suomen niemen suuri herra.
3. Suoriwi oritta suurta.
7—12. Itkettä sinä emoni,
Walittelet waimo raukka,
Jos ma joutuun jonne kunne,
Lahi wiinwyn wiikommanti,
Wuosikausia kahenki,
Kuotsin maassa rohkiassa,
Suurilla sotatiloilla.
13. Emo esteä käfesi,

- r. 14. Warotteli waimo wanha.
 27. Laitti laiwoja wesille.
 * Laski laiwoja merelle.
 33—36. Lato miestä laiwohinsa,
 Suoritti sotaurosta,
 Kune telkkä tehtyjänsä,
 Pieni lintu poikiansa.
 (Kun kana lato munansa,
 Sotka poiat suorittawi).
 39—40. Noosti puihin purjehuiset,
 Waattehuiset warpastihin.
 51—52. Näki Wiipurin weräjät,
 Ulompänä linnan ukset.
 54—56. Läpi aaltojen ajaksen,
 Lanke alle Suomen niemen,
 Wiipurin weräjän alle (Alle Wiipurin wi-
 hasen).
 (Lanke alle suuren linnan,
 Ruotsin maahan rohkiahan,
 Zmantrahan ilkiähän,
 Kuolan linnahan kowahan).
 71—74. Tuon tufun tulifiweä,
 Pannun jauhoja pahoja,
 Tiifin luomia tinoja,
 Karpalon kanan munia.
 r. * Hewot on kustu talliloihin,
 Lehmät läävän lattialle.
 * Hepo on heinähuoneheesa.
 Piekö kuskut lattialle.
 95—98. Mä on akkaferätty,

- r.
- Koukkuleukoja ko'ottu.
- * Lihotettu on akka wanha,
Kuiwareissi fuorrallettu.
- * All' on wanha kiuoalla,
Siinä on sinulla syöä.
100. Werossi werikäpälän.
105. Pani pysšyt pyrkimähän.
107. Uvokerot ammomahan,
108. Salojouset joukomahan (jämmamahan).
- 111—114. Jahmi päivän, jahmi toisey,
Ampu hän ylitse ferran,
Ampu hän alatse toisen,
Ampu kolmannen kes'elle.
- 116—117. Papin räystäähät rämäsi,
Tuohikattoiset tomusi,
Pinnan patsahat pamusi.
- * Pani räystäähät rämöhyn,
Tuohikattoiset tomuhun,
Tornipatsahat pamuhun,
Pinnan seinät listehille.
- * Ampu räystäähät rämöksi,
Tuohikattoiset tomuksi . . .
- * Räystäöt mennähän rämynä,
Lewyn tuohet lennellähän . . .
- 128—129. Wenäläinen weikko kulta,
Kauniskenkä Karjalainen.
131. Ele raualla rapaja.
- 134—135. Annan kultia kupilla,
Hopehia huokin täyän,
- * Ota kultia kumia

- r. Hopehia huoltavia.
142—145. Situn konna kultihisi,
Ilkiä hopeihisi,
Kun kauan minua kaihit,
Päästä aiwoni atenmit.
151. Läksi maalta matkoihinsa.
* Läksi maata marsimahan,
153. Melan waskisen warassa,
154. Kofan kultasen kurussa.
164—165. Pappi paiatta makasi,
Ruotsin kaarnis kaatietta.

12.

1. Läksi Kaarlo kaupunkihin.
7—8. Päälle suuren Suomen niemen,
Wenäjän werien päälle.
9. Pieterin wäki wäkewä.
18. Jo päiwänä muutamana
Kaarlo kaufoa näkywi.
20—21. Meren luotojen lomatse,
Päällitse Utimo (Utamo) saaren.
24—26. Kowat kostiinsa asujat
Leiwotaan kivestä leipä,
Paksu kaffu kallioista.
* Rautaharkkoja rakenti,
Terästikkuja telawi.
37—42. Wenäläinen wet sanowi,
Romanto kohittelemi:
Wet sinä werikäpälä,

- r.
- Elbös tullo tuusimatta,
Kyllä syötän wierahani,
Kakkumieheni rawitan,
Tempuilla teräksisillä,
Kautasilla rahnikoilla.
40. Djenna ojentamatta.
44. Gäntehet järehtämähän.
46. Kautanuolet raastamahan.
52. Mastot maikasi (maikawi) merehen.
- * Mastot maahan maiskaeli.
- 57—59. Jop' on Kaarlo katsieleksen,
Katsieleksen, käänteleksen,
Polukoilla polwin pyörin,
Jo meni wäti wähäksi.
64. Teräsnuolen tempoessa.
65. Kaarlon kulkku kuuwahtawi.
74. Du wettä wenon perässä.
- * Wett' on laivan laian alla.
- 82—83. Ei tunnu wesi we'eltä,
Wesi tuntuwi wereltä,
Rannat Ruotsin raatoloilta,
- * Nion (aiwin) on wesi werellä.
Ruotsin rannat raawiskoita.
Mysypäit' on myllistetty,
Kakkipäitä langeteltu,
Pyöräpäitä pyöritelty.
98. Kieli suusta firwoikohon.

13.

- 7—8. Kesti kerkesi sanoa,
Kesti purresta puhui.

- r. 21. Joutolaiſten juominkihin.
28. Tule pois, ele'käs huoli.
56—57. Jäksensä itkemähän,
Kuuksensa kujertamahan.

14.

- 18—20. Kesän tuopi suuren haun,
Talven ruškian reposen,
Syksyn orawirihman.
39—41. Antti yhä ahistelemi,
Kaisa seisoi seinän wieret,
Nsu itkunan alukset.
43. Tupesahan tuima weitsi.
45. Voi sinua Hüen huora.
54. Toisen liinan aiwinoa,
Kolmannen werkoa wetänen.

15.

- 1—2. Kaisa kaunis, neito nuori,
Sifri siewin tyttäristä,
Paras palkan piikastä.
* Katri kaunehin tytöistä,
Sekä siewin neitossistä.
6. Weroittaki miehen werta.
9—10. Tefi liiton päivän kanssa,
Nian Nuringon keralla.
13—16. Wiisi willoa sawitsi,
(Kaksi karwoa sawitsi)
Kaiikki suoritti sukitsi,

- r. Kaikki watwo waattekiksi.
29. Kuulu suolta suitsen helke.
- 31—33. Mikä suolla suitsen helke,
 Uwannolla aisan kolke,
 Tuop' on hoikka Huowin poika.
39. Ellös muille Katri kaunis.
- 41—42. Panko päätä palmikolle,
 Hiusta silkillä sitoko.
68. Lehmikarjahan sekän.
84. Sian suolihin sekän.
110. Keträsilmä kiehumahan,
 Pääpalli papattamahan.
- 119—120. Mip' on sana saatettava,
 Mikä kieli ferrottawa.
127. Sortunna hopiaforkka (formi).
131. Wetti miekkansa tupahan.
- 139—140. Syönpä kyllä syötettäissä,
 Toki juonki juotettaissa.
146. Itse kääntymi nenässä.
- 154—155. Toiste tahtoko tytärtä,
 Dmin mielin mieholahan.

16.

1. Hännus Pannus mies parahin.

17.

30. Sel' isänsä ett' emonsa.
55. Wirkko Antti Annillehen.
61. Anni saattawi sanoa.

66. Paljo särpi sären lientä.
68. Uni aamulla warahin.
80. Kamtun kaapatellaksehen.

18.

7. Rouse pöts poikaseni.
9. Pahasilta pääaloilta.
15. Lokki werkkosi kokewi.
17—18. Kalat kiirassa kutewi,
Kiiskit kiikasillan alla.
33—34. Makasin emoni lapsen,
Sisareni suahutin.

19.

- 1—2. Poika tuhman Tuuliaisen.
(Poika tyhjän Tuimetuisen,
Lapsi köyhän Nietyisen (Keiretyisen).
(Poika keion Keiretyisen,
Lapsi tuhman Tyhyretyisen).
(Kullerwo Kalewan poika,
Sinisukka, Niön lapsi,
Sinisukka, hienohelmiä,
Hiwus keltanen koria,
Kengän kauto kaimokainen).
12. Kassa kulta kuumottawi.
18. Sanojahan säätelewi.
23—24. Surma tulko korjahasi,
Mana mattalaisekseen.
27—29. Kaske wirkkua witsalla,
Helähytti helmiwyöllä,

- r. Hepo juoksi, maffa joutu.
43—44. Tules tyttö tyhnylleni,
Neiti taljalle talute (taluos).
47—48. Tuuli tulko tyhnyllesi,
Tauti taljahaisellesi.
68. Keuote refoseheni.
(Alle wiltin wieretäte).
79—80. Kultasuita kuffaroita,
Weitsiä hoiapäitä.
92. Tinarinman riuahutti (riu watteli).
95. Neitonon sanoiksi wirkki.
97. Pietkö (oletko) suurtaki sukua.
100. Keutti pojan Keiretyisen.
119—122. Tise korjasta kohosi:
Woi polosen päiwiani,
Kun makasin maanmon lapsen,
Sisareni suahutin).
(Kun nauvoim emoni lapsen,
Makasin sisarueni).
(Siuotin oman sisaren,
Tinarinman riskahutin).
127—132. Njami tomuttelewi
Pimiähän Pohjolahan,
Miesten syöjähän siahan,
Urosten upottajahan,
Kasakaksi kaupitaksen,
Palkkoaksen paimeneksi.
Emäntä pahantapanen,
Se leipo lewiän leiwän.
(R. Kalewal. XIX: 136 e.)

r. Ujawi tomuttelewi
Luoksi ainosen emonsa.
”Di, emoni kantajani,
Maammoseni, muoriseni!
Tetpä korput kontillesi,
Majoillesi maitoleiwät,
Piiltäpä minun pitäwi,
Kunne käsket piilemähän.”

(K. Kalewal. XVIII: 78 e.)

Jälkimmäine. Tällä tavalla runon luettua tulisi
L. p. Pohjolasta Kalewalaan wetoja (wersoja) wieneeksi,
waan usiat laulowat myöskö niinki; että olisi hän Kalewa-
lasta lähettyänsä waista Pohjan kankahilla tunte-
mattoman sisarensa kohannut, ja miksi ei lieneki niin asia
mutasempi. —

20.

1—6. Sisarekset sotkottaret,
Rannan ruokkoset kälykset
Läksit korttehen kokuhun,
Sininurmen niitän tähän.
Minp’ on niitti, sen harawoi,
Senpä karhille weteli,
Jo tuosta tulewi tukku,
Kekonen keräntywi.
Tuli tursas tuolta maalta,
Lunki heinäset tulehen,
Ilmiwalkian wökehän,
(Wihantansa walkiahän),

7. Tuosta tuhkia tulewi,
 Lixiätä liukaseksen,
 Pestä päätä päivän pojan,
 Silmiä hyvän sikiön,
 Tuhkia tuhat refiä,
 Sata saapran pohjassa.
7. Löyettihin lempi lehti.
10. Aholle (leholle) ylenevälle.
11. Sihen kaswo kaunis tammi.
13. Oksat ilmoille ojentu (ojenti).
14. Latwa tarttu taiwahalle,
 Peitti kuit kumottamasta,
 Peitti päivät paistamasta.
16. Hatakat hatsattamasta.
- 19—23. Pilwessä piikät pisarat (pis. suuret),
 Pisarisssa laajat lammit,
 Lammisssa wenot punaset,
 Wenhisssä nuoret miehet,
 Nuoret miehet, naimattomat.
- 25—27. Punotaan punaista löyttä,
 Löyttä rauta rahnioiaan,
 Sitoa meren sininen (siwutse).
- 28—32. Raksi kannan kaakastoa,
 Meren tyynenä pysyisi (Sotta meri t. p.),
 Raksi kannan kaunihina,
 Wieä Wiinaan neitosta,
 Kaupita merikanoja.
 (Kaupunnen kotikanoja).
- 38—39. Tytöt Lungun turpeaiset.
 Ei neittä tukulla myöä.

- f, 41—42. Drawat tutulla myöään.
 Kewot kanssa kaupotahan.
 44. Jokaiselle ei yksinkänä.
 (Ei kaitille yksinkänä).

21.

- 3—5. Kurja karjan korjeluhun (kaihsentahan);
 Lehmät sorju suota myöten,
 Lampahat suolla sorkehtivi.
 7—11. Mie käwin kiwi kiveltä,
 Astuin paasi paaterelta,
 Minä mätäs mättähältä,
 Jott' ei murru musta kenkä,
 Eikä kastu kautokenkä.
 (Mie palja posija myöten).
 12—15. Yhty Yrjänä karjahani,
 Pesen (Pesken) poika lehmihini;
 Istu sie tywelle puuta,
 Mie rupean latwemmaksi.
 (Istutin t. p. Istse istuin latwempana).
 (Yrkä istu t. p. Istse lassi latwaksella).
 19. Kalmalasta kaunihimpi.
 20—22. Kysyttelin, lausuttelin,
 Kysyttelin tienkäwiä (=n),
 Lausuttelin matkamieistä (=hen).
 31. Kalewalan kairwotiellä (kangasmailla).
 35. Kalewalan ikkunoista.
 43—44. Tuomikko tuwan otsassa,
 Koiwikko koan perässä.
 46—51. Kuusikko kujan suussa,

- r.
- Risti riihen ikkunasäsa,
Pyhä tammi tanhualla,
(Tammi keskellä pihoa)
Hetet tammen juurnella,
Siellä siikaset kutewi,
Särköset säritlewi.
- 52—59. Mitäpä teki isoni (isoni tekewi)?
Söipä, joipa pöyän päässä.
(Iso istuwi tuwasäsa,
Syöpi, juopi, kestoawi).
Mitäpä teki emoni?
Neitosia myöksenteli (naitatteli),
Tyttäriä naittelewi.
Mitä weikkoni tekewi?
Kirjas kulta kirweswartta.
Mitä sisikoni tekewi?
Kuto kultatangastansa.
58. Neitosia myöksenneltiin (myöksettiin).
- 60—61. Joko myötihin minua,
Joko kurja kaupittihin (toiwotettiin)?
(”Möitö minun?” — ”Möi minulle.”)
64. Kellenkäs minun lupasi.
- 66—67. Minulle sinun lupasi.
(Myötihin sinä minulle,
Minulle kurja kihlattihin).
- 68—69. Mitäpä minusta annoit (Minpä sie. m. a.),
Saitko paljo saalihiksi?
71. Kannun kantajan parahan.
- 73—75. Isolles isosen ruunan (sotihewosen),
Pirtin päältä heinät syöpi,

- t. Ween pilwistä wetäwi (W. taiwosta w.),
(Taimahalta ween wetäwi).
- 76—77. Wähänpä minušta annoit,
Pikkuruisen kaunosesta,
Kun otit oluen tuojan,
Kannun fantajan walitsit (niin seur. ferrot).
79. Maammolle mahowa, — maherwo —, matikka-
lehmän.
(Maholehmän maammollesi),
Maherwossa kyttyessä.
- 85—87. Weljelle sotiwénosen,
Ilman souti soutajitta,
Ilman airoitta yleni,
Se oli wahwa wastafella,
Se on tynellä lipiä.
(Weljelle sotihewosen).
- 91—93. Siskolle sinisen uihen,
Sinerwässä kyttyessä (karsinässä),
Joka wuosi (wuotta) wuonan tuopi,
Tuopi willan wiikon päästä.
96. Minpä annoit waarilleni (wäwylleni).
- 97—99. Waarille (wäwylle) wärilusikan,
Jok on tuotu tuolta maalta,
Ulempata uitettuna.
102. Minpä annoit muorilleni (minnälleni).
- 103—105. Muorillesi (minnällesi) kulta-staltzan (kulta-
bratinan, ruškian staltzan).
(Ammölle ikusen tuopin;
Itse käypi kellariissa,
Itse ottawi olofen,

- r. Jont' ei juoen juomat puutu,
 Syden syömiset vähene).
110. Kun tulee vähä hyvästä.
- 112—115. Taattosi isonen ruuna
 Wainotiellä waipuhon,
 Wainoaitana parasfa.
 (Käntihin lähtyöhön,
 Waljahinsa waipuhon).
 (Keellänsä riutuhon,
 Allikohon aisoinsa).
 (Waollensa waipuhon,
 Ryntöaitana parasfa).
- 118—121. Maammosi mahonen (mahowa) lehnä
 Wasoinsa (wasikkoihin) waipuhon
 Lypsy kesässä parasfa.
 (Allikahan annillahan,
 Maiollensa wiipyöhön,
 Rengillänsä (rengin päällä) riutuhon,
 Kapallahan kaatuohon).
 (Metsän rikka rikkokoon,
 Metsän karhu kaataohon).
 (Lulko nuorin nostettava,
 Terwaköyssiin temmottawa,
 Maitoaitana parasfa).
- 124—126. Weljesti sotimenonen (wesiheponen).
 Kosti juostohon kiveä,
 Halki menköhön haki,
 Poikki pohja kattetkohon,
 Halki maista, poikki soista,
 Kostki —, fatu —, aifana parasfa.

- r. (Täywimmällä ollessansa).
(Parassa sotikesänä).
- 130—133. Siskosi sininen uuhon
Willoilensa wiipyköhön,
Wuonihinsa wuotuohon (woipuohon),
Kaatu (Kaatto, katooho) karitsohinsa,
Keskellä kerintäaian.
- 137—138. Kahtialle katkettoon,
Poikki ponnesta katetto.
- 142—145. Weikon waimon waskimalja
Kivehen kimahtaohon,
(Halki kirkotko kivehen),
Kallioon kalahtaohon,
Kalliohon kaatuohon,
Olut aikana parassa.
(Oltta täynnä ollessansa).

22.

- 5—6. Skutieru Kieran poika,
Liiwun tihku, äidön lapsi.
- 29—34. Ettei etsiisi emonsa,
Eli äiti tietä saisi,
Jos ma wieläki wiruisin,
Wuosikausia kahenki,
Tuolla tuomiwaaran päällä,
Kaukana kataikossa.
66. Äiti ääntäen panemi.
78. Lähe pois polonen lapsi.
81. Tule turwihin emosi.

- r. 108. Itse innon lausueli.
111—112. Katson ma Ukolta kaaren,
Panen waskisen wasaman,
Ummun surman suusta halki,
Pahan leivoista lewitän.
115. Jouwuta'pa jousi moinen,
116. Kaari kaunihin walios.
119. Työnnällä tulinen jousi.
124. Laske lapseni polonen,
125. Mutta tielle terwehenä.

23.

- 1—4. Luorikki hywäniminen
Otti korwon olallehen,
Kauhan käsiwarrellehen,
Meni wettä kantamahan.
6—9. Katso kaiwo kuiwahtanna,
Waski laoville walunut (walettu),
Tina pohjaan tirkahanna,
Lehti päälle kirmohtunut.
11—15. Käwi toisen kaiwon luokse,
Kuiwahtanna'i toinen kaiwo —
Käwi siitä kolmantehen,
Kuiwahtana'i kolmas kaiwo.
17—20. Liifahutti jalkojahan
So mäelle kolmannelle,
Liifahutti toisen ferran
So mäelle kuennelle,
Liifahutti kolmannenki
So mäelle yheksännelle.

- r. 24—25. Katso pursi purjehtivi,
Satalauta laiehtiwi.
- 26—27. Mies puhas perässä purren,
Toinen mies nenässä purren,
Sulho purren partahalla.
(Sulho laialta puhuvi).
30. Astu'pa alukseheni.
32. Eipä käskenyt emoni.
- 43—44. Wenehesä wierahassa,
Karjalaisen karpalossa.
46. Wanhempansa walfamoilla.
51. Kultasissa koplukissa.
58. Oman äitin lainehilla.
62. Säynäs kultanen kutewi.
70. Emon lapsen lainehilla.
82. Emon lapsen lainehilla.
86. Särki kultanen kutewi.
93. Näki äämmönsä (sulhonsa) wesillä.
100. Ei mitään minusta liene.
103. Kuulun taattosi koišta —
104. Minun pääni päästimeksi,
Pääkullan kerittimeksi.
107. Ei neittä laseta'kana.
115. Polen poikki purren laian,
Kiwisellä kengälläni.
- 123—126. On koiissa wenosen paikat,
Lanhualla talkajahat,
Puilla purren paikkanemma,
Drasilla ommellemma,
Neuloilla teräsnenillä,

- r. Katajilla kaunehilla.
- 131—132. Itse pääsewi pakohon,
Tuli tielle terwehenä.
- 137—138. Noiu taatto sanoiksi wirkki:
En' on ota, enkä huoli.
130. Taatto firweswarreltansa.
- 139—141. Mene tästä portto pois,
Tulilautta tuonemmaksi,
Et ollut we'en kannamassa.
- 143—144. Punaparran purjelussa,
Kautokengän katselussa.
(Punapaulan puielossa,
Kaunistannan katselossa).
148. Maammo kuoselin perältä.
(Maammo keträwarreltansa).
(Maammo kuoselin perällä).
158. Weikko keihäs warreltansa.
168. Sisko kirjalastafelta.
(Sisko päällinkokaltansa).
175. Wei hän wettä äämmöllensä.
180. Nuoren wettä juoakseni.
- 183—184. Wierittihen kuolemahan,
Kaatihen katoamahan.
(Kaa'aksen katoamahan).
- * Kupes muori kuolemahan,
Pääkassa katoamahan.
- 191—196. Anni tyttö, aino neito,
Tuonpa hän sanoiksi wirkki:
Emp' on nouse nouse'kana.
(En nouse käteä'änä).

r.

Olit karhu karjehelta,
Eusi suuri rönkehelta,
Kun mun kutsuit portoksesi,
Työnsit tulilautaksesi.

* Politi silloin portoksesi,
Läusuit mieron lautaksesi.

233. Meni äämmö (sulho) nostamahan.

239—242. Nousisimpa, nousisinki,
Waan en woine minnä ruffa,
Pihet jalfoa pitäwi,
Paaet päätä paineksiwi,
Kalma kattawi käsiä,
Tuoni toista jalfoani.

24.

6. Kuulu se sepän pajahan.
8. Hopian sulattamista.
10. Kulta kaatu kattilasta.
13—14. Koria nurmi saaren päälle,
Koria neito nurmen päälle.
17. Tuota pipit, tuota papit.
21. Tuo konsti Kojolan poika.
(Kullerwo Kalewan poika).
22—23. Kuukauen rekiä laati.
34. Jää hywästi Jääksen (Jäästen) nurmet.
48. Pääsen Hien kankahalle.
50. Tahotto sa tuota syöä.
52—53. Pään panen kosken kiveksi,
Hieron heiniksi hiwukset j. n. e.
56. Sormet suoro witsakiksi.

- r. 76. Mustan lehmän läävästäni.
(Läävästä parahan lehmän).

25.

- 5—6. Kun ois meninä Joukoselle,
Jouto joutenna pitäisi.
(Jouto mennin joutawalle,
Jouten joutawa pitäwi).
8. Rastahilla syöttelewi.
9. Joki we'ellä juottelewi (niin seuraw.)
- 13—14. Kiiven suuren suojasesä,
Kallioisen kainaloesä.
- 15—19. Pääty Rojo kuulemassa,
Ulla sillat seisomassa,
Kussa Rojo, siinä kihla,
Kussa kihla, siinä otto.
- 24—25. Nuori neiti naisekseni,
Wastakaswawa waraksi.
29. Palkan pilwien sialta (rädösta).
42. Kun käyt neulojen nenitse.
- 44—45. Päiwän neulojen nenitse,
Toisen rautatapparoitse (t. teritse).
62. Anopille kostitsoiksi.
- 75—77. Käwin neulojen neninä (nenitse),
Laloin rautatapparoita,
Ummuin tähän taiwahalta.
84. Reutosi rekosehensä.
(Rekehensä reutoeli).
86. Jöki (Siwalti) wirkkua witsall.
90. Roita Pohjan kankahia.

- r. 93. Niän orpanaa opetti.
 96. Laai willaista hametta.
 98—101. Keitä otraista olutta
 Yhen otran syämeestä.
 Niin tuli jänön jälille,
 (Niin tuli rewon jälille),
 Mutso päätänsä kohotti.
 104. Jänö (Kepo) on juosfut tietä poikki.
 106—112. Voi minua orja (mutso, neiti) raukka!
 Parempi minun olisi,
 Parempi olettelisi,
 Jänön jäätäjän jälillä,
 Rewon räyktywän (reuhkajan, reyretyn) rees-
 sä (jälillä),
 Kun Rojon pojan puolisona.
 Kaunihimmat jänön (rewon) karvat.
 130—131. Hukan huiskawan (huutajan, uussilla) jälillä,
 Maafärsän ahkiossa.
 152—153. Karhun kauhian jälillä,
 Kontion kiwikolossa.
 162—175. Ele huoli Hien (Hiitten) huora,
 Kun sa saat Sarajan joille,
 Rojon koskipyörtehesen (pyörielle).
 (Kun pääset Wiron wesille).
 Kysyn mieltä miekaltani,
 Sapeliltani sanoja.
 Weitsettä lihoa wuollat,
 Koet werta kauhasetta.
 (Syöt sä (Weistät) weitsettä lihoa,

- r. Apat (Saat sa, Juot sa) werta kauhasetta),
Kun et kuule minun sanoa.
Ujoo kahottelewi,
Mennä luiferrettelewi,
Jo konnan koti nähtywi,
Lupa tuhman tuiottawi.
176. Kun pääsi Wiron wesille,
Sulki (Poltti) suuta, polki päättä,
Weti siitä miekallansa
180. Pani pään kosken kiveksi,
Pään märänsi mättähäksi.
- 184—185. Eisti lihat lippahasen,
Pani rinnat riehtilähän.
195. Paimen patsahan nenästä,
Kasatsikka (kosotsikka) karjinaästä,
Atka on wanha lattialla,
Noin atka sanoiksi wirkki).
197. Kun näin outoja unia.
198. Wäwy tuon sanoiksi wirkki:
Min tieän sanomia,
Jo on kuoli tyttäresi.
(Hywin tyttösi eläwi).
- 205—206. Uuen wäwyn tuomisia,
Tyttäreni työntämiä.
211. Woi jos tietäisit, et söisi.
222. Sulkohonpa jos tuhansin (kahesti),
226. Syötän wuohen raatamatta,
227. Toisen syötän waattiestä.
230. Monaisen olkaluuta.
239. Wieri hengeti emonen.

26.

- r. 2—3. Jän kaisen kiertolainen
Soutelewi, noutelewi.
- 5—6. Ympäri Yläjokea,
(Ympäri Newajokea)
Kahen puolen kangasmaata (karjanmaata).
10. Karjalaisen kaiteheessa.
(Merikoiralla wenossa,
Paatisa pahatapasen).
(Purressa pahasukusen).
13. Wajellusta (Wajerrusta, Waiikutusta) wa-
timahan.
15. Lunasta (Hehätäs) iso minua.
- 18—20. Kaks' on ruunoa sinulla,
Tuo'pa toinen lunnahiksi.
21. Kaksi kaunistä taloa.
- 25—28. Eipä tyttö parkaseni,
Joua siun lunastimeksi,
Emmä luowu ruunastani;
Ennen luowun lapsestani.
30. Enemmän lufentuani.
81. Kolme miekkoa hyweä.
- 152—155. Isoni isofet ruunat
Waljahinsa waipukohon,
Läntihin läkähtyköhön,
Weentäaikana parasä.
- 160—163. Weljeni koriat miekat
Kahtialle kattetkohon,
Poikki ponssi lentäköhön,

- r. Waino- (Sota) aikana parasfa.
164. Kerint' aikana parasfa.

27.

(Toisii.)

2. Itte ja huokuu.
(Ittiin ja huutaa).
(Wenäläinen weisaa,
Piffu tyttö ittee).
5. Laatto matkaa merta myöten.
6. Yli meren rantaa.
10. On han sulla kolme kultakarwa hepoa.
(On han sulla kolme mustaa oritta).
20. Tyttären aina toisen saan.
31. On han sulla kolme koriata mahoa.
73. On han sulla kolme koriata hametta (ruunua).
91. On han sulla kolme kullaista ruplaa.
115. On han sulla kolme koriata fuiria (äimää,
neulaa).
127. (Toisimmoisfa matkaa vielä ukko ja a-
kaki ennen sulhoa).
131. Katto miesi (müsiffka) matkaa,
- 151—152. Laaton hepo häwitkään
(Laaton ruuna kaatukoon)
Keskellä kesäaika.
(Kyntöaikana parasfa
Parahalla pientarella).
- 157—158. Sisfon ruunu häwitköhön
Paras iloaika.
(Sisfon hamet häwitkään).

- r. 161—162. Minnän kivi (äimä, neula) halettohon.
Paras syöntä (ompelo-) aika.

28.

- 1—3. Istu neiti levetissä (kojuissa),
Neitonen kojussa itki,
Sormuksia murtelewi.
6—9. Katso ylös, katso alas;
Mähänä päivä paisto,
Mähana weno juoksi.
Taatto matkawi wenoissa.
(Se on taattoni wenonen).
12. Enkä tule, enkä joua (tieä).
15. Maamon weno wiekkahampi.
60. Minnäsi (wäwysi) tulee jäleltä.
72. Se on minnäni (wäwyni) wenonen.
82. Koffa poies lähteköhön.
84. Perä poies lohettohon.

29.

9. Toiset päivän waltosesta.
29. Päivät pitkät, yöt pimiät.

30.

- 9—11. Ellös surfo mun sukuni,
Hellitellä heimoeni,
Jos ma kuolisin kulolle.
21. Sortuman sotakeolla,

- r. 22. Meren jäälle jäähmettyvän (jäähmistyvän).
 27. Itäni elättäjäni.
 29—30. Kun mun tieät kuolleheni,
 Väestä wäheineheni.
 36. Vielä markkoo parempi.
 42. Wesseni, weikkoseni,
 Kaunis kaswinkumppalini.
 44. Kun tieät kuolleheksi.
 57. Sisikoseni siikkuseni.
 100. Nittiseni, kultaseni.
 103. Itäni imettäjäni.
 110. Nittin syäntä sylisse.
 126. Kullerwoitti kankahalla.

31.

- 3—4. Kolme koiraista jälessä,
 Yksi kiuksi, toinen kauri.
 6. Telsin teitä, marsin maitta.
 10—12. Pöysin suolta mättähäisen,
 Mättähäiseltä kotasen.
 15—17. Kolahutin kockapuuta
 Näwäytin räystääspuuta;
 Kullatar (Kunnatar) koasta läksi,
 Wuiti neiti wastahani,
 Kecken kullan keittämistä,
 Hopian sulajamista.
 20—21. Tuo koira minun purewi,
 Harwahammas haukkunewi.
 22—25. Tule tänne turwihini,

- r. Astu alle helmohini.
(Alla helman armohini).
Syytis! pois! Puritsa koira,
Ei pure Puritsa koira!
- 27—28. Tuota itken tuon ifäni,
Wiety on weioni sotahan,
Tuonne on wiety weioani.
- 40—41. Tuolta weiosi tulewi,
Alta linnan aivot wilkki (läikky, soutti).
44. Mitä tuopi kostintsaaksi?
- 47—50. Tuopi parin hansikkaita,
Tuopi käen karškajia,
Tuopi uuet ummiškengät,
Saksan saappaset sataset.
(Tuopi weiosi sinulle
Yksi ristin rinnallesi,
Toinen formuksen sorian,
Kolmas kufon kultarinnan).

Lauletaan kertomallaki:

- Mitä minulle weio tuopi?
Tuopi rinnan ristilöitä.
Mitä minä weiolleeni? =
= Ei mitään minušta liene.
Mitä minulle weio tuopi? —
Tuopi korwan koltuskoita.
Mitä minä weiolleeni? j. n. e.
- 60—63. Laain paian palttinasta,
Lewiästä liessingistä;
Leenpä paian, silkkipaian.

- r. (Paha paita palttinainen,
 Kehno liinan aiwinainen).
 Hyvä paita silkkisestä,
 Silkkisestä, sulkuksesta.
72. Toipa kufon kostintsoiksi.
92. Kowin täällä on huonot hongat.
- 94—95. Ei ne kestä köyhän käyä,
 Rahattoman (Rajakengän) rapjutella.
- 97—100. Kunne panen tuffoseni,
 Minne mielilintuseni,
 Panenko läävän liemun alle?
 Lehmän henki lengännehe (hengännee).
 En pane läävän räystäälle.
103. Panisin kylän räystähälle.
112. Lämminkö läpehyttänehe.
- 115—116. Panisin aitan parwen päähän
 Nittani alentanehe,
 Aitan orret katkennehe.
120. Okahanko juurtunehe.
 (Okihinko juuttunehe).
124. Kafrani kafistellehe (kafistellahan).
128. Kufihini rutjatahan.
132. Willani watuttanehe.
135. Panisin wärttinän nenähän.
139. Sitosinko tuffahani.
155. Mustan lehmän muistamahan.
- 175—176. Sümwet wälfftywät sinelle,
 Punaselle pursto paisto.
- 184—187. Drihit tapelleheko
 Suuren tallisen takana;

- r.
- Härätkö kisaallehe.
188. Ei orit tapelle'kana (otelle'kana).
190. Ei härät kisoa'kana.
193. Impi pirtoa pitäwi.

32.

1. Annukainen neito nuori.
8. Se muuttu neitten haaksi.
10. Se muuttu kestin haaksi.
13. Hufutteli huoran poika.

33.

- 4—5. Sirkka sirtotti metsässä,
Pieni lintu pensahassa.
(Kintunen lehossa laulo,
Pyy lehossa pyypötteli).
(Huuhuttiin ylitse järwen).
- 11—30. Kenpä siellä kylällä huuhu —
Runpa tietäisit tulewan
Taattoseni wierahaksi.
(Toiwoin taattoni tulewan).
Kullasta tuwan tekisin,
Hopiasta huolittaisin.
(Tuwan kultasen tekisin,
Hopiasta huolittaisin).
Tammesta tuwan tekisin,
Tammiseinät seisottaisin,
Tammilattiat latoisin,

r.

Tammipatsahat panisiin,
(Sini-, kulta-, Patvipatsahat p. nisin).
Sini sillan seisottaisin,
(Sillan kullasta kutoisin)
(Silkkisillan sammallaisin,
Simpukoilla kylweleisin),
Dron mustan waljastaisin,
Dron siltahan sitoisin,
Sini sellä silkilläni,
Sulkusuitset suorittaisin,
Sulkusuitset, sulkupäitset,
Sulkusatulän sitoisin,
Sillän selkähän sitoisin,
Werkaloimen katteheffi,
Kantaisin etehen kaurat,
Keiwänkannat lennättäisin,
Kultapohja soimoselle,
Hopiaiselle häkille,
Wietakoilla sementtäisin,
Jott' ei jorstahtais jökehen,
Ei wetehe wieprahtaisi — —

50—51. Toiwoisnypa maammokseni.

(Toiwoisnypa siskokseni).

Hopiatuwan tekisin.

(Tinasta tuwan tekisin).

89. Tuwan hongista hosuisin,

Petäjistä peppuroisin.

Tuwan warpasen watoisin,

Pahopirtin laitteleisin,

Kutoisin olista sillan,

r. Hawulattian latoisin,
Hawuseinät seisottaisin,
(Völlösterwas sillan seisottaisin),
Dron siltahan sitoisin,
(Sitoisin oron sillan korwaan,
Wanhan naurihin nawoilla),
Dron ramman wahjastaisin,
Olkisuitset, olkixäitset,
Olkifatulan sitoisin,
Saisin kontion kopokoin,
Karhun kallihin rahoin,
Naurusuulla katseleisin,
Jos jotehen jorskahtaisi,
Eli wieprahtais wetehen,
Karhun suuhun kaapsahtaisi.
Weisin tuon sulhon orihin
Huonompahan huonehehen,
Weisin puiselle häkille,
Pahimpahan patfahasen.

34.

9. Kuulen Kuuttaren kutowan.
11—14. Sitte luoksi luottelime,
Ja jaloin lähentelime,
Käwin (Waelsein) kuun teheä myöten.
19—20. Panin (Minä) kullat kulmilleni,
Päälleni hywät hopiat.
(Wyölleni hywät hopiat).
23. Laksin sulle sotkuilleni.

- r. 27—29. Join kannun, join ma toisen,
Kohhta kolmannen simalsin,
Nukun (kaavin) nurmelle hywälle.
33—34. Dtin kullat fulmiltani,
Päästäni hywät hoxiat.
35. Minä itkien kotihin.

35.

16. Mies wihanen wiiswiföstä (wiiswiföstä).

36.

13. Hamehensa haapasille.
15. Kenkänsä kesäwivelle.
18—19. Heitti helmet hiekatolle,
Sormukset somerikolle.
21. Ween karanen wengotellen.
33. Mitä itket piikaseni,
Nuorra saamani walitat?
Sitä itken maammoseni:
Läksin rannalle pesohon,
Käwin merehen kylpemähän,
Pu'in päältä j. n. e. (kertoen).

37.

8. Kanto kempo karhuloita.

38.

1. Neito istu turun korolla.
(Neitonen korolla istu).
(Neito istuotuu korolla).

- r. 5—6. Päivän istu, toisen itki,
Dutti miestä mielellistä.
8. Miestä mielen myötäristä (myötyristä).
- 11—13. Rautakormano käessä,
Rautakihlat kormannossa.
Tule neitonen minulle.
(Tule miulle neitoseni).
91. Josp' on tullenki sinulle.

* * * *

Muistutus. Moneenki tapaan lauletaan tätä runoa, muutamilta waski- ja kultamiehen välillä hopiamiehen tulleen, kulta- ja leipämiehen välillä wehnä-, wiina- eli olutmiehen. Toisilta taas lauletaan esinnä kulta, sitte hopia, waski, tina rauta, wehnä, multa ja leipämiehen sillä järjestyksellä tulleen. Kuitenki muistellaan neien aina leipämiehelle menneen. Myös käypi laulu läpensä toisillaki seuraavilla sanoilla:

Annikki Atimon neiti

Istu saaren sillan päässä,

Sekä istu, jotta itki,

Jotta päätänsä paneli,

5. Hapsiansa harjaeli,

Dutti miestä onnellista,

Lyhyllistä lyhytteli.

Mies merestä näytteleksen,

Nallostä ylenteleksen,

10. Kulta suussa, kulta päässä,

Kultahattu hartioilla,

Kultakirwes olkapäällä,

- r.
- Kultamyö selän tafana,
Kultakannukset jalassa,
15. Kuitakintahat käessä,
Kultakihlat kintahissa.
”Joko nyt minulle neiti?”
”Ei sinulle, eikä muille,
Ei oo syöty, eikä myöty,
20. Eikä sääty, eikä kääty,
Eikä käsketty kotoa,
Ei oo eukko tuuvittanu,
Wanha akka waapottanu,
Kultamiehelle minua.

Toisintoja:

- 1+2. Anni neito, aino neito,
(Annikka foria neito),
(Marketta foria neiti),
Jstu turun sillan päässä.
7. Pyhyllistä lyhlätteli.
8—9. Nousi mieskonen merestä,
(Mies nuori merestä nousi),
Uros aallosta yleni,
Uron (Yhen) peukalon pituinen,
Waimon waaksan korkeuinen.
11. Kultaharkko hartioilla.
17. Tule sie minulle neiti.
(Tuletko minulle neiti).
19—23. Eikä koista työnnyteltä (työnäteltä, toivo-
teltu),
Eikä koissa käskielty;

r. Ei emoni tuuvittanu,
Wanhempani waapottanu.
(Wanha Wappo (Warras) waapottanu).

39.

- 1—4. Mutsonen metsässä itki,
Alla kasken kalleroitsi,
Kiwyellä kirjawalla,
Paukkawalla paaterolla.
6. Mitä itket nuori mutso.

40.

7. Utkoko pahoin pitäwi.
(Wai utko pahoin pitäwi).
8—9. Niin on utko kun sinäi,
Utko on kun pima taatto.
16—18. Affako pahoin pitäwi.
(Wai affa pahoin pitäwi).
Niin on affa kun sinäi,
Affa on kun oma maamme.
25—27. Wai kyty pahoin pitäwi.
Niin on kyty kun sinäi,
Kyty on kun oma weikko.
34—36. Wai nato pahoin pitäwi.
Niin on nato kun sinäi,
Nato on kun oma sisko.
43—45. Wai sulho (Urosko, miehisko) pahoin pitäwi.
Sulhopa pahoin pitäwi,
Sulho koira, koira, koira.
49. Toisen orressa olewan.

41.

- r.
1. Wiiton Wilpotar läskiwi,
Kauan Kaarina potewi,
Wiiton tautia wisua.
 - 3—4. Kun oisin kuollut kuulu piika,
Miesten mieliffi katonna.
 - 9—14. Taaton tallin sillan alle.
Elkäte minua sinne wiekö!
En mä siellä maata malta,
Enkä uinota us'alla;
Jukuwi ison orihit,
Taaton tammot tappelewi.
 14. Karjan kynnen karstehelta.
 - 29—30. Luohon saapi Saksan laimat,
Tulewi Tuhulmin purret.

42.

1. Marketta matala neiti
- 26—27. Vintu kuolen liipin sormin;
Elköhön isoni poika,
(Elköhön minun setäni).
32. Kaastewaaroja katselko.
34. Pimmun kuoltun liion sormin.
44. Käykö Saksan saappahaessa.
55. Pitsilakkia pitäkö.
- 67—68. Pirran päällistä pielkö,
Käännytelkö käämypuuta.

43.

- r. 15. Näinpä wieras weikkosesi.
(Näinpä neiti sulhosesi).
22. Surahdi sika merehen.
31—32. Syökö sian leukaluuta,
Tahi hauin hartehia.
Siik' on syönyt leukaluuni,
Syönyt hauki harteheni.
(Hauki hartehen kalunna).
56—57. Kufali meren wesiä,
(Kufa lie meren wesiä),
Sifali minun weriä,
(Sefi lie minun weriä).
59. Se kaitki minun lihani.

45.

34. Kolmet sulhoset käkesi.
36. Toiset tul' Wironwesiltä,
37. Kolmannet Ruohowilta (Maahowilta, Rojon
wesiltä, Rojolan mäeltä, kunn kehiltä).
62—64. Sisko käski marjamäelle,
Marjamäelle käyäkensä,
Messimarjat syöäkensä.
66. Meni neiti marjomäelle.

46.

7. Koi tui kälyjä kolme.
9. Synty tyttö nuorimmalle.

47.

r. 39. Tammin Martin tappeluhun.

48.

10—13. Laatto saattawi sanoa:
Pois portto wetesi kanssa,
Etpä weillä ollutkana! j. n. e.

40—43. Lämmitin äkäsen saunan,
Äkäsiällä halkosilla,
Hautelin äkäsen waskan,
Äkäsen kiwen nawalla.

49.

16. Panin werkot selkähäni.
19. Päkkin itse ahwenehen.
25. Toinen armasahwenia.
27. Kannalle ratustelime.
30. Keittelin kalat makiat.
32—33. Söin itse kyläkseni,
Ruowot kokohon kokosi.
(Kaunolleni ruowot säästin).
37. Wein ruowot kaunolleni.
42. Kauno saunan lämmittäwi.
46. Wein mä kaunon kylpemähän.
48—49. Minkä kauno wettä huusi,
Mie waan löylyä lisäsin.
75. Paha aiwinki pahatta.
85. Pavin kaunon pöyhän päähän.

- r. 89. Rannon kannon kaimotielle.
111. Pääsen kolmesta pahasta.
114—117. Ufošta anipahasta.
Wenehen tulella poltaa,
Heposen hukalle syötän,
Ukon taulka tapatan.

50.

4. Kirjahelman heilauffen.
9. Mi on wirka wellollasi?
(Millä weikko si wiralla).
25. Wiertäjänä welloseni.
27. Katajalle kaituami.
42. Kalamies on kaita kasiwo.
55. Warakahana welloseni.
57. Knyssi leipä kyntäjällä.
(Warakahalla walmis leipä)

51.

- 13—14. Lehmitarhojen taaksi,
Sinipellon pientarelle.
18—20. Työnnin orjat etsimähän —
Eipä orjat löytänymää,
Orjat etsi kirweswarta:
26. Wiien willahäntäseni.
44. Apelle anikowalle.

52.

7. Näin mä offalla omenan,
15—16. Suitset, seitset myön takana,

4.

Laputarhinat käsisä.

29. Ei ole näitä neitoseja.

* Ei täältä meidän kanoja
Suitsen, seitson ottaminen,
Larhinoin tavottaminen.
Tuonet nään kultarinnan,
Holleni syöttämeä,
Tuhatnyplän ilvesturkin,
Emolle imettämeä,
Alttinat kylän afoille . . .

53.

15 -16. Missäpä olet poika ruffa?
Baarat vasto: poika ruffa.

54.

3—4. Käsiä welo kalahan,
Welo toinen tuorehesen.
6—7. Tuli tuo welo kalasta,
Welo toinen tuorehesta.
19. Tuossa hanti poikoansa,
Mäellhytti, mäikähytti.
26. Kaaret kainaloisiesansa.

55.

5—12. Minnes saapi sairas maata,
Potilas lepeämähän?
Wiekäte minua maata
Hjon turvan iffunoille!

r. Eipä tuossa woinut mata
Ison lasten itkennältä,
Laululta emonsa lasten.

19—24. Wiekäte minua maata
Selwälle meren selälle!

 Eipä tuolla woinut maata
Kajawaisen karjunnalta,
Ilman lintujen ilolta.
(Hain hampahan ratsulta,
Lohen kielen loukkehelta,
Kiiskin kielen kannannalta).

57.

3. Waski sarwen, kulta hynnen.

7—9. Saata kaupunnin owille,
(Saata Saksan kaupuntiin),
Osta'pa (Osta tuoll') orihewonen,
Tahi tamma tasmallinen.

11. Lähe länkien siassa (wäliässä).

24—25. Ankaran anopin lasta,
Upen ankaran tytärtä.

29—33. Waihto walkian hewosen,
Ujon walkian waolle,
Ujoin mustan mullokfelle,
Kirjawaisen (kultahynnen) hynnökfelle,
Kaheskata (ksannen) kannustelin.

37. Kirjawaisen hynnetylle.

39. Hopiaisehen haawikkohon.

42—44. Leikkelin koinusen lepin

r.

- Kurin kultasen fuletin,
(Oksan koirusen fuletin).
Wasinaista warwifosta
47. Kanto metsän karwasuita.
(Paljo karhuja pahoja).
49. Kirjakynnen kynnöfseltä.
81. Wene kultanen hajosi.
83. Peukalon peränpiteeksi.
123. Musta päitä roisku päällä.

58.

1. Annas akka Anniasi,
2. Työnnä mulle tyttöäsi.
17—18. Ruuskawille ruisölille,
Paukkawille parmahille.
25—28. Riuskawille riufapuille,
Parsille palanehille,
Panen palttinatupihin,
Piitan liinawuotehille.

59.

7. Jos sulle halu tulewi.
25. Neien kuuluhun kotihin.
45. Miss' on laikki muut talosta.
133. Nästen temmattu älystä.

60.

- 4—8. Ajatteli aika tauti
Talon tusti tauterella,

- r. Urolla (Illalla) talon takana:
Kenen tappanen (tappaisin) talosta?
(Kenenkä tappanen talosta).
Tapanko talosta waarin?
9—15. Tappanen (Tappaisin) ukon talosta,
Taitaisi kalat kaota,
(Taitawi kalat kaota),
Lohimurkinat mureta,
Nuotat tulla tuffuloihin,
Wenehet wesiäjölle (wesille jäähä).

(Niin seuraawissaki sanat tapan, katoisi, taitasi, kapeneisi, lyheneisi, kuiwettuisi, rawistuisi, häwiäisi, putoisi, laukiaisi, jäisi, j. n. e. waihetteleksen lausunta-, Arwelo- ja Ehdonta-tapain välillä).

22. Tapanko talosta muurin.
41. Mateleisi matkamiehet.
50. Tapanko talosta waimon.
52—56. Katoisiko karja suuri,
Kewiäisi lehmilääwä,
Lyheneisi lehmilykky,
Maitomaljani (=jaset) katoisi,
Piimämme pieneneisi.
66—69. Harweneisi (Häwiäisi) halmemaani,
Katoisiko kasikirwes;
Ei oo kasken kaatajoo,
Jääpi kasket kaatamatta.
78. Tapanko talosta neien.
80—85. Häwiäisi häaweroni,
Wäheneisi fihsawärkit;
Ei koska kosian kenta,

- r. Wälkä ei wämyn tyyperi,
Saiisi sulhoset surulle,
Ja pojat pahoille mielin.
93. Tapan mie talon näweškän.
- 95—96. Dstolla orihin saapi,
Uuen naisen naimisellä.

Kolmannen kirjan loppu.

Präntti- ja kirjotuswirheitä.

Sivun	wärsyysä	on:	lue:
3	58	kaur'ajoilla	kaur'ajalla
5	16	Dlas-pohjan	Dlas-pohjan
9	24	kaheskalle	kahes'alle
15	12	Kultasen	Kultasen
20	48	Polosille	Puhtabille
	49	Polosilta	Puhtabilta
31	381	Liha	Liha
34	478	polwitahan	polwitahan
45	802	luffekon	luffekon
53	52	Dmpa'ssella	Dmpa'ssellä
55	132	piikafeni	piikafeni
56	169	tähen	tähän
62	333	e'ella	e'ellä
68	46	maaweija	maaweijä
	47	suowesia	suowesiä
77	90	kaarlolle	Kaarlolle
87	135	sytydnta	sytydntä
88	0	panuus	Pannus
89	30	lyhitä	lyhintä
90	6	olluna	ollunna
91	43	ylitapahan	ylitapahan
92	75	sulhosten	sulhosten
96	39	Tuhma	tuhma
97	60	kautokenkä	kautokenkä
	74	hehjo	kehjo
99	119	kahotteleksen	kehotteleksen
100	15	juoksemaста	juoksemaста
	25	löyttä	löyttä
102	23	Kalewalassa	Kalewalassa
104	91	sinärwän	sinerwän
105	115	Kauppaaitana	Kauppaaitana
	127	Soutuaitana	Soutuaitana
106	6	äidn	äidn
	8	kauta	kauto
	14	lantasille	lantasille
108	46	täs' eräs	täs' eräs
	48	äidn	äidn
109	90	äidn	äidn
113	54	walittelemi	walittelemi
	58	Maamonlainwan	Maamon lainwan
	62	Siiko	Siika
	63	Kultawissa	Kultassissa

Sivun	wärvösfä	on:	lue:
115	127	"Polk	Polki
	138	firveswarrellensa	firveswarrellansa
117	183	kuolemahan	kuolemahan
118	216	Emp'	"Emp'
118	229	"Emp'	Emp'
119	.6	Seppä	seppä
120	41	filjuwan	filjuwan
	.44	kuofaelet	kuofaelet
123	25	Wastakäswoista	Wastakäswoista
129	202	maho	maho
137	12	päästimetfi	päästimetfi
139	58	Eiki	Eikä
147	35	Remien	Remin
150	91	myensterihin	myensterihin
152	159	wirffa	wirffo
156	75	ummeskengät	ummeskengät
162	42	"Maarian — alomat	Maarian — alomat"
164	21	orofin	orofen
167	3	willa wyötä	willawyötä
168	19	Katsoi	Katso
170	55	fulho	fulhot
175	7	fulofanaistan	fulofanaista
	26	Sulkoa	Sulhoa
178	19	Maammoko	"Maammoko
184	58	helystä	helystä
199	17	rinnoißeni	rinnoißeni
	26	nieminieräitä	niemi nieräitä
213	-13	Konsti	Kensti
234	6	otawa	orawa
237	42	Sen päälle	Sen i pälle
238	80	Wiltin	Wiltten
239	196	mistäfi	niistäfi
244	773	osaawa	osaawa
245	71	paha sukunen	pahasukunen
256	68	sekan	sekan
	84	sekan	sekan
257	18	kiikassan	Kiikassan
261	11	paloja	paloja
265	6	diön	Diön
270	9	Joki we'ellä	Jokiwe'ellä
274	2	Jtke	Jtkee

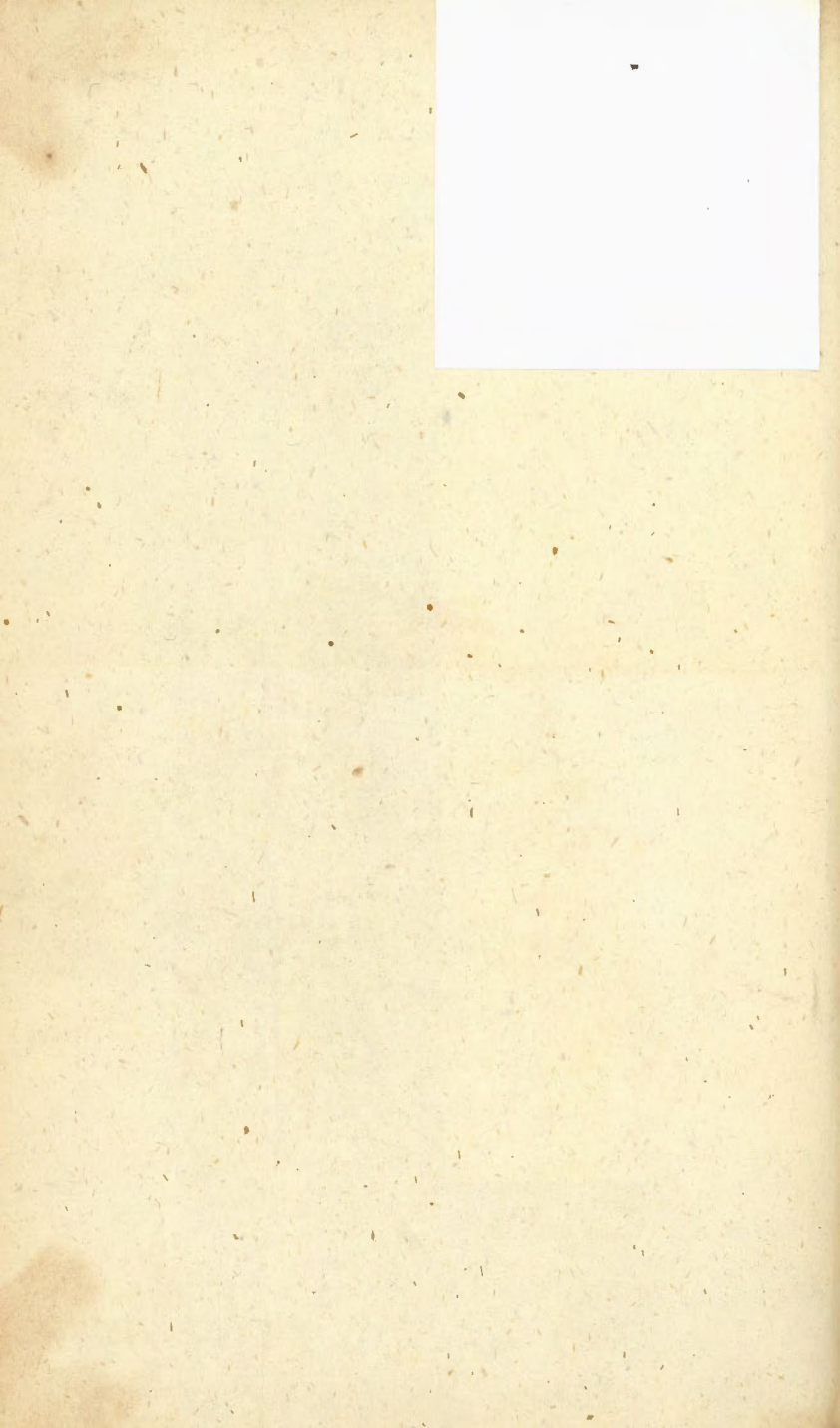
Bi
Hk
SKS
Toim
3:3

7-P
1840

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJASTO

106 007 5551

Be

Hki

SKS

Toim

3

(1840)

